

www.turkishstudies.net/economy

Turkish Studies - Economics, Finance, Politics

eISSN: 2667-5625

Research Article / Araştırma Makalesi

Discursive Representation of Turkish Accounting Culture: A Cultural Analysis of Fundamental Accounting Concepts Through Proverbs and Idioms

*Türk Muhasebe Kültürünün Söylemsel Temsili: Atasözleri ve Deyimler Çerçevesinde Muhasebe Temel Kavramlarının Kültürel Analizi**

Metehan Küçüker** - Sema İnanç***

Abstract: The main objective of this study is to examine the fundamental accounting concepts, which serve as guiding principles for accounting theory and practice, through proverbs and idioms that occupy an important place in the oral tradition of Turkish culture, and to reveal the cultural reflections of these concepts. In this context, the Proverbs and Idioms Dictionary compiled by the Turkish Language Association was used as the primary data source, and the twelve fundamental accounting concepts were examined individually in order to systematically identify the elements of oral culture that can be associated with each concept.

The identified proverbs and idioms were not only subjected to a conceptual matching process but were also evaluated within the framework of Hofstede's cultural dimensions by taking into account their social, historical, and cultural meanings. Through this approach, the extent to which fundamental accounting concepts correspond with the cultural values, behavioral patterns, and decision-making tendencies of Turkish society was examined from a multidimensional perspective. The findings indicate that proverbs and idioms embedded in Turkish culture largely align with the fundamental concepts of accounting. However, it was also observed that cultural tendencies may create certain limitations at the level of practical application for some concepts, and that theoretical compatibility does not always translate into practice. By demonstrating that accounting is not merely a technical and numerical discipline but also a structure shaped by social values and cultural codes,

* This study is derived from the master's thesis completed by Sema İnanç in 2025 at Malatya Turgut Özal University, Institute of Graduate Studies, Department of Accounting and Finance, under the supervision of Assoc. Prof. Metehan Küçüker, and has been revised and restructured in accordance with the article format.

Bu makale, Sema İnanç tarafından Malatya Turgut Özal Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Muhasebe ve Finansman Anabilim Dalı'nda Doç. Dr. Metehan Küçüker danışmanlığında 2025 yılında tamamlanan yüksek lisans tezinden türetilmiş olup, makale formatına uygun olarak gözden geçirilmiş ve yeniden yapılandırılmıştır.

** Corresponding Author: Assoc. Prof. Malatya Turgut Özal University, Faculty of Social Sciences and Humanities, Department of Accounting and Financial Management

Sorumlu Yazar: Doç. Dr., Malatya Turgut Özal Üniversitesi, Sosyal ve Beşerî Bilimler Fakültesi, Muhasebe ve Finans Yönetimi Bölümü

ORCID <https://orcid.org/0000-0002-5468-0465>

metehan.kucuker@ozal.edu.tr

*** Malatya Turgut Özal University, Institute of Graduate Studies, Department of Accounting and Finance (Graduate) Malatya Turgut Özal Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Muhasebe ve Finansman Anabilim Dalı (YL Mezunlu)

ORCID <https://orcid.org/0009-0006-6286-4148>

sema.inanc@ozal.edu.tr

Cite as/ Atıf: Küçüker, M. & İnanç, S. (2026). Discursive representation of Turkish accounting culture: A cultural analysis of fundamental accounting concepts through proverbs and idioms / Türk muhasebe kültürünün söylemsel temsili: Atasözleri ve deyimler çerçevesinde muhasebe temel kavramlarının kültürel analizi. *Turkish Studies – Economics, Finance, Politics*, 21(Ö1), 2115-2190. [Special Issues Dedicated to Prof. Dr. Mahmut Özer], Ankara Bilim University Publications. <https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.89542>

Received/Geliş: 27 January/Ocak 2026

Accepted/Kabul: 15 September/Eylül 2026

Published/Yayın: 20 September/Eylül 2026

Checked by plagiarism software

this study examines the relationship between accounting and culture through the oral narrative elements of Turkish culture and provides an original contribution to the literature from a local and discursive perspective.

Keywords: Accounting, Accounting Culture, Fundamental Accounting Concepts, Cultural Dimensions, Proverbs and Idioms

Öz: Bu çalışmanın temel amacı, muhasebe kuram ve uygulamaları açısından pusula niteliği taşıyan muhasebe temel kavramlarını, Türk kültürünün sözlü anlatım geleneğinde önemli bir yere sahip olan atasözleri ve deyimler üzerinden incelemek ve bu kavramların kültürel bağlamdaki yansımalarını ortaya koymaktır. Bu doğrultuda çalışmada, Türk Dil Kurumu tarafından derlenen atasözleri ve deyimler sözlüğü temel veri kaynağı olarak esas alınmış; muhasebenin on iki temel kavramı ayrı ayrı ele alınarak her bir kavramla ilişkilendirilebilecek sözlü kültür unsurları sistematik biçimde belirlenmiştir.

Belirlenen atasözleri ve deyimler yalnızca kavramsal düzeyde bir eşleştirmeye tabi tutulmamış, aynı zamanda bu ifadelerin taşıdığı toplumsal, tarihsel ve kültürel anlamlar dikkate alınarak Hofstede'nin kültür boyutları çerçevesinde değerlendirilmiştir. Bu yaklaşım sayesinde muhasebe temel kavramlarının, Türk toplumunun kültürel değerleri, davranış kalıpları ve karar alma eğilimleriyle ne ölçüde örtüştüğü çok boyutlu bir bakış açısıyla değerlendirilmiştir. Çalışma sonucunda elde edilen bulgular, Türk kültüründe yer alan atasözleri ve deyimlerin büyük ölçüde muhasebenin temel kavramlarıyla uyumlu olduğunu göstermektedir. Bununla birlikte bazı kavramlar açısından kültürel eğilimlerin özellikle uygulama düzeyinde sınırlı etkiler yaratabildiği, kuramsal düzeydeki uyumun her zaman pratikte karşılık bulamayabildiği de tespit edilmiştir. Muhasebenin yalnızca teknik ve sayısal bir disiplin olmanın ötesinde, toplumsal değerler ve kültürel kodlarla şekillenen bir yapıya sahip olduğunu ortaya koyması bakımından bu çalışma, muhasebe temel kavramlarını Türk kültürünün sözlü anlatım unsurları üzerinden ele alarak muhasebe-kültür ilişkisini yerel ve söylemsel bir perspektiften incelemekte ve literatüre özgün bir katkı sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Muhasebe, Muhasebe Kültürü, Muhasebe Temel Kavramları, Kültür Boyutları, Atasözleri ve Deyimler

Structured Abstract:

Aim: This study aims to examine the fundamental accounting concepts through proverbs and idioms in Turkish culture and to reveal their cultural reflections within the framework of accounting–culture interaction. The relationship between accounting and culture has been extensively addressed in the literature, particularly within the frameworks of Hofstede’s cultural dimensions and Gray’s accounting values. However, existing studies predominantly focus on cross-country comparisons, institutional structures, and macro-level analyses. In contrast, the discursive and linguistic representations of accounting concepts embedded in everyday cultural expressions have received limited attention. Proverbs and idioms, as carriers of collective memory, social values, and experiential knowledge, provide a unique lens through which accounting concepts can be interpreted at a cultural level. In this respect, the study aims to fill this gap by offering a culturally grounded and context-specific interpretation of fundamental accounting concepts based on Turkish oral culture.

Method: The study adopts a qualitative research design and employs document analysis as the primary data collection method. The dataset consists of proverbs and idioms included in the Proverbs and Idioms Dictionary published by the Turkish Language Association. Within this framework, twelve fundamental accounting concepts—namely social responsibility, entity, going concern, periodicity, monetary measurement, historical cost, objectivity and documentation, consistency, full disclosure, prudence, materiality, and substance over form—were examined individually. Relevant proverbs and idioms associated with each concept were identified and analysed systematically. The analytical process was carried out through descriptive analysis based on three key criteria: semantic parallelism, functional overlap, and normative compatibility. In order to enhance interpretative depth, the findings were further evaluated within the framework of Hofstede’s cultural dimensions, allowing for a multidimensional analysis of the interaction between accounting principles and cultural tendencies.

Findings: The findings reveal that proverbs and idioms embedded in Turkish culture largely correspond with fundamental accounting concepts, indicating a strong alignment between accounting principles and societal values. Proverbs emphasizing cooperation, solidarity, collective responsibility, ethical conduct, and foresight show a high level of consistency with concepts such as social responsibility, prudence, and consistency. In addition, recurring thematic patterns were identified, linking prudence with risk avoidance, consistency with behavioural continuity, and full disclosure with social expectations of transparency and trust. The findings also demonstrate that accounting concepts are not only theoretical constructs but are also culturally internalised and reproduced within everyday language and social practices. However, it is also observed that certain cultural tendencies—particularly those shaped by collectivist structures confined to close social networks—may limit the broader institutional application of these principles. This dual structure highlights both the enabling and constraining effects of cultural dynamics on accounting practices.

Conclusion: The study demonstrates that accounting should be considered not merely as a technical and numerical discipline, but also as a culturally embedded system shaped by social values, linguistic expressions, and collective experiences. By analysing fundamental accounting concepts through proverbs and idioms, the study provides an original, context-specific, and discourse-oriented contribution to the accounting–culture literature. Unlike prior studies that rely mainly on institutional and cross-national comparisons, this research offers a micro-level analytical perspective grounded in cultural narratives. Furthermore, the study contributes methodologically by integrating qualitative document analysis with established theoretical frameworks and proposes a novel approach for interpreting accounting concepts through cultural codes. The findings also provide a basis for future interdisciplinary research exploring the intersections between accounting, culture, language, and social cognition.

Keywords: Accounting, Accounting Culture, Fundamental Accounting Concepts, Cultural Dimensions, Proverbs and Idioms

ملخص منظم:

الهدف: تهدف هذه الدراسة إلى دراسة المفاهيم المحاسبية الأساسية من خلال الأمثال والتعبير الاصطلاحي في الثقافة التركية وكشف انعكاساتها الثقافية في إطار التفاعل بين المحاسبة والثقافة. وقد تم تناول العلاقة بين المحاسبة والثقافة بشكل مكثف في الأدبيات، لا سيما في إطار أبعاد هوفستيد الثقافية وقيم غراي المحاسبية. ومع ذلك، تركز الدراسات الحالية في الغالب على المقارنات بين البلدان، والهيكل المؤسسية، والتحليلات على المستوى الكلي. في المقابل، لم تحظ التمثيلات الخطابية واللغوية لمفاهيم المحاسبة المتأصلة في التعبيرات الثقافية

اليومية إلا باهتمام محدود. وتعد الأمثال والتعابير الاصطلاحية، باعتبارها حاملة للذاكرة الجماعية والقيم الاجتماعية والمعرفة التجريبية، عدسة فريدة يمكن من خلالها تفسير مفاهيم المحاسبة على المستوى الثقافي. وفي هذا الصدد، تهدف الدراسة إلى سد هذه الفجوة من خلال تقديم تفسير متجذر ثقافيًا ومحدد السياق لمفاهيم المحاسبة الأساسية استنادًا إلى الثقافة الشفوية التركية.

المنهجية: تتبنى الدراسة تصميمًا بحثيًا نوعيًا وتستخدم تحليل الوثائق كطريقة أساسية لجمع البيانات. تتألف مجموعة البيانات من الأمثال والتعابير الاصطلاحية الواردة في «قاموس الأمثال والتعابير الاصطلاحية» الذي نشرته جمعية اللغة التركية. ضمن هذا الإطار، تم فحص اثني عشر مفهومًا محاسبيًا أساسيًا — وهي المسؤولية الاجتماعية، والكيان، واستمرارية النشاط، والدورية، والقياس النقدي، والتكلفة التاريخية، والموضوعية والتوثيق، والاتساق، والإفصاح الكامل، والحيطة، والأهمية النسبية، و«المضمون على الشكل» — كل على حدة. تم تحديد الأمثال والتعابير الاصطلاحية ذات الصلة بكل مفهوم وتحليلها بشكل منهجي. وأجريت العملية التحليلية من خلال التحليل الوصفي استنادًا إلى ثلاثة معايير رئيسية هي: التوازي الدلالي، والتداخل الوظيفي، والتوافق المعباري. ومن أجل تعزيز عمق التفسير، تم تقييم النتائج بشكل إضافي في إطار الأبعاد الثقافية لهوفستيد، مما سمح بإجراء تحليل متعدد الأبعاد للتفاعل بين مبادئ المحاسبة والاتجاهات الثقافية.

النتائج: تكشف النتائج أن الأمثال والتعابير المضمنة في الثقافة التركية تتوافق إلى حد كبير مع المفاهيم المحاسبية الأساسية، مما يشير إلى توافق قوي بين المبادئ المحاسبية والقيم المجتمعية. وتُظهر الأمثال التي تؤكد على التعاون والتضامن والمسؤولية الجماعية والسلوك الأخلاقي والبصيرة مستوى عالٍ من الاتساق مع مفاهيم مثل المسؤولية الاجتماعية والحيطة والاتساق. بالإضافة إلى ذلك، تم تحديد أنماط موضوعية متكررة، تربط بين الحيطة وتجنب المخاطر، والاتساق واستمرارية السلوك، والإفصاح الكامل والتوقعات الاجتماعية المتعلقة بالشفافية والثقة. وتُظهر النتائج أيضًا أن المفاهيم المحاسبية ليست مجرد بناءات نظرية فحسب، بل هي أيضًا متأصلة ثقافيًا وتُستنسَخ ضمن اللغة اليومية والممارسات الاجتماعية. ومع ذلك، لوحظ أيضًا أن بعض الاتجاهات الثقافية — لا سيما تلك التي تشكلت الهياكل الجماعية المحصورة في شبكات اجتماعية وثيقة — قد تحد من التطبيق المؤسسي الأوسع نطاقًا لهذه المبادئ. يُبرز هذا البناء المزدوج الآثار المُعززة والمقيدة للديناميات الثقافية على الممارسات المحاسبية.

الخلاصة: تُظهر الدراسة أن المحاسبة يجب ألا تُعتبر مجرد تخصص تقني ورقمي، بل أيضًا نظامًا متجذرًا ثقافيًا تشكله القيم الاجتماعية والتعبيرات اللغوية والتجارب الجماعية. ومن خلال تحليل المفاهيم المحاسبية الأساسية عبر الأمثال والتعابير الاصطلاحية، تقدم الدراسة مساهمة أصلية ومحددة السياق وموجهة نحو الخطاب في الأدبيات المتعلقة بالعلاقة بين المحاسبة والثقافة. وعلى عكس الدراسات السابقة التي تعتمد بشكل أساسي على المقارنات المؤسسية وعبر الوطنية، تقدم هذه الدراسة منظورًا تحليليًا على المستوى الجزئي يستند إلى السرديات الثقافية. علاوة على ذلك، تساهم الدراسة من الناحية المنهجية من خلال دمج التحليل النوعي للوثائق مع الأطر النظرية الراسخة، وتقدم نهجًا جديدًا لتفسير المفاهيم المحاسبية من خلال الرموز الثقافية. كما توفر النتائج أساسًا للبحوث المستقبلية متعددة التخصصات التي تستكشف نقاط التقاطع بين المحاسبة والثقافة واللغة والإدراك الاجتماعي.

الكلمات المفتاحية: المحاسبة، ثقافة المحاسبة، المفاهيم المحاسبية الأساسية، الأبعاد الثقافية، الأمثال والتعابير الاصطلاحية

Résumé Structuré:

Objectif : Cette étude vise à examiner les concepts comptables fondamentaux à travers les proverbes et expressions idiomatiques de la culture turque, et à mettre en évidence leurs reflets culturels dans le cadre de l'interaction entre comptabilité et culture. La relation entre comptabilité et culture a été largement abordée dans la littérature, notamment dans les cadres des dimensions culturelles de Hofstede et des valeurs comptables de Gray. Cependant, les études existantes se concentrent principalement sur les comparaisons entre pays, les structures institutionnelles et les analyses au niveau macro. En revanche, les représentations discursives et linguistiques des concepts comptables ancrés dans les expressions culturelles quotidiennes n'ont fait l'objet que d'une attention limitée. Les proverbes et expressions idiomatiques, en tant que vecteurs de la mémoire collective, des valeurs sociales et des savoirs empiriques, offrent un prisme unique à travers lequel les concepts comptables peuvent être interprétés à un niveau culturel. À cet égard, l'étude vise à combler cette lacune en proposant une interprétation ancrée dans la culture et spécifique au contexte des concepts comptables fondamentaux, fondée sur la culture orale turque.

Méthode : L'étude adopte une approche de recherche qualitative et utilise l'analyse documentaire comme principale méthode de collecte de données. L'ensemble de données se compose de proverbes et d'expressions idiomatiques figurant dans le Dictionnaire des proverbes et expressions idiomatiques publié par l'Association de la langue turque. Dans ce cadre, douze concepts comptables fondamentaux — à savoir la responsabilité sociale, l'entité, la continuité d'exploitation, la périodicité, la mesure monétaire, le coût historique, l'objectivité et la documentation, la cohérence, la divulgation complète, la prudence, l'importance relative et la prééminence de la substance sur la forme — ont été examinés individuellement. Les proverbes et expressions idiomatiques pertinents associés à chaque concept ont été identifiés et analysés de manière systématique. Le processus d'analyse a été mené à bien par le biais d'une analyse descriptive fondée sur trois critères clés : le parallélisme sémantique, le chevauchement fonctionnel et la compatibilité normative. Afin d'approfondir l'interprétation, les résultats ont été évalués plus en détail dans le cadre des dimensions

culturelles de Hofstede, ce qui a permis une analyse multidimensionnelle de l'interaction entre les principes comptables et les tendances culturelles.

Résultats : Les résultats révèlent que les proverbes et expressions idiomatiques ancrés dans la culture turque correspondent largement aux concepts comptables fondamentaux, ce qui indique un fort alignement entre les principes comptables et les valeurs sociétales. Les proverbes mettant l'accent sur la coopération, la solidarité, la responsabilité collective, la conduite éthique et la prévoyance présentent un haut niveau de cohérence avec des concepts tels que la responsabilité sociale, la prudence et la cohérence. De plus, des schémas thématiques récurrents ont été identifiés, associant la prudence à l'évitement du risque, la cohérence à la continuité comportementale, et la divulgation complète aux attentes sociales en matière de transparence et de confiance. Les résultats démontrent également que les concepts comptables ne sont pas seulement des constructions théoriques, mais qu'ils sont également intériorisés culturellement et reproduits dans le langage quotidien et les pratiques sociales. Cependant, on observe également que certaines tendances culturelles — en particulier celles façonnées par des structures collectivistes confinées à des réseaux sociaux restreints — peuvent limiter l'application institutionnelle plus large de ces principes. Cette double structure met en évidence à la fois les effets facilitateurs et contraignants des dynamiques culturelles sur les pratiques comptables.

Conclusion : L'étude démontre que la comptabilité ne doit pas être considérée uniquement comme une discipline technique et numérique, mais également comme un système ancré culturellement, façonné par les valeurs sociales, les expressions linguistiques et les expériences collectives. En analysant les concepts comptables fondamentaux à travers des proverbes et des expressions idiomatiques, l'étude apporte une contribution originale, spécifique au contexte et axée sur le discours à la littérature sur la comptabilité et la culture. Contrairement aux études antérieures qui s'appuient principalement sur des comparaisons institutionnelles et transnationales, cette recherche offre une perspective analytique au niveau micro fondée sur des récits culturels. De plus, l'étude apporte une contribution méthodologique en intégrant l'analyse qualitative de documents à des cadres théoriques établis et propose une approche novatrice pour interpréter les concepts comptables à travers des codes culturels. Les résultats fournissent également une base pour de futures recherches interdisciplinaires explorant les intersections entre la comptabilité, la culture, la langue et la cognition sociale.

Mots-clés: Comptabilité, culture comptable, concepts comptables fondamentaux, dimensions culturelles, proverbes et expressions idiomatiques

Resumen Estructurado:

Objetivo: El presente estudio tiene como objetivo examinar los conceptos contables fundamentales a través de proverbios y expresiones idiomáticas de la cultura turca, así como revelar sus reflejos culturales en el marco de la interacción entre la contabilidad y la cultura. La relación entre la contabilidad y la cultura se ha abordado ampliamente en la literatura, especialmente en los marcos de las dimensiones culturales de Hofstede y los valores contables de Gray. Sin embargo, los estudios existentes se centran predominantemente en comparaciones entre países, estructuras institucionales y análisis a nivel macro. Por el contrario, las representaciones discursivas y lingüísticas de los conceptos contables integrados en las expresiones culturales cotidianas han recibido una atención limitada. Los refranes y las expresiones idiomáticas, como portadores de la memoria colectiva, los valores sociales y el conocimiento empírico, proporcionan una perspectiva única a través de la cual se pueden interpretar los conceptos contables a nivel cultural. En este sentido, el estudio pretende cubrir esta laguna ofreciendo una interpretación de los conceptos contables fundamentales, basada en la cultura oral turca y arraigada en el contexto cultural.

Método: El estudio adopta un diseño de investigación cualitativo y emplea el análisis documental como método principal de recopilación de datos. El conjunto de datos está compuesto por refranes y expresiones idiomáticas incluidos en el Diccionario de refranes y expresiones idiomáticas publicado por la Asociación de la Lengua Turca. Dentro de este marco, se examinaron individualmente doce conceptos contables fundamentales, a saber: responsabilidad social, entidad, continuidad de la explotación, periodicidad, valoración monetaria, coste histórico, objetividad y documentación, coherencia, divulgación completa, prudencia, materialidad y primacía de la sustancia sobre la forma. Se identificaron y analizaron sistemáticamente los proverbios y expresiones idiomáticas relevantes asociados a cada concepto. El proceso analítico se llevó a cabo mediante un análisis descriptivo basado en tres criterios clave: paralelismo semántico,

solapamiento funcional y compatibilidad normativa. Con el fin de aumentar la profundidad interpretativa, los resultados se evaluaron además en el marco de las dimensiones culturales de Hofstede, lo que permitió un análisis multidimensional de la interacción entre los principios contables y las tendencias culturales.

Resultados: Los resultados revelan que los proverbios y expresiones idiomáticas arraigados en la cultura turca se corresponden en gran medida con los conceptos contables fundamentales, lo que indica una fuerte alineación entre los principios contables y los valores sociales. Los proverbios que hacen hincapié en la cooperación, la solidaridad, la responsabilidad colectiva, la conducta ética y la previsión muestran un alto nivel de coherencia con conceptos como la responsabilidad social, la prudencia y la coherencia. Además, se identificaron patrones temáticos recurrentes que vinculan la prudencia con la evitación del riesgo, la coherencia con la continuidad del comportamiento y la divulgación completa con las expectativas sociales de transparencia y confianza. Los resultados también demuestran que los conceptos contables no son solo constructos teóricos, sino que también se interiorizan culturalmente y se reproducen en el lenguaje cotidiano y las prácticas sociales. Sin embargo, también se observa que ciertas tendencias culturales —en particular aquellas moldeadas por estructuras colectivistas limitadas a redes sociales cerradas— pueden limitar la aplicación institucional más amplia de estos principios. Esta estructura dual pone de relieve tanto los efectos facilitadores como los limitantes de las dinámicas culturales sobre las prácticas contables.

Conclusión: El estudio demuestra que la contabilidad debe considerarse no solo como una disciplina técnica y numérica, sino también como un sistema arraigado culturalmente y moldeado por valores sociales, expresiones lingüísticas y experiencias colectivas. Al analizar conceptos contables fundamentales a través de proverbios y expresiones idiomáticas, el estudio aporta una contribución original, específica al contexto y orientada al discurso a la literatura sobre la relación entre contabilidad y cultura. A diferencia de estudios anteriores que se basan principalmente en comparaciones institucionales e internacionales, esta investigación ofrece una perspectiva analítica a nivel micro fundamentada en narrativas culturales. Además, el estudio aporta una contribución metodológica al integrar el análisis cualitativo de documentos con marcos teóricos consolidados y propone un enfoque novedoso para interpretar los conceptos contables a través de códigos culturales. Los resultados también sientan las bases para futuras investigaciones interdisciplinarias que exploren las intersecciones entre la contabilidad, la cultura, el lenguaje y la cognición social.

Palabras clave: Contabilidad, cultura contable, conceptos contables fundamentales, dimensiones culturales, refranes y expresiones idiomáticas

结构化摘要:

目的: 本研究旨在通过土耳其文化中的谚语和习语来探讨基本会计概念,并在会计与文化互动的框架内揭示其文化反映。会计与文化之间的关系在文献中已得到广泛探讨,特别是在霍夫斯泰德(Hofstede)的文化维度理论和格雷(Gray)的会计价值观框架内。然而,现有研究主要侧重于跨国比较、制度结构以及宏观层面的分析。相比之下,嵌入日常文化表达中的会计概念的论述性与语言性表征却鲜少受到关注。谚语和习语作为集体记忆、社会价值观及经验知识的载体,为从文化层面解读会计概念提供了一个独特的视角。就此而言,本研究旨在通过基于土耳其口头文化,对基本会计概念进行植根于文化且具有情境特异性的解读,从而填补这一研究空白。

方法: 本研究采用定性研究设计,以文献分析作为主要数据收集方法。数据集由土耳其语言协会出版的《谚语和习语词典》中所收录的谚语和习语组成。在此框架下,对十二个基本会计概念——即社会责任、会计主体、持续经营、期间性、货币计量、历史成本、客观性与记录、一贯性、充分披露、审慎原则、重要性原则以及实质重于形式原则——进行了逐一考察。针对每个概念,系统地识别并分析了相关的谚语和成语。分析过程通过描述性分析进行,基于三个关键标准:语义平行性、功能重叠性和规范兼容性。为了增强解释深度,研究结果进一步在霍夫斯泰德文化维度框架内进行了评估,从而对会计原则与文化倾向之间的互动进行了多维度分析。

研究结果: 研究结果表明,植根于土耳其文化的谚语和习语在很大程度上与基本会计概念相吻合,这表明会计原则与社会价值观之间存在高度一致性。强调合作、团结、集体责任、道德行为和远见卓识的谚语,与社会责任、审慎原则和一致性等概念表现出高度的一致性。此外,研究还识别出若干反复出现的主题模式:审慎原则与风险规避相关联,一贯性原则与行为连续性相关联,而

充分披露原则则与社会对透明度和信任的期望相关联。研究结果还表明，会计概念不仅是理论构念，而且已在日常语言和社会实践中被文化内化并得以再现。然而，研究同时也观察到，某些文化倾向——特别是那些由局限于紧密社交网络的集体主义结构所塑造的倾向——可能会限制这些原则在更广泛制度层面的应用。这种双重结构凸显了文化动态对会计实务既具有促进作用，又存在制约作用。

结论：本研究表明，会计不应仅被视为一门技术性和数字化的学科，而应被视为一个由社会价值观、语言表达和集体经验所塑造的文化嵌入式体系。通过谚语和习语对基本会计概念进行分析，本研究为会计与文化领域的文献做出了独创性、情境特定且以话语为导向的贡献。与主要依赖制度和跨国比较的先前研究不同，本研究提供了一种基于文化叙事的微观层面分析视角。此外，本研究通过将定性文献分析与既定的理论框架相结合，在方法论上做出了贡献，并提出了一种通过文化代码解读会计概念的新方法。研究结果还为未来探索会计、文化、语言和社会认知之间交汇点的跨学科研究提供了基础。

关键词： 会计、会计文化、基本会计概念、文化维度、谚语和习语

Структурированное Резюме:

Цель: Цель данного исследования — рассмотреть основополагающие концепции бухгалтерского учета через призму пословиц и идиом турецкой культуры, а также выявить их культурные проявления в контексте взаимодействия бухгалтерского учета и культуры. Взаимосвязь между бухгалтерским учетом и культурой широко освещается в научной литературе, в частности в рамках культурных измерений Хофстеде и концепции бухгалтерских ценностей Грея. Однако существующие исследования в основном сосредоточены на межстрановых сравнениях, институциональных структурах и анализе на макроуровне. Напротив, дискурсивным и лингвистическим представлениям бухгалтерских концепций, заложенным в повседневных культурных выражениях, уделяется ограниченное внимание. Пословицы и идиомы, как носители коллективной памяти, социальных ценностей и эмпирических знаний, предоставляют уникальную призму, через которую бухгалтерские концепции можно интерпретировать на культурном уровне. В этом отношении исследование направлено на восполнение данного пробела путем предложения культурно обоснованной и контекстуально специфичной интерпретации фундаментальных бухгалтерских концепций на основе турецкой устной культуры.

Метод: В исследовании используется качественный исследовательский дизайн, а в качестве основного метода сбора данных — анализ документов. Набор данных состоит из пословиц и идиом, включенных в «Словарь пословиц и идиом», изданный Ассоциацией турецкого языка. В рамках данной работы были индивидуально рассмотрены двенадцать фундаментальных бухгалтерских концепций, а именно: социальная ответственность, хозяйствующий субъект, принцип непрерывности деятельности, периодичность, денежное измерение, историческая стоимость, объективность и документация, последовательность, полное раскрытие информации, принцип осторожности, существенность и приоритет содержания над формой. Были выявлены и систематически проанализированы соответствующие пословицы и идиомы, связанные с каждой концепцией. Аналитический процесс осуществлялся посредством описательного анализа на основе трех ключевых критериев: семантического параллелизма, функционального пересечения и нормативной совместимости. С целью углубления интерпретации полученные результаты были дополнительно оценены в рамках культурных измерений Хофстеде, что позволило провести многомерный анализ взаимодействия между принципами бухгалтерского учета и культурными тенденциями.

Результаты: Результаты показывают, что пословицы и идиомы, укоренившиеся в турецкой культуре, в значительной степени соответствуют фундаментальным концепциям бухгалтерского учета, что свидетельствует о тесной увязке принципов бухгалтерского учета с общественными ценностями. Пословицы, подчеркивающие сотрудничество, солидарность, коллективную ответственность, этическое поведение и дальновидность, демонстрируют высокую степень согласованности с такими концепциями, как социальная ответственность, принцип осторожности и последовательность. Кроме

того, были выявлены повторяющиеся тематические паттерны, связывающие осторожность с избеганием рисков, последовательность — с непрерывностью поведения, а полное раскрытие информации — с социальными ожиданиями в отношении прозрачности и доверия. Результаты также демонстрируют, что концепции бухгалтерского учета являются не только теоретическими конструкциями, но и культурно усвоенными и воспроизводимыми в повседневном языке и социальных практиках. Однако также отмечается, что определенные культурные тенденции — в частности, те, которые сформированы коллективистскими структурами, ограниченными тесными социальными сетями, — могут ограничивать более широкое институциональное применение этих принципов. Эта двойственная структура подчеркивает как стимулирующее, так и сдерживающее влияние культурной динамики на бухгалтерскую практику.

Заключение: Исследование демонстрирует, что бухгалтерский учет следует рассматривать не просто как техническую и числовую дисциплину, но и как культурно укорененную систему, формируемую социальными ценностями, языковыми выражениями и коллективным опытом. Анализируя фундаментальные концепции бухгалтерского учета через притчи и идиомы, исследование вносит оригинальный, контекстуально-ориентированный и дискурс-ориентированный вклад в литературу по взаимосвязи бухгалтерского учета и культуры. В отличие от предыдущих исследований, основанных главным образом на институциональных и межнациональных сравнениях, данное исследование предлагает аналитическую перспективу микроуровня, основанную на культурных нарративах. Кроме того, исследование вносит методологический вклад, интегрируя качественный анализ документов с устоявшимися теоретическими рамками, и предлагает новый подход к интерпретации концепций бухгалтерского учета через культурные коды. Полученные результаты также служат основой для будущих междисциплинарных исследований, посвященных изучению пересечений между бухгалтерским учетом, культурой, языком и социальным познанием.

Ключевые слова: бухгалтерский учет, культура бухгалтерского учета, фундаментальные концепции бухгалтерского учета, культурные измерения, пословицы и идиомы

संरचित सारांशः

उद्देश्य: इस अध्ययन का उद्देश्य तुर्की संस्कृति में कहावतों और मुहावरों के माध्यम से लेखांकन अवधारणाओं की जांच करना और लेखांकन-संस्कृति अंतःक्रिया के ढांचे के भीतर उनके सांस्कृतिक प्रतिबिंबों को प्रकट करना है। लेखांकन और संस्कृति के बीच संबंध को साहित्य में व्यापक रूप से संबोधित किया गया है, विशेष रूप से हॉफस्टेड के सांस्कृतिक आयामों और ग्रे के लेखांकन मूल्यों के ढांचे के भीतर। हालाँकि, मौजूदा अध्ययन मुख्य रूप से देशों के बीच तुलना, संस्थागत संरचनाओं और स्थूल-स्तरीय विश्लेषणों पर ध्यान केंद्रित करते हैं। इसके विपरीत, दैनिक सांस्कृतिक अभिव्यक्तियों में निहित लेखांकन अवधारणाओं के विमर्शात्मक और भाषाई प्रस्तुतियों पर सीमित ध्यान दिया गया है। कहावतें और मुहावरे, सामूहिक स्मृति, सामाजिक मूल्यों और अनुभवात्मक ज्ञान के वाहक के रूप में, एक अनूठा दृष्टिकोण प्रदान करते हैं जिसके माध्यम से लेखांकन अवधारणाओं की सांस्कृतिक स्तर पर व्याख्या की जा सकती है। इस संबंध में, यह अध्ययन तुर्की मौखिक संस्कृति पर आधारित लेखांकन की मूल अवधारणाओं की सांस्कृतिक रूप से ग्राउंडेड और संदर्भ-विशिष्ट व्याख्या प्रदान करके इस कमी को दूर करने का लक्ष्य रखता है।

विधि:

यह अध्ययन गुणात्मक अनुसंधान डिजाइन को अपनाता है और दस्तावेज़ विश्लेषण को प्राथमिक डेटा संग्रह विधि के रूप में नियोजित करता है। डेटासेट में तुर्की भाषा संघ द्वारा प्रकाशित 'Proverbs and Idioms Dictionary' में शामिल कहावतों और मुहावरों का समावेश है। इस ढांचे के भीतर, बारह मौलिक लेखांकन अवधारणाओं—अर्थात् सामाजिक उत्तरदायित्व, इकाई, सतत संचालन, आवृत्ति, मौद्रिक मापन, ऐतिहासिक लागत, वस्तुनिष्ठता और प्रलेखन, स्थिरता, पूर्ण प्रकटीकरण, विवेक, महत्वा, और रूप पर पदार्थ की प्रधानता—की व्यक्तिगत रूप से जांच की गई। प्रत्येक अवधारणा से संबंधित प्रासंगिक कहावतों और मुहावरों की पहचान की गई और व्यवस्थित रूप से उनका विश्लेषण किया गया। विश्लेषणात्मक प्रक्रिया तीन प्रमुख मानदंडों पर आधारित वर्णात्मक विश्लेषण के माध्यम से की गई: अर्थगत समांतरता, कार्यात्मक अतिव्यापन, और मानदंडगत अनुकूलता। व्याख्यात्मक गहराई को बढ़ाने के लिए, निष्कर्षों का मूल्यांकन हॉफस्टेड के सांस्कृतिक आयामों के ढांचे के भीतर और अधिक किया गया, जिससे लेखांकन सिद्धांतों और सांस्कृतिक प्रवृत्तियों के बीच परस्पर क्रिया का बहुआयामी विश्लेषण संभव हुआ।

निष्कर्ष: निष्कर्षों से पता चलता है कि तुर्की संस्कृति में निहित कहावतों और मुहावरे काफी हद तक मौलिक लेखांकन अवधारणाओं से मेल खाते हैं, जो लेखांकन सिद्धांतों और सामाजिक मूल्यों के बीच एक मजबूत संरेखण का संकेत देते हैं। सहयोग, एकजुटता, सामूहिक जिम्मेदारी, नैतिक आचरण और दूरदर्शिता पर जोर देने वाली कहावतों में सामाजिक जिम्मेदारी, सावधानी और स्थिरता जैसी अवधारणाओं के साथ उच्च स्तर की संगति देखी गई। इसके अतिरिक्त, आवर्ती विषयगत पैटर्न की पहचान की गई, जो विवेक को जोखिम से बचाव, स्थिरता को व्यवहारिक निरंतरता, और पूर्ण प्रकटीकरण को पारदर्शिता और विश्वास की सामाजिक अपेक्षाओं से जोड़ते हैं। निष्कर्ष यह भी दर्शाते हैं कि लेखांकन की अवधारणाएँ केवल सैद्धांतिक संरचनाएँ ही नहीं हैं, बल्कि वे सांस्कृतिक रूप से आंतरिकीकृत भी हैं और दैनिक भाषा और सामाजिक प्रथाओं के भीतर पुनः उत्पन्न होती हैं। हालाँकि, यह भी देखा गया है कि कुछ सांस्कृतिक प्रवृत्तियाँ—विशेष रूप से वे जो घनिष्ठ सामाजिक नेटवर्क तक सीमित सामूहिकवादी संरचनाओं से आकारित हैं—इन सिद्धांतों के व्यापक संस्थागत अनुप्रयोग को सीमित कर सकती हैं।

यह दोहरा ढांचा लेखांकन प्रथाओं पर सांस्कृतिक गतिशीलता के सक्षम और प्रतिबंधात्मक दोनों प्रभावों को उजागर करता है।

निष्कर्ष: यह अध्ययन दर्शाता है कि लेखांकन को केवल एक तकनीकी और संख्यात्मक विषय के रूप में नहीं, बल्कि सामाजिक मूल्यों, भाषाई अभिव्यक्तियों और सामूहिक अनुभवों से आकारित एक सांस्कृतिक रूप से अंतर्निहित प्रणाली के रूप में भी माना जाना चाहिए। कहावतों और मुहावरों के माध्यम से मौलिक लेखांकन अवधारणाओं का विश्लेषण करके, यह अध्ययन लेखांकन-संस्कृति साहित्य में एक मौलिक, संदर्भ-विशिष्ट और संवाद-उन्मुख योगदान प्रदान करता है।

पहले के अध्ययनों के विपरीत जो मुख्य रूप से संस्थागत और अंतर्राष्ट्रीय तुलनाओं पर निर्भर करते हैं, यह शोध सांस्कृतिक कथाओं पर आधारित एक सूक्ष्म-स्तरीय विश्लेषणात्मक दृष्टिकोण प्रदान करता है। इसके अलावा, यह अध्ययन गुणात्मक दस्तावेज़ विश्लेषण को स्थापित सैद्धांतिक रूपरेखाओं के साथ एकीकृत करके पद्धतिगत रूप से योगदान देता है और सांस्कृतिक कोड के माध्यम से लेखांकन अवधारणाओं की व्याख्या के लिए एक नवीन दृष्टिकोण प्रस्तावित करता है। निष्कर्ष लेखांकन, संस्कृति, भाषा और सामाजिक संज्ञान के बीच के अंतर्संबंधों की खोज करने वाले भविष्य के अंतःविषय अनुसंधान के लिए भी एक आधार प्रदान करते हैं।

कीवर्ड: लेखांकन, लेखांकन संस्कृति, लेखांकन की मूल अवधारणाएँ, सांस्कृतिक आयाम, कहावतें और मुहावरे

Yapılandırılmış Özet:

Amaç: Bu çalışma, muhasebenin temel kavramlarını Türk kültüründe yer alan atasözleri ve deyimler aracılığıyla incelemeyi ve söz konusu kavramların muhasebe-kültür etkileşimi bağlamındaki kültürel yansımalarını ortaya koymayı amaçlamaktadır. Muhasebe ve kültür ilişkisi literatürde çoğunlukla Hofstede'nin kültür boyutları ve Gray'in muhasebe değerleri çerçevesinde ele alınmış; bu çalışmalar daha ziyade ülkeler arası karşılaştırmalar, kurumsal yapılar ve makro düzey analizler üzerinden şekillenmiştir. Bununla birlikte, muhasebe kavramlarının toplumların dilsel ve söylemsel yapıları içerisindeki karşılıklarını inceleyen çalışmaların sınırlı olduğu görülmektedir. Atasözleri ve deyimler, toplumların ortak hafızasını, değer sistemini ve deneyim birikimini yansıtan güçlü kültürel göstergeler olup, muhasebe kavramlarının toplumsal düzlemde nasıl anlamlandırıldığını ortaya koymak açısından önemli bir veri kaynağı sunmaktadır. Bu bağlamda çalışma, muhasebe temel kavramlarını Türk sözlü kültürü üzerinden ele alarak literatürdeki bu boşluğu doldurmayı ve muhasebe disiplinine kültürel-temelli bir yorum kazandırma hedeflemektedir.

Yöntem: Çalışmada nitel araştırma yaklaşımı benimsenmiş ve veri toplama yöntemi olarak doküman analizi kullanılmıştır. Araştırmanın veri setini, Türk Dil Kurumu tarafından yayımlanan Atasözleri ve Deyimler Sözlüğünde yer alan atasözleri ve deyimler oluşturmaktadır. Bu kapsamda muhasebenin temel kavramları olarak kabul edilen; sosyal sorumluluk, kişilik, süreklilik, dönemsellik, parayla ölçülme, maliyet esası, tarafsızlık ve belgelendirme, tutarlılık, tam açıklama, ihtiyatlılık, önemlilik ve özün önceliği kavramları ayrı ayrı ele alınmış ve bu kavramlarla ilişkilendirilebilecek atasözleri ve deyimler belirlenmiştir. Analiz sürecinde söz konusu ifadeler, anlamsal paralellik, işlevsel örtüşme ve normatif uyum ölçütleri çerçevesinde değerlendirilmiş ve betimsel analiz yöntemi kullanılarak yorumlanmıştır. Ayrıca elde edilen bulgular, Hofstede'in kültür boyutları ile ilişkilendirilerek muhasebe ilkeleri ile kültürel eğilimler arasındaki bağ çok boyutlu bir perspektiften ele alınmıştır.

Bulgular: Elde edilen bulgular, Türk kültüründe yer alan atasözleri ve deyimlerin muhasebe temel kavramlarıyla önemli ölçüde örtüştüğünü ve muhasebe ilkelerinin toplumsal değerlerle güçlü bir ilişki içerisinde olduğunu göstermektedir. Özellikle iş birliği, dayanışma, kolektif sorumluluk, etik davranış ve öngörü gibi temaları içeren atasözleri ve deyimlerin sosyal sorumluluk, ihtiyatlılık ve tutarlılık kavramlarıyla yüksek düzeyde uyum gösterdiği tespit edilmiştir. Bunun yanı sıra, ihtiyatlılık kavramının riskten kaçınma eğilimiyle, tutarlılık kavramının davranışsal süreklilikle ve tam açıklama kavramının toplumsal güven ve şeffaflık beklentileriyle ilişkilendirildiği tematik örüntüler belirlenmiştir. Bulgular ayrıca, muhasebe kavramlarının yalnızca teorik düzeyde değil, aynı zamanda kültürel olarak içselleştirilmiş ve günlük dil içerisinde yeniden üretilen yapılar olduğunu ortaya koymaktadır. Bununla birlikte, özellikle dar sosyal çevrelerle sınırlı kolektivist eğilimlerin, muhasebe ilkelerinin daha geniş kurumsal uygulamalarında sınırlayıcı etkiler yaratabildiği de gözlemlenmiştir.

Sonuç: Çalışma, muhasebenin yalnızca teknik ve sayısal bir disiplin olarak değil, aynı zamanda toplumsal değerler, kültürel kodlar ve dilsel yapılar tarafından şekillenen bir sistem olarak değerlendirilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır. Muhasebe temel kavramlarının atasözleri ve deyimler aracılığıyla analiz edilmesi, muhasebe-kültür literatürüne özgün ve bağlamsal bir katkı sunmaktadır. Mevcut çalışmalardan farklı olarak bu araştırma, kurumsal ve ülkeler arası karşılaştırmaların ötesine geçerek, kültürel anlatılar üzerinden mikro düzeyde bir analiz yaklaşımı geliştirmektedir. Ayrıca çalışma, nitel doküman analizini kuramsal çerçevelerle bütünleştirerek muhasebe kavramlarının kültürel kodlar üzerinden yorumlanmasına yönelik yeni bir metodolojik perspektif sunmakta ve muhasebe, kültür, dil ve toplumsal biliş arasındaki etkileşimi inceleyen gelecekteki disiplinlerarası araştırmalar için önemli bir zemin oluşturmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Muhasebe, Muhasebe Kültürü, Muhasebe Temel Kavramları, Kültür Boyutları, Atasözleri ve Deyimler

www.turkishstudies.net/economy

Turkish Studies - Economics, Finance, Politics

eISSN: 2667-5625

ANKARA SCIENCE
UNIVERSITY

Discursive Representation of Turkish Accounting Culture: A Cultural Analysis of Fundamental Accounting Concepts Through Proverbs and Idioms

Introduction

The accounting discipline emerged from the need to systematically record financial transactions in the earliest periods of human history. Through the transformations it has undergone over time, it became institutionalised and established itself as an independent scientific field. However, it would be an incomplete approach to consider accounting solely as a scientific field consisting of certain technical standards or numerical data. Accounting practices develop in interaction with the social structure, value system, and cultural codes of the society in which they are situated. The norms, beliefs, and traditions of societies — along with their economic and commercial order — directly or indirectly shape the way accounting is practised. Each society shapes accounting systems in line with its own cultural accumulation, and the meaning that individuals ascribe to financial information generally aligns with this cultural background. Indeed, when the commercial relations between the East and West throughout history are examined, it can be seen that the differences in accounting practices and the evaluation of financial data largely originate from cultural approaches. For example, while short-term performance indicators come to the fore in societies where individualism is dominant, long-term stability and continuity are observed to be valued more in societies where collective values are strong. This indicates that accounting systems, although grounded in universal rules, do not develop independently of the fundamental values of societies (Karabınar, 2005, pp. 29–30). Examining the relationship between accounting and culture within a conceptual framework reveals that accounting processes possess not only a technical character but also a cultural and social one. Proverbs and idioms embedded in the collective memory of societies, moreover, serve as a powerful analytical tool for understanding this relationship. These elements of oral culture reflect the transmission of experiences, value judgements, and behavioural patterns from past to present, shedding light on many areas of social life.¹

In this study, the aim is to reveal the interaction between accounting and culture by examining the fundamental accounting concepts — which have emerged for the purpose of establishing a common understanding of accounting processes — through proverbs and idioms. With

¹ We are confronted with an extensive body of literature on proverbs and idioms, one that can almost be described as innumerable. For more detailed information, see: Yılmaz, 2007; Bozkaplan, 2007; Erenoğlu, 2007; Savran, 2007; Mor, 2008; Bars, 2008; Özgür, 2009; Kaplan, 2009; Bağrıaçık, 2009; Hakverdioğlu, 2009; Eker, 2009; Başbüyük & Akpınar, 2010; Tüm, 2010; Batur, 2011; Aktan, 2011; Özkan & Gündoğdu, 2011; Gürbüz, 2012; İpek, 2012; Başaran, 2013; Alkayış, 2013; Bozkurt & Karadağ, 2013; Öncül, 2013; Mammadova, 2013; Cerrahoğlu, 2013; Sarı, 2014; Uluçay, 2014; Yaylağan, 2015; Aşan & Demir, 2015; Küçük, 2015; Yılmaz Atagül, 2015; Orozobayev, 2015; Kuşçu, 2015; Yalçınkaya, 2015; Çer & Şahin, 2016; Yarullina Yıldırım, 2016; Eminoğlu, 2016; Yılmaz & Demirci, 2016; Ersoy, 2016; Bulut, 2017; Özcan & Eray, 2017; Dağı, 2017; Türkben Aydın, 2018; Durmaz, 2018; İnce, 2018; Usta Tuzcu, 2019; Şahin, 2019; Bekar, 2019; Doğan & Erdin, 2019; Kalyon, 2019; Çifci, 2020; Uysal, 2020; Somuncu, 2020; Özkan, 2020; Özgül, 2021; Ergüt, 2021; Erdem, 2022; Turgut, 2023; Bulut, 2023; Dolati, 2024; Tokay, 2024; Beyitoğlu, 2025; Uysal, 2025; Yenice, 2025.

this purpose as the starting point, the concept of culture was first explained in the study and the cultural profile of Turkish society was presented within the framework of Hofstede's cultural dimensions. Subsequently, the relationship between accounting and culture was addressed, and the fundamental concepts that constitute the ethical and theoretical framework of accounting were analysed in the context of Turkish society's cultural profile by associating them with Turkish proverbs and idioms. This study makes an original contribution to the literature by addressing the cultural dimension of accounting through the elements of Turkish society's oral culture, and will bring a different perspective to studies examining the culture–accounting relationship.

Within the scope of the study, answers are sought to the following basic research questions:

- What kind of semantic relationship can be established between the fundamental concepts of accounting and the proverbs and idioms found in Turkish culture?
- When these elements of oral culture are evaluated within the framework of Hofstede's cultural dimensions, what kind of clues do they provide about the cultural tendencies of Turkish society?
- How does the interpretation of accounting concepts through cultural discourses reveal a perspective on the accounting–culture relationship?

In line with these questions, the study aims to contribute to a more holistic understanding of the relationship between accounting and culture by examining the reflections of fundamental accounting concepts within cultural discourses.

Aim and Significance of the Study

This study aims to reveal the interaction between accounting and culture by analysing the fundamental accounting concepts — which serve as a compass for accounting theory and practice — through proverbs and idioms that play a central role in the oral expression tradition of Turkish culture. Specifically, the study examines how fundamental accounting concepts are given meaning at the cultural level through Turkish proverbs and idioms. Within the scope of the research, the Social Responsibility Concept, Entity Concept, Going Concern Concept, Periodicity Concept, Monetary Unit Concept, Historical Cost Concept, Objectivity and Documentation Concept, Consistency Concept, Full Disclosure Concept, Prudence Concept, Materiality Concept, and Substance over Form Concept were addressed; these concepts were associated with Turkish proverbs and idioms and evaluated within the framework of Hofstede's cultural dimensions.

Accounting practices, whilst grounded in certain principles and technical standards, may acquire different meanings under the influence of varying cultural structures. This study demonstrates that accounting concepts must therefore be evaluated not only in their technical dimensions but also alongside their cultural backgrounds. The association of proverbs and idioms belonging to Turkish culture with fundamental accounting concepts also offers a compelling lens for understanding how cultural values are reflected in accounting practice. In this respect, this study is also expected to contribute to a better understanding of the social dimension of accounting.

Method and Limitations of the Study

In this study, a qualitative research approach was adopted; the data set of the study was formed within the scope of document analysis technique by utilising written sources. Accordingly, theoretical texts relating to the fundamental concepts of accounting and proverbs and idioms — the oral expression elements of Turkish culture — were systematically examined. The data obtained were evaluated with a descriptive analysis approach aiming to reveal the semantic relationships between fundamental accounting concepts and oral culture elements. In the analysis process, Hofstede's cultural dimensions were used to provide a theoretical foundation for the findings obtained.

The association of proverbs and idioms with fundamental accounting concepts was not structured randomly; it was evaluated on the basis of the criteria of semantic parallelism, functional overlap, and normative alignment. Semantic parallelism refers to the similarity between the meaning carried by the cultural expression and the content of the related accounting concept; functional overlap refers to the relationship between the guiding role of the proverb or idiom in social life and the function of the accounting concept in practice; and normative alignment refers to the conformity of the expressed value judgement with the ethical and principled framework on which the accounting concept is based. Superficial similarities were excluded from the scope.

Although Turkish culture possesses a very rich oral expression tradition, the proverbs and idioms used in this study were limited to the Dictionary of Proverbs and Idioms published by the Turkish Language Association (TDK). This preference was made to ensure the systematic nature of the study and to strengthen the academic validity of the cultural elements associated with the concepts. Certain folk expressions not found in TDK sources were excluded from the scope, and although this situation limits representativeness, it is evaluated as a conscious limitation in terms of methodological consistency.

Content of the Study

In the study, the relevant literature was first summarised and the concept of culture was explained, and the cultural profile of Turkish society was evaluated in the context of Hofstede's cultural dimensions. Subsequently, the interaction between accounting and culture was examined; it was demonstrated that accounting is not merely a technical field of application but rather a structure shaped by social and cultural dynamics. Finally, the twelve fundamental concepts of accounting were analysed by associating them with Turkish proverbs and idioms. In this process, the relevant proverbs and idioms were presented in tables, and their semantic relationships with accounting principles were interpreted in their cultural context. The evaluations made for each concept were also examined from the perspective of Hofstede's cultural dimensions and discussed within the framework of the cultural tendencies of Turkish society.

Literature Review

For scientific research to be grounded on a solid theoretical foundation, it is necessary to systematically examine previously conducted studies in the relevant field. Accordingly, studies carried out to understand the relationship between accounting practices and culture constitute the conceptual infrastructure of the research and enable a holistic evaluation of the accumulated knowledge in the literature. In particular, research focusing on the cultural factors that shape accounting systems and the attitudes and approaches of accounting professionals constitutes the primary literature on which this study is based. The principal studies found in the literature on the subject are listed below.

Karabınar (2005) addressed the relationship between accounting and culture on the basis of the recognition that culture is a multilayered and interdisciplinary phenomenon. In this direction, the concept of culture was comparatively evaluated through the approaches of different scientific fields; relying on the cultural frameworks developed by Hofstede and Gray, how cultural differences might find a reflection in accounting practices was examined. The study emphasised that correctly analysing cultural diversity may contribute to the harmonisation of accounting practices at the international level, and the accounting climate was thereby revealed.

Çankaya & Aydoğan (2010) drew attention to the fact that, with the expansion of international investment volume, investors' need to compare financial statements prepared under different accounting standards has become more pronounced. In the study, the background of differences in accounting practices between countries was examined; the effect of cultural elements in the formation of these differences was evaluated, and it was emphasised that the trend towards

international accounting standards has been strengthened by the influence of globalisation. It was also stated that this process supports the principles of transparency and comparability in financial reporting.

Bekci & Bitlisli (2012) examined the accounting values adopted by accounting professionals in the context of cultural values and conducted their assessments within the framework of Hofstede's cultural dimensions and Gray's model of accounting values. The findings obtained indicate that professionals attach importance to the principle of professionalism, prefer uniformity in practices, and exhibit a conservative attitude. In contrast, it was determined that a certain degree of attachment to secrecy persists despite expectations supporting transparency. These results demonstrate that accounting practices in Turkey are influenced by cultural dynamics and are parallel to similar studies in the literature.

Aygün & Sürmen (2013) demonstrated that the science of accounting undergoes transformation under the influence of environmental conditions and that accounting practices are renewed over time in line with the needs arising from this transformation. The study emphasises that accounting is not merely the passive result of environmental elements; on the contrary, it exhibits a dynamic structure that is in mutual interaction with its environment and also influences it.

Karabınar & Kışlalıoğlu (2014) addressed the determinative role of culture on accounting systems and selected empirical studies conducted in the field of accounting culture within the framework of Gray's theoretical approach. In the study, the empirical validity of the model of accounting values developed on the basis of Hofstede's cultural dimensions was discussed; it was emphasised that culture does not exhibit a static but rather a transforming structure over time and that the reflections of this transformation on accounting systems must be taken into consideration. It was particularly noted that the dimension of public information disclosure diverges from other dimensions in many studies, and the necessity of a new dimension that could be added to the model in this area was evaluated.

Kaya & Ökten (2014) examined the interaction between culture and accounting by utilising Hofstede's cultural dimensions approach. In the study, cultures' tendencies towards accounting fraud were evaluated within the framework of dimensions such as institutional ethics, public sector ethics, corporate governance, legal and illegal corporate fraud, and the existence of an effective legal system.

Çilingir (2015) examined the cultural dimensions of commercial and mercantile understanding on the basis of Turkish proverbs; 109 proverbs compiled from four different dictionaries were addressed under the headings of profit and loss, capital, business ethics, partnership, business management, and the characteristics of merchants. In the study, it was evaluated that the limited space given to the theme of competition in proverbs was related to the economic and commercial conditions of the relevant period.

Kıymık et al. (2015) examined the effect of organisational culture and organisational accounting culture on fraudulent financial reporting practices. In the study, independent audit reports belonging to companies traded in the Borsa İstanbul (BIST) Services Index and Capital Markets Board weekly bulletins were analysed to identify companies resorting to fraudulent financial reporting. Whether cultural differences existed between companies engaged in fraudulent reporting and the control group was investigated through statistical methods.

Öztürk (2015) demonstrated that cultural differences play a determinative role in the formation of the accounting sub-culture and that this leads to visible divergences in accounting practices between countries. In the study, reporting approaches based on historical cost and current cost-based approaches envisaged by international financial reporting standards were compared; it was emphasised that the shift towards a current cost approach is not merely a technical preference but a process that also needs to be evaluated from a cultural perspective.

Tie & Zhao (2016) addressed how accounting practices are shaped within a cultural context and developed a holistic theoretical framework combining Gray's model of accounting values with Hofstede's cultural dimensions approach. The study particularly emphasised that accounting cannot be considered merely a set of technical rules; it is a field of activity with social, ethical, and human dimensions. It was also stated that despite the widespread adoption of international accounting standards such as IFRS, the differences in practice between countries largely originate from cultural values.

Miller & Jeacle (2016) argue that accounting should not be seen as an activity conducted solely within the framework of technical rules; on the contrary, it is a field of application shaped within its cultural and social context. In analyses conducted on publicly funded arts and cultural institutions, it was demonstrated that accounting plays an influential role in the formation and implementation of cultural policies through functions such as accountability, valuation, and the measurement of performance.

Durmuş & Güneş (2017), proceeding from the necessity of addressing legal and professional regulations in the field of accounting together with cultural dimensions, examined the accounting values of certified public accountants operating in Turkey. An analysis was carried out within the framework of accounting culture values developed by Gray. The research findings reveal that certified public accountants adopt the principle of professionalism, exhibit a tendency towards uniformity and conservatism in practice, while also demonstrating an approach that supports the principle of transparency.

Özdaşlı & Bitlisli (2017), in a study conducted on professionals registered with the Burdur SMMMO (Chamber of Independent Accountants and Financial Advisors), analysed the effects of accounting culture values — defined as professionalism, flexibility, optimism, and transparency — on intrinsic and extrinsic motivation. The findings obtained demonstrate that transparency and flexibility strengthen both types of motivation; optimism positively affects intrinsic motivation, while professionalism positively affects extrinsic motivation.

Yılmaz & Şahin (2018) state that the social and cultural structures of countries directly affect accounting practices. With the globalisation process, it is stated that International Financial Reporting Standards have become widespread for the purpose of reducing differences in accounting practices and making financial information reliable, comparable, and transparent.

Zengin and Tokucu (2019) examined the determining effect of cultural differences on the management and marketing strategies of enterprises in an increasingly competitive environment within the process of globalization, within the framework of Hofstede's cultural dimensions. The study emphasizes that taking into account the cultural characteristics of the markets in which enterprises operate is a critical factor in achieving competitive advantage.

Anıl Keskin et al. (2020) emphasised the importance of transparency in the context of corporate governance in terms of raising the quality of capital markets, increasing confidence in financial reports, and limiting management-induced disruptions. In the study, the transparency reports of four major audit institutions operating in Turkey, Nigeria, Latvia, and the United Kingdom were comparatively analysed within the framework of the Hofstede–Gray culture model. The results obtained demonstrate that the differences observed in transparency reports largely originate not from organisational structures but from the cultural characteristics of the countries.

Karaburun & Demirci (2020), in a study conducted on accounting professionals operating in İzmir, examined the participants' levels of affinity with accounting culture values such as professionalism, uniformity, conservatism, and transparency, and their awareness of integrated reporting. Although the findings obtained reveal that accountants possess a certain level of awareness

about integrated reporting, they demonstrate that accounting culture values do not have a statistically significant effect on this awareness.

In the literature, the relationship between accounting and culture is generally addressed within the framework of Hofstede's cultural dimensions approach and Gray's model of accounting values. These studies generally examine the effect of cultural values on accounting practices, financial reporting understanding, and the attitudes of accounting professionals. However, it can be seen that studies in the existing literature in which accounting concepts are analysed through local cultural discourses and oral culture elements are limited. In this context, this study aims to evaluate the accounting–culture relationship from a different perspective by addressing fundamental accounting concepts through proverbs and idioms, which are the oral expression elements of Turkish culture.

The Concept of Culture and Hofstede's Cultural Dimensions

The word 'culture', of French origin, is defined in the Turkish Language Association (TDK) Current Turkish Dictionary as 'the totality of all material and spiritual values created in the process of historical and social development, and the tools that show the degree of human dominance over their natural and social environment, used in creating these values and transmitting them to subsequent generations.' In addition, one of the most widely accepted and effective definitions of the concept of culture in the literature is that made by the British anthropologist E. B. Tylor. According to Tylor (1871, p. 1), culture in its broad and ethnographic sense is 'that complex whole which includes knowledge, belief, art, morals, law, custom, and any other capabilities and habits acquired by man as a member of society.' Hofstede, on the other hand, defined culture as 'the collective programming of the mind that distinguishes the members of one group or category of people from others.' According to Hofstede, culture possesses a structure that cannot be directly observed but can be given meaning through the verbal expressions and behaviours of individuals, and in this respect it provides for a certain degree of prior prediction of behaviours (Hofstede, 1993, p. 89). These definitions collectively reveal that culture is a pervasive element that permeates virtually every dimension of social life.

In order for societies, individuals, and institutions to be compared in terms of their cultural characteristics, it is necessary to classify the concept of culture from different angles. Although these classifications address the same element through different criteria and concepts, there are important points in common between them. Various models have been developed relating to culture, but one of the most widely used approaches in the literature is the cultural dimensions model developed by Hofstede (Karabınar & Kışlalıoğlu, 2014, p. 236).

Hofstede conducted a comprehensive study on national culture involving approximately 116,000 employees working at IBM in 40 countries between 1967 and 1973. As a result of the research, four basic and independent cultural difference dimensions were identified among national value systems. These dimensions were named power distance, uncertainty avoidance, individualism–collectivism, and masculinity–femininity. In subsequent periods, particularly in line with studies conducted on the Chinese sample, the dimension of long-term orientation was added to this framework (Hofstede, 1980; Hofstede & Bond, 1988). He subsequently included the indulgence–restraint dimension in the model as well, and addressed culture as a six-dimensional structure (Kayhan, 2021, p. 42). Hofstede's cultural dimensions are explained below.

Individualism / Collectivism

The individualism–collectivism dimension manifests itself prominently in different cultural structures. In collectivist societies, the interests of the group take precedence over individual interests, whereas in individualist societies, the interests and preferences of individuals generally gain priority. In collectivist cultures, the individual defines their identity through the 'we'

understanding and carries a long-term loyalty obligation towards the group to which they belong. In individualist cultures, on the other hand, the 'I' identity comes more to the fore; independence, personal achievement, and individual responsibility gain greater importance. These different approaches make their influence felt in many areas from the functioning of societies to social relations and constitute one of the fundamental dynamics of cultural differences (Hofstede, 2001, p. 8).

Small / Large Power Distance

In cultures with high power distance, the hierarchical distinction between subordinates and superiors is pronounced and a centralised structure is dominant. Managers are generally seen to adopt an authoritarian management style. In cultures with low power distance, on the other hand, a more human-centred structure is in question and the hierarchical difference between subordinates and superiors remains at a more limited level. In such structures, roles are more flexible, and it may be possible for employees to rise to higher positions over time (Hofstede, 2011, p. 8).

Uncertainty Avoidance / Uncertainty Tolerance

Uncertainty avoidance is a cultural dimension expressing the attitudes and behaviours that individuals and societies develop in response to situations where uncertainty prevails. In societies with a strong tendency for uncertainty avoidance, elements of assurance come to the fore in working life; stable career structures, retirement rights, and income levels are of high importance. In these structures, where rules and regulations are defined in detail in order to limit uncertainty, the desire to take risks is at a relatively low level. As a natural consequence of this, it can be said that concerns about the future and work-related stress are more common among employees (Hofstede, 2001, p. 10).

Masculinity / Femininity

Hofstede explains the distinction between 'masculine' and 'feminine' societies through the value systems they possess. According to Hofstede, in masculine societies, dominant values are shaped around achievement, competition, and an orientation towards winning; individuals act in the direction of the goal of 'being the best.' In feminine societies, on the other hand, values such as care, cooperation, and quality of life come to the fore; the desire of individuals to enjoy life and lead a balanced existence is determinative (Hofstede, 2011, p. 297).

Long-term / Short-term Orientation

Long-term orientation is evaluated as a cultural dimension focused on the future. This approach generally encompasses certain elements such as perseverance, a tendency towards savings, and patience to achieve long-term goals. In societies where long-term orientation is dominant, the ability to adapt to environmental conditions and an inclination towards openness to change over time are more clearly visible. Short-term orientation, on the other hand, encourages virtues focused on the past and the present; it highlights the importance given to values such as adherence to traditions, compliance with social obligations, and 'face-saving.' In societies where short-term orientation is dominant, a more cautious approach to change is adopted and greater importance is attributed to maintaining existing norms (Hofstede & Minkov, 2010, p. 239).

Indulgence / Restraint

Indulgence refers to a cultural orientation that allows individuals to meet their basic human needs and pleasures in a relatively free manner. In this cultural structure, enjoying life, having fun, participating in leisure activities, and using material resources for this purpose are perceived as natural and acceptable behaviours. Restraint, on the other hand, reflects an approach based on the thought that individual pleasures should be limited and shaped by strict social norms (Hofstede, 2001, p. 17). In societies where the level of indulgence is high, greater importance is given to leisure

activities and individual preferences, whilst in societies where restraint is dominant, rules and norms are applied more strictly. Cultural comparisons reveal that the tendency towards indulgence is more pronounced particularly in Latin America, Northern Europe, Anglo-Saxon countries, and some parts of Africa; in contrast, restrictive tendencies are more commonly observed in East Asia, Eastern Europe, and Muslim countries (Anıl Keskin et al. 2020, p. 200).

Cultural Profile of Turkish Society in Terms of Hofstede's Cultural Dimensions

Hofstede's cultural dimensions approach, developed to enable the comparative identification of the cultural characteristics of societies, allows the value systems of countries to be evaluated through numerical indicators. Within the framework of the scores obtained from Hofstede's study, Turkey's cultural profile is presented in Figure 1 below.

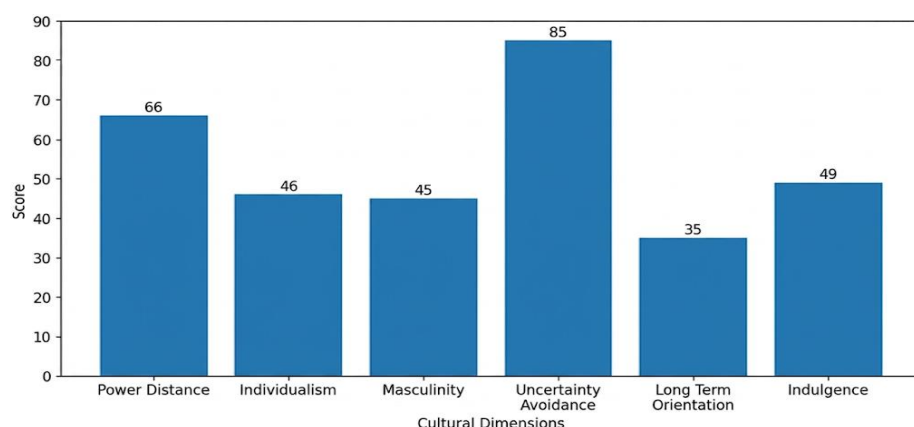

Figure 1. Cultural Profile of Turkish Society in Terms of Hofstede's Cultural Dimensions

Source: www.geerthofstede.com (Access Date: 10.01.2026)

When Figure 1 is examined, Turkey exhibits certain prominent characteristics in terms of cultural dimensions. Accordingly, the high value of the uncertainty avoidance dimension indicates that individuals and institutions in Turkey adopt a more cautious approach to situations involving uncertainty, and that rules, regulations, and assurance mechanisms play an important role. The relatively high level of power distance points to the prominence of hierarchical structures and the strong importance attributed to authority. In contrast, the fact that the dimensions of individualism and masculinity (achievement orientation) are at moderate levels indicates the existence of a relatively balanced structure between individual achievement and social harmony. The low level of long-term orientation demonstrates the continuation of the importance given to traditional values and a short-term perspective, whilst the moderate level of the indulgence dimension reveals that individual pleasure and freedom are recognised within certain limits. When evaluated in general, the cultural profile of Turkish society in terms of Hofstede's cultural dimensions points to a mixed cultural structure where uncertainty avoidance and hierarchical structures are dominant, but individual tendencies are not entirely excluded.

The Accounting–Culture Relationship

Culture is a comprehensive structure that influences not only certain areas of social life but the entirety of individual and institutional behaviours. Accounting — which is in constant interaction with society and exhibits a dynamic rather than static structure — cannot be meaningfully evaluated in isolation from its cultural context; it must be understood as a system that gains meaning within the cultural environment in which it operates.

Culture is one of the fundamental elements effective in the formation and shaping of the accounting systems of countries. Culture, evaluated as the totality of values and behavioural patterns

collectively adopted and shared by society, is not static but a dynamic phenomenon that can change over time. Consequently, cultural elements shaping the social and economic structure of countries produce significant effects on institutional arrangements and accounting practices (Bekci & Bitlisli, 2012, p. 62). In particular, with the increase in globalization, the tendency of enterprises to grow continuously, the development of capital markets and the diversification of legal regulations have made the functions and activities of accounting more complex. In addition, differences in countries' geographical locations and levels of development have led to the emergence of different accounting and economic cultures; this, in turn, has resulted in the use of various accounting systems (Ergüden, 2020, p. 164). Environmental factors influencing accounting are addressed in a broad framework including political and economic developments, tax systems, legal regulations, capital providers, and national culture. The effects created by these environmental elements play a key role in explaining why accounting practices and financial reporting systems differ (Fritz & Lammle, 2003, p. 17). In this context, the way in which accounting knowledge is produced varies from country to country and from one environment to another, largely relating to the environmental conditions in which accounting operates. For the environment that emerges as a result of different variables and the interaction between these variables generates accounting needs unique to each country and context; this situation constitutes the basis for the differentiation of accounting systems between countries.

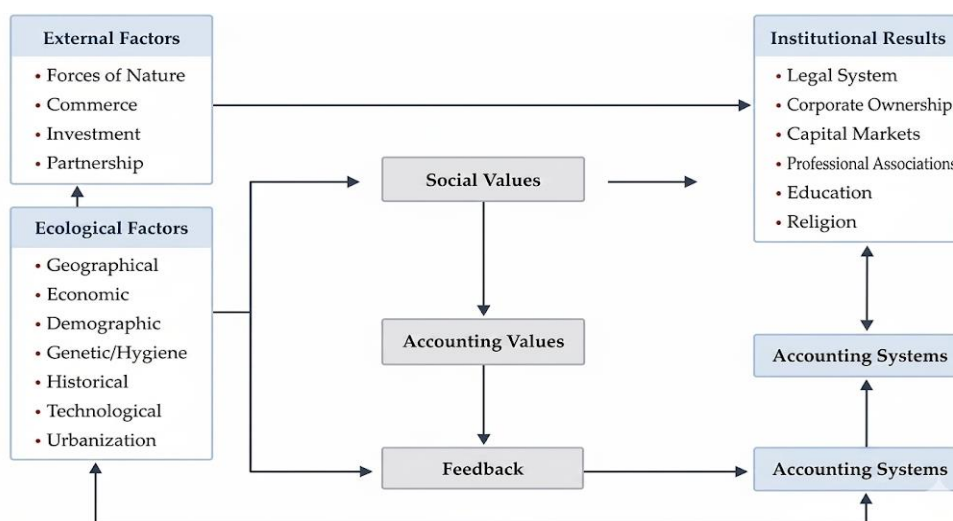

Figure 2. Accounting–Environment Interaction

Source: (Gray, 1998, p. 7); (Karabınar, 2005, p. 14)

The above figure (Figure 2) reveals the reciprocal interaction between accounting systems and accounting values and environmental factors. This process of interaction acquires continuity through the feedback mechanism, forming a structure in which accounting values shaping accounting culture and environmental elements influencing accounting systems develop together. For accounting, as an integral part of the socio-economic cycle, is in constant interaction with the values of the society in which it is situated and is shaped by the sociological realities of this environment. The functions, scope, operation, and social importance of accounting, on the other hand, change and develop over time depending on these factors (Karabınar, 2005, p. 13).

The cultural structure prevailing in a country plays a determinative role in the shaping of that country's accounting system. An accounting system is not merely an explanation of technical practices; it refers to a structure formed by the joint influence of cultural and political elements. In this context, an accounting system consists of various components such as accounting practices and standards, legal regulations, and professional organisations. Since the cultural characteristics of societies and organisations differ from one another, it is inevitable that the accounting structures of

countries will similarly diverge. At the foundation of these differences lie the cultural values and social structures possessed by societies (Usul, 2007, p. 26). Accounting is not an activity consisting solely of technical operations; as it encompasses the human element, it also possesses a social dimension. This social dimension is directly influenced by the cultural structure of the society in which accounting exists. Despite this, cultural influences are often disregarded in the process of harmonising accounting standards. Yet culture should be evaluated as a fundamental factor capable of shaping the functioning of accounting systems, internal audit practices, accounting policies, and national values. The relationship between accounting and culture demonstrates that differences in accounting between countries are largely based on cultural foundations. Furthermore, accounting is not merely a tool that shapes organisational culture but also serves as a strategic mechanism used by management to improve business performance (Yılmaz & Şahin, 2018, pp. 109–110).

Each culture puts forward its own accounting system and understanding of practice; the attitudes and behaviours of individuals are also shaped in line with these cultural values. Difficulties experienced in accounting practices and the interpretation of accounting information in the early period of East–West commercial relations serve as an example of this situation. The failure of Western-style financial systems to produce the expected effect in Asian countries is associated with the ways in which Eastern accountants approach accounting data. Culture influences accounting systems through values, rituals, and symbols. Accounting is defined as 'the language of business' due to its being a system that operates through symbols; in this context, money is accepted as a fundamental symbol but carries different meanings for different individuals and societies. For example, in societies with a masculine cultural structure (such as the USA and Germany), accounting systems focus more on financial goals; in societies where feminine cultures are dominant (such as Switzerland and the Netherlands), a different accounting approach is adopted. Similarly, in individualist societies short-term results are prioritised, whilst in collectivist societies a more long-term and holistic perspective comes to the fore. Thus, accounting can be evaluated as a reflection of the fundamental cultural assumptions possessed by societies (Karabınar, 2005, pp. 29–30).

Evaluation of Fundamental Accounting Concepts in the Light of Proverbs and Idioms

Accounting functions not merely as an activity of recording numerical data but as a holistic information system operating within a framework of principles and concepts. These principles and concepts enable consistency to be ensured in accounting practices, allow the information produced to be reliable and intelligible, and play a fundamental role in reflecting the financial positions of businesses in an accurate manner. Moreover, proverbs and idioms, reflecting the historical and cultural accumulation of societies, can also find direct or indirect correspondence in economic relations, the business world, and accounting processes, as well as in daily life. For, as mentioned in the earlier sections of the study, accounting should be evaluated as a system that gains meaning together with the cultural context in which it is situated. It is therefore important to establish a relationship between the fundamental concepts that constitute the backbone of the accounting process and proverbs and idioms, which are the discursive elements of culture. Starting from this importance, in this section of the study, the fundamental concepts of accounting were associated with proverbs and idioms, which are important oral expression elements of Turkish culture; how these concepts are given meaning within the framework of Turkish society's cultural values, modes of thought, and traditional approaches was analytically examined, also evaluated in the context of Hofstede's cultural dimensions.

Turkish culture possesses a rich oral expression tradition formed over the course of history and contains a large number of proverbs and idioms. However, the Dictionary of Proverbs and Idioms published by the Turkish Language Association (TDK) was accepted as the primary reference source in the determination and interpretation of the proverbs and idioms addressed in this study. This preference was made to ensure that the research is conducted within a certain systematic framework

and to guarantee the academic validity of the oral culture elements associated with the concepts. Although some proverbs and idioms used in daily language were excluded from the scope of the study because they are not found in TDK sources, this situation is evaluated as a conscious limitation that strengthens the reliability of the selected examples and the academic consistency of the study.

Social Responsibility Concept

The Social Responsibility Concept reveals the responsibility that accounting must bear while fulfilling its function and explains the scope, meaning and purpose of accounting. Accounting, which processes information related to the enterprise and presents it for the use of relevant individuals and groups, addresses a very broad audience due to this characteristic. Therefore, while fulfilling its duties, accounting should not be limited only to legal responsibility but should act in line with the understanding of social responsibility, which expresses a broader approach (Sevilengül, 2020, p. 18).

Within this framework, it is seen that the social responsibility concept also overlaps with a social policy approach that places the individual at the center. As a matter of fact, it is possible to state that the main purpose of social assistance and service practices is to increase social welfare by ensuring that individuals reach living conditions worthy of human dignity. In this process, while the activities of social service institutions and all other actors involved in solving social problems perform an important function, it is of great importance that the resources used are utilized effectively, efficiently and appropriately; and that accountability and transparency regarding these resources are ensured (Türk, 2022, p. 1171).

It should also be stated that the understanding of social responsibility, which is directly related to social values, overlaps with certain proverbs and idioms that reflect the collective consciousness and life experience of society. Because these elements of oral culture provide an important perspective on the functionality and social foundations of the social responsibility concept. Some proverbs and idioms that reflect and overlap with the social responsibility concept are presented in the table below (Table 1), together with their meanings and the explanations they carry in terms of accounting practices.²

Table 1: Proverbs and Idioms Related to the Social Responsibility Concept

Turkish Proverb / Idiom (Literal Translation)	Meaning	Explanation
Bir elin nesi var, iki elin sesi var. (lit. one hand has no sound, two hands make a sound)	<i>It is necessary to unite in order to achieve success.</i>	It should be stated that the concept of social responsibility in accounting is not limited to a narrow framework that focuses only on the internal functioning of the enterprise. On the contrary, this understanding necessitates interaction and cooperation with a wide network of stakeholders ranging from suppliers to employees and from customers to society. In essence, ensuring accountability and producing social benefit in a sustainable manner is based on a collective process that requires the joint contribution of all stakeholders beyond individual efforts.
Komşu komşunun külüne muhtaçtır. (lit. a neighbor needs even the	<i>People always need each other. Even if there is no need, one day</i>	In some cases, even information that appears limited or a small-scale contribution may carry significant value for the continuity of another

² In the tables presented in this section (Tables 1–12), proverbs and idioms are first provided in their original Turkish form in order to preserve their cultural context, followed by their closest word-for-word equivalents in parentheses through the use of “literal translation.” Literal translations aim to reflect the linguistic and structural characteristics of the expressions; however, they may not fully convey their idiomatic or contextual meanings. Therefore, in order to present the meaning dimension of these expressions more accurately and clearly, explanatory translations are provided in a separate column under the heading “Meaning.”

ashes of another neighbor)	<i>even the ashes of a neighbor that seem useless may be needed.</i>	stakeholder. In this context, it can be stated that accounting should come to the forefront as a tool that encourages mutual support and cooperation in the relationships established by enterprises with their stakeholders.
İmece günü bulutlu, görmeyene ne mutlu. (lit. happy is the one who does not see the cloudy day of collective work)	<i>How fortunate is the person whose work is done by those who come to help without considering whether the time is convenient.</i>	While carrying out accounting activities and processes, enterprises should adopt an understanding that considers social benefit under all conditions, not only when their own conditions are favorable. Because the production of social benefit is not a preference limited to certain periods, but a matter that should be addressed as a continuous sense of responsibility.
Taşın altına elini koymak (lit. to put one's hand under the stone)	<i>To take responsibility in a matter.</i>	Within the framework of social responsibility, enterprises may need to take responsibility actively in some situations. This responsibility is not limited only to the fulfillment of legal obligations, but also includes voluntarily taking initiative and contributing to the sharing of risks under conditions where social benefit is concerned.
Hesap vermek (lit. to to be accountable)	<i>To explain the reason for any behavior.</i>	It is possible to evaluate the expression “to give account” as a reflection of the understanding of transparency and accountability, which are among the fundamental principles of accounting. In line with this principle, presenting information about the activities carried out by enterprises in an accurate, complete and reliable manner emerges as a natural requirement of the responsibilities they bear towards society, stakeholders and authorized institutions.
Hakkını vermek (lit. to give its due)	<i>To fulfill a requirement completely.</i>	It is evaluated that enterprises fulfill their ethical and legal responsibilities towards their employees, customers, society and the environment completely as one of the fundamental elements of the understanding of social responsibility in accounting.
Sözünde durmak (lit. to keep one's word)	<i>To fulfill what one has promised.</i>	The fact that enterprises fulfill their payments in line with tax declarations, their commitments and other obligations they undertake in a timely and complete manner emerges as an important requirement in terms of increasing social benefit, establishing social trust and ensuring accountability.

The proverbs and idioms included in Table 1 reveal the interaction between the Social Responsibility Concept, one of the fundamental concepts of accounting, and the values of sociality and solidarity that are established in Turkish culture. These expressions draw attention to the fact that individuals and institutions should act not solely in the direction of their own interests but with a perspective that takes into account the general benefit of society. Notably, idioms such as 'taşın altına elini koymak' (lit. to put one's hand under the stone), 'hesap vermek' (lit. to to be accountable), and 'sözünde durmak' (to keep one's word) can be evaluated as important examples reflecting the cultural foundations of the principles of transparency, accountability, and ethical responsibility in accounting. Similarly, proverbs such as 'komşu komşunun külüne muhtaçtır' (lit. neighbours need each other even for ashes) and 'bir elin nesi var, iki elin sesi var' (lit. one hand has nothing, two hands make a sound) demonstrate how the understanding of social solidarity and mutual sensitivity is reflected in the social responsibility approach in businesses.

These proverbs and idioms can be seen to overlap with Turkey's collectivist tendency within the framework of Hofstede's cultural dimensions approach. Indeed, as also emphasised in the previous sections of the study, Turkey possesses a cultural structure in which social benefit, solidarity, and social obligations beyond individual interests are kept in the foreground. This cultural characteristic leads to the adoption in accounting practices not only of a business-focused approach but of an understanding that takes into account the general welfare of stakeholders and society. On the other hand, proverbs foregrounding individual responsibility such as 'her koyun kendi bacağından asılır' (lit each sheep is hung by its own leg), 'devletin malı deniz, yemeyen domuz' (lit. state property is like the sea, only a pig does not eat it), or 'kendi düşen ağlamaz' (lit. one who falls by their own feet does not cry) are also found in Turkish culture, but the general tendency can be said to be in the direction of communitarianism. In conclusion, whilst the understanding of social responsibility strongly represented at the cultural level through Turkish proverbs and idioms is expected to be reflected in accounting practices, the degree to which this reflection in practice is strong is a matter open to debate. For although solidarity, responsibility, and collectivist values are strongly expressed through proverbs and idioms in Turkish culture, these values are not reflected in accounting practices to the same degree. This situation indicates that cultural values operate not towards a public understanding spread across the whole of society but more towards limited social networks such as family, kinship, and close acquaintances. Indeed, the finding from Hofstede's cultural dimensions framework that Turkey has a collectivist structure reveals that this communitarianism is directed not towards abstract public spheres but towards social networks where concrete and face-to-face relations predominate. Since accounting and tax practices represent a vertical hierarchy established between the individual and the state, in this area the effect of collectivist values weakens; orientations towards certain behaviours incompatible with ethical and social responsibility understanding, such as informal economy and tax evasion, may arise. Accordingly, this study suggests that ethical problems in accounting practices originate not from the absence of cultural values but from the difference in the spheres towards which cultural values are directed.

Entity Concept

The Entity Concept, one of the fundamental concepts of accounting, means in its most general sense treating businesses as entities independent from their owners or partners. In line with this understanding, accounting records cover only the elements relating to the business's own activities and transactions; the personal assets and debts of partners or business owners are left outside the accounting system. In other words, a legal and financial distinction is made between the business and its partners, and only transactions belonging to the business are taken as the basis for recording. For example, a partner's personal debts appearing in the business's records is incompatible with this principle. In this respect, the Entity Concept serves as a fundamental principle requiring the exclusion from accounting practice of elements not belonging to the business (Karabınar, 2018, p. 115). Some proverbs and idioms reflecting and overlapping with the Entity Concept are presented below in Table 2, together with their meanings and explanations from an accounting perspective.

Table 2: Proverbs and Idioms Related to the Entity Concept

Turkish Proverb / Idiom (Literal Translation)	Meaning	Explanation
Dostluk başka, alışveriş başka. (lit. friendship is one thing, trade is another)	<i>Friendship between two people does not require one of them to behave self- sacrificingly towards the other in trade.</i>	Transactions related to the enterprise and accounting records must be carried out with an objective and transparent understanding, free from personal relationships. The main reason for this is that the enterprise is accepted as an economic entity independent from its owners or partners and that accounting practices are based on this distinction.
Allah kardeşi kardeş yaratmış, kesesini ayrı	<i>No one should be a burden to another in terms of livelihood.</i>	As a result of the entity concept in accounting, it is essential that ownership and resources be separated even

yaratmış. (lit. God created siblings as siblings, but their purses separately)		in situations where the closest relationships are involved. Even if the enterprise has strong personal ties with its owners, partners or managers, the assets, liabilities and transactions belonging to the enterprise must be clearly separated from personal elements and the enterprise must be evaluated as an independent economic unit.
El kazanı ile aş kaynamaz. (lit. food does not boil with another's pot)	<i>It is not possible to accomplish an important task with the help of someone else. Help may stop at any time. A person must first rely on themselves in order to accomplish a task.</i>	The entity concept in accounting also expresses the necessity that enterprises carry out their activities only through their own assets and resources. Even if one is in the position of owner, partner or manager of the enterprise, evaluating the assets and resources belonging to other persons or institutions together with the elements belonging to the enterprise is not compatible with this principle.
Kendi yağıyla kavrulmak (lit. to cook with one's own oil)	<i>It means managing with one's own means and living without being dependent on anyone.</i>	It is emphasized that the assets and resources used by enterprises while carrying out their activities must be managed independently by separating them from the elements belonging to persons or organizations outside the enterprise, without mixing personal and corporate resources.
Kim kime dum duma (lit. everyone is on their own)	<i>It is a saying that describes a very chaotic situation where no one is interested in anyone and no one is given importance.</i>	The idiom expresses disordered situations where it is not possible to clearly distinguish to whom responsibilities, ownership and transactions belong. The entity concept in accounting, on the other hand, necessitates that the transactions belonging to the enterprise be clear, systematic and strictly separated from personal transactions.
Kendi göbeğini kendi kesmek (lit. to cut one's own umbilical cord)	<i>It explains that an individual must solve their own problems by themselves.</i>	In accordance with the entity concept in accounting, the enterprise must continue its activities with its own resources and independent will, without being dependent on the intervention, assets or decisions of other persons or institutions.

The proverbs and idioms in Table 2 have been addressed within the framework of the Entity Concept, one of the fundamental concepts of accounting. The Entity Concept can be meaningfully linked to Turkey's high power distance tendency revealed by Hofstede. For in Turkish society, where power distance is high, the prevalence of authority-based relations may lead to a weakening of the awareness that the business and the business owner or manager need to be perceived as independent entities. This situation explains why, despite the existence of proverbs and idioms supporting the Entity Concept at the cultural level, examples contrary to this principle can be observed in accounting practice. This contradiction likely originates to a significant degree from the insufficiency of the level of institutionalisation. From this perspective, whilst Turkish proverbs and idioms contain strong cultural messages supporting the Entity Concept, it is important to discuss to what extent these messages are reflected in accounting practice within a social structure with high power distance. One key reason why the Entity Concept does not find sufficient correspondence in accounting practice is also the determinative influence of family and kinship relations on economic activities in Turkish society. For in cultures where family-based business structures are prevalent, the business is often perceived not as an independent economic unit but as an extension of the family structure. In this respect, it should also be noted that there are certain proverbs supporting this situation, such as 'et tırnaktan ayrılmaz' (lit. flesh cannot be separated from the nail).

Going Concern Concept

The Going Concern Concept is based on the assumption that business activities are not limited to a specific time period and that the business will continue to exist independently of the lifetimes of its owners or partners (Acar & Tetik, 2010, p. 18). The business is treated as a structure that produces economic value and provides benefit; in this respect its continuity is important as a natural requirement of economic life. In the event that business activities are temporary, not only the

business itself but all sections that benefit directly or indirectly from the business — including investors, employees, creditors, customers, and public administration — may be adversely affected. In contrast, the acceptance of the business as an entity of indefinite duration allows it to renew itself, develop, and thereby contribute to the continuity of economic life (Tepegöz & Türedi, 2015, p. 44). At this point, it is also necessary to address the concept of sustainability, which is associated with the going concern assumption. While the going concern assumption is based on the acceptance that the enterprise will continue its activities uninterrupted in the foreseeable future, sustainability refers to the ability to maintain this continuity in the long term across environmental, social and economic dimensions. Today, enterprises are required to develop themselves in economic, social and environmental aspects in line with the understanding of sustainability. In this context, it can be stated that the concepts of going concern and sustainability have become an important necessity for enterprises in terms of contributing to the reduction of global problems, fulfilling their social responsibilities and strengthening their financial performance (Kestane et al., 2019, p. 1328). Some proverbs and idioms reflecting and overlapping with the Going Concern Concept are presented below in Table 3.

Table 3: Proverbs and Idioms Related to the Going Concern Concept

Turkish Proverb / Idiom (Literal Translation)	Meaning	Explanation
Dükkân açmak kolay, açık tutmak zor (lit. opening a shop is easy, keeping it open is difficult)	<i>It is as important to sustain a business as it is to start it, and it is also challenging.</i>	It is not sufficient for enterprises to only start operating. The main important point is that they develop appropriate strategies to maintain their existence in the long term and adopt a management approach that supports this process.
At yedi günde, it yediği günde belli olur (semirir) (lit. a horse shows in seven days, a dog shows in the day it eats)	<i>Valuable personalities develop over time, and personalities that emerge in a short time do not carry real value.</i>	In terms of accounting practices, enterprises must act with a long-term perspective instead of turning towards short-term and temporary gains and must develop strategies based on continuity.
Köylünün kahve cezvesi karaca amma sürece (lit. the villager's coffee pot is plain but it continues)	<i>The villager's coffee pot is plain but it constantly boils to serve guests.</i>	It indicates that even enterprises that are small in scale or have limited resources can achieve success in the long term if they continue their activities with determination. In this approach, the determining factor is not the size of the enterprise, but its ability to continue its existence in a stable manner.
Zemheride sür de çalı sür (lit. plough even in the harsh winter)	<i>In order to obtain good yield, the field must be ploughed even in the harsh winter.</i>	In terms of accounting processes, it is important that enterprises show the will to continue their activities even in adverse periods when economic crises and uncertainties are intense. Because it is accepted that long-term success is possible not only under favorable conditions but also with the ability to remain standing in difficult times.
Ak akçe kara gün içindir (lit. white coin is for dark days)	<i>The money we earn by working saves us from distress in difficult times.</i>	It is evaluated as a critical necessity for long-term sustainability that enterprises manage their resources in a balanced manner by taking into account possible risks and difficulties that may arise in the future and create a financially resilient structure. The proverb “ak akçe kara gün içindir” basically reflects the understanding of prudence and also reveals the strong relationship between prudence and the concept of going concern.
Zararın neresinden dönülse kârdır (lit. turning back from loss is profit)	<i>If we give up a harmful work that continues as early as possible, we reduce the loss we will suffer later.</i>	Taking the necessary corrective steps without allowing wrong decisions or unplanned practices to put the future of the enterprise at risk emerges as an important necessity for the enterprise to maintain its existence.

The proverbs presented in Table 3 reveal the relationship between the Going Concern Concept and the traditional teachings established in Turkish culture. Proverbs such as 'dükkân açmak

kolay, açık tutmak zor' (lit. starting a business is easy, sustaining it is difficult) and 'köylünün kahve cezvesi karaca amma sürece' (lit. the villager's coffee pot is plain but it continues) express that continuity for businesses is not a momentary effort but requires a stable and long-term operational process. Similarly, the proverb 'at yedi günde, it yediği günde belli olur' (true value reveals itself over time) expresses that real success and solid growth in businesses emerge over time and with patience.

When these proverbs are evaluated within the framework of Hofstede's cultural dimensions, it can be seen that they overlap significantly with Turkish society's high uncertainty avoidance tendency. Yet it is also known that, culturally, Turkey exhibits a tendency to focus on short-term results and 'save the day', which may sometimes lead businesses to encounter difficulties in continuity and long-term strategic management. Nevertheless, proverbs found in cultural memory such as 'ak akçe kara gün içindir' (lit. white coin is for dark days), and 'at yedi günde, it yediği günde belli olur' (lit. a horse shows in seven days, a dog shows in the day it eats) demonstrate that long-term thinking, saving, and sustainability are valued socially.

Periodicity Concept

In accounting practice, whilst it is accepted that business activities are conducted under the assumption of continuity, this continuity is divided into specific time periods for the purpose of analysing financial information and making sound decisions. This approach is expressed as the Periodicity Concept and is based on the regular reporting of the business's operating results. Thanks to this principle, the financial position and operational performance of the business are revealed more accurately, comparisons can be made between periods, and the reliability of accounting information is increased (Karabınar, 2018, p. 16). Some proverbs and idioms associated with the Periodicity Concept are presented below in Table 4.

Table 4: Proverbs and Idioms Related to the Periodicity Concept

Turkish Proverb / Idiom (Literal Translation)	Meaning	Explanation
Bugünün işini yarına bırakma. (lit. do not leave today's work for tomorrow)	<i>Do not leave a task that must be done today to the next day. The key to achieving success is to do every task on time and not to postpone it.</i>	The proverb "do not leave today's work for tomorrow" can be evaluated as a cultural expression that reflects the understanding of performing transactions on time and maintaining the recording order, which is at the core of the periodicity principle in accounting. In this context, it is possible to state that recording financial transactions in the period in which they occur is not only a technical requirement, but also a fundamental practice that strengthens the accuracy of financial information.
Onmadık yılın yağmuru harman vakti yağa. (lit. the rain of an unproductive year falls at harvest time)	<i>A situation that would provide great benefit when it occurs on time may even cause harm if it occurs after its time has passed.</i>	Within the framework of the periodicity concept in accounting, it is important that income and expenses, as well as operating and investment transactions, are recorded and reported with correct timing. Because not recording transactions on time weakens the value and reliability of financial information through delayed records, and this situation may lead to incorrect evaluation of the enterprise's performance and the emergence of economic losses.
Ay var yılı besler yıl var ayı beslemez (lit. there are months that feed a year, there are years that cannot feed a month)	<i>There are times when one month's earnings can support a person for a year, and there are times when one year's earnings are not enough to support a person for a month.</i>	In terms of accounting, the proverb "there are months that feed a year, there are years that cannot feed a month" indicates that the economic results of each accounting period may differ from one another.
Bayramda borç ödeyene ramazan ağır (kısa) gelir (lit. for the one who pays)	<i>Days pass very quickly for a person who has to pay a debt whose due date is approaching.</i>	From the perspective of accounting practices, this proverb reveals the importance of maturity management, the establishment of payment plans and the timely fulfillment of debts for enterprises. Recording liabilities correctly in

debt at the feast, Ramadan feels short)		the periods to which they belong by taking into account their due dates strengthen the level at which financial statements reflect reality.
Çiftçinin karnını yarmışlar, kırk tane 'gelecek yıl' çıkmış (lit. they cut open the farmer's stomach, forty "next years" came out)	<i>The farmer's product is damaged every year, and he always pins his hopes on the next year.</i>	Periodic financial performance must be evaluated based on concrete and realized data, not on assumptions or postponed expectations.
Bıldır yediği hurmalar, bu yıl götünü tırmalar (lit. the dates eaten last year scratch him this year)	<i>A year has passed, and now he sees the result of his behavior; the pain of what he did comes out today.</i>	The proverb in question draws attention to the importance of the periodicity principle and the responsibility of timely accountability, and at the same time constitutes a cultural warning that the effects of wrong decisions and practices made in previous periods may emerge in subsequent periods. In this respect, it is evaluated that the proverb can also be associated with the concepts of prudence and going concern in accounting.
Geçti Bor'un pazarı sür eşeğini Niğde'ye (lit. the market of Bor is over, drive your donkey to Niğde)	<i>It is too late now.</i>	Delayed accounting records and reporting not only cause misleading information to emerge but may also lead to negative consequences that are difficult to compensate later in terms of the enterprise's performance.
Vadesi gelmek (lit. its due date comes)	<i>Its time expires, its time comes.</i>	The idiom "its due date comes" expresses that debts, receivables or transactions that must be fulfilled should be completed within the prescribed period.
Zamanı geçmek (lit. its time passes)	<i>Something is no longer necessary and appropriate.</i>	When the idiom "its time passes" is evaluated within the context of the periodicity principle in accounting, it indicates that delays in recording and reporting may reduce the accuracy level of financial information and may decrease the usefulness of this information in the decision-making process.

The proverbs and idioms included in Table 4 reveal the relationship between the Periodicity Concept in accounting and the established understanding in Turkish culture relating to the use of time and the management of processes. Turkish society's high tendency for uncertainty avoidance encourages periodic transactions to be conducted within specific schedules and rules; this creates a ground for businesses to take their maturity, duration, and reporting obligations more seriously. However, Turkey's short-term oriented cultural structure may also bring with it a tendency to focus excessively on periodic results. This tendency may give rise to the risk of acting periodically and temporarily rather than developing long-term planning and strategic perspectives. In conclusion, the proverbs and idioms addressed demonstrate that the consciousness of using time effectively, watching for the right moment, and drawing lessons from past experiences exists strongly in Turkish culture. These oral culture elements, whilst supporting the Periodicity Concept in accounting on one hand, on the other also point to the aspects of this concept that need to be developed in practice.

Monetary Unit Concept

For events that can be expressed in different physical units within the scope of business activities to be entered into accounting records and monitored, they need to be converted into a common unit of measurement. The Monetary Unit Concept means using the national currency as the common unit of measurement and expression when measuring and expressing the transactions occurring in the business. In this direction, transactions are recorded in the national currency in effect on the date they occur; thus, it becomes possible for accounting records to be objectively verified on the basis of documentation (Sevilengül, 2020, p. 20).

The Monetary Unit Concept, by its very nature, possesses a technical and numerical character and can be evaluated as an accounting concept for which direct and explicit equivalents in cultural expressions are limited. For this reason, the proverbs and idioms associated with this concept are examined more through the lens of the necessity of expressing economic events through monetary values and the understanding in society that value and measurement are determined through money. In other words, the selected oral culture elements reflect not a direct definition of the Monetary Unit Concept but rather the cultural perception of money's acceptance as a common unit of measurement in economic relations. Some proverbs and idioms supporting the Monetary Unit Concept within this framework are presented below in Table 5.

Tablo 5: Proverbs and Idioms Related to the Monetary Measurement Concept

Turkish Proverb / Idiom (Literal Translation)	Meaning	Explanation
Selam para, kelim para (lit. greeting is money, speech is money)	<i>Every behavior depends on spending money.</i>	This proverb states that social and economic relations are largely carried out on monetary bases today. The monetary measurement concept in accounting similarly reveals that economic events occurring in enterprises can only be included in the accounting system to the extent that they can be expressed in monetary terms.
Parayı veren düdüğü çalar (lit. the one who pays blows the whistle)	<i>It is a saying used to mean that when a person pays the price, they can obtain what they want.</i>	This proverb, which implies that economic power and decision-making mechanisms are largely based on monetary resources, when evaluated within the framework of the monetary measurement concept, shows that the activities carried out by enterprises, the services they provide and the rights they possess can only be included in the accounting system to the extent that they can be expressed with a monetary value.
Para olsun, meşin olsun (lit. the form of money does not matter)	<i>It expresses that what is essential is the monetary value, not the form or quality of money.</i>	The monetary amount reflected in accounting records is important rather than the physical nature of money. It is possible to state that this approach is consistent with the objective valuation understanding of accounting aimed at ensuring measurability.
Altın yere düşmekle pul olmaz (lit. gold does not become worthless even if it falls to the ground)	<i>The value of a person of superior quality does not decrease by being removed from their place.</i>	When evaluated in terms of the monetary measurement concept, this proverb indicates that the value of assets is determined not by their appearance or physical characteristics, but by their measurable monetary equivalents.
Para basmak (lit. to turn metal or paper into money)	<i>To turn metal or paper into money in a mint or printing house.</i>	From an accounting perspective, all activities such as the production of money, its use, the determination of its value, its transformation into different forms and its evaluation in line with economic decisions make it necessary that all these activities be based on the principle of monetary measurability. In this context, it is necessary to state that objective, comparable and reliable financial information can only be achieved through the execution of accounting processes based on monetary values.
Paha biçmek (lit. to assign a price)	<i>To estimate or determine the value of something.</i>	
Paraya çevirmek (lit. to convert into money)	<i>To exchange something for money.</i>	
Para yatırmak (lit. to deposit money)	<i>To give money to a place in order to retrieve or use it when needed.</i>	

The proverbs and idioms presented in Table 5 reveal the relationship between the Monetary Unit Concept, one of the fundamental concepts of accounting, and the understanding of determining value, using power, decision-making processes, and measurement in Turkish culture. When these oral culture elements relating to the Monetary Unit Concept are addressed within the framework of Hofstede's cultural dimensions, they can be associated with Turkish society's features of high power distance and short-term orientation. For the high-power distance in Turkey increases the value

attributed to money and the authority that money provides; proverbs such as 'parayı veren düdüğü çalar' (money talks) clearly reveal the decision-making and guiding power of individuals or institutions that possess resources. On the other hand, short-term oriented cultural structure encourages a focus on instantaneous gains and rapid monetary results. This situation further increases the importance of money as a common unit of measurement in the process of exchange and value determination. It is also possible to establish a meaningful connection between the Monetary Unit Concept and Turkish society's tendency for uncertainty avoidance. For in societies with a high level of uncertainty avoidance, it is known that it is important for decision-making processes to be based on measurable concrete data. At this point, monetary measurement stands out as a tool that reduces uncertainty, provides comparability, and inspires confidence.

Historical Cost Concept

The Historical Cost Concept means taking the acquisition costs of assets and services obtained by the business as the basis when recording them, excluding elements such as cash and receivables for which it is impossible or inappropriate to determine a cost (Sevilengül, 2020, p. 21).

The Historical Cost Concept, due to its technical content by nature, is among the accounting concepts for which direct association with cultural elements is most difficult. However, it can be seen that, although limited in number, certain proverbs and idioms reflecting the consciousness of calculation and measurement can be indirectly associated with the Historical Cost Concept.

The proverbs and idioms associated with the Historical Cost Concept are presented in Table 6 below.

Table 6: Proverbs and Idioms Related to the Historical Cost Concept

Turkish Proverb / Idiom (Literal Translation)	Meaning	Explanation
Bir akçe ile dokuz kubbeli hamam yapılmaz. (lit. a nine-domed bath cannot be built with one coin)	<i>A realistic relationship must be established between the size of the work to be done and the required cost.</i>	In accounting, the historical cost concept, in line with the understanding emphasized in this proverb, requires that assets and services be recorded not on the basis of hypothetical or unrealistic values, but because of costs that have occurred and are based on documents.
Arşın malı kantar ile satılmaz. (lit. goods measured by the yard cannot be sold by the scale)	<i>The measure used for one object cannot be used for another object of a different nature.</i>	This proverb generally expresses that each asset must be evaluated with criteria appropriate to its nature. The historical cost concept, in parallel with this understanding, is based on recording assets and transactions over costs that are appropriate to their own characteristics and based on measurement methods supported by documents.
Hesapsız kasap ya bıçak kırar ya masat. (lit. the uncalculating butcher breaks either the knife or the sharpening steel)	<i>A person who does not know how to calculate wastes even the useful things they have.</i>	Accounting records created with assumptions or careless evaluations without being based on actual costs may cause the financial position of the enterprise not to reflect the truth and may pave the way for wrong decisions in the following periods. The proverb in question constitutes a cultural warning that emphasizes the importance of calculating cost elements correctly and basing accounting records on solid foundations.
Mal olmak (lit. to come at a cost)	<i>To have something in return for a value.</i>	This idiom expresses, in terms of accounting, that every element that has economic value has a certain counterpart and that this counterpart must be transferred to financial records based on documents.
Değer biçmek (lit. to assign value)	<i>To state the value of something, to assign a value to something.</i>	The idioms indicate that the economic value of an asset may change over time. However, in accordance with the historical cost concept in accounting, despite such value fluctuations, assets are recorded on the basis of their
Değer kazanmak (lit. to gain value)	<i>To become more valuable.</i>	

Değeri düşmek (lit. to lose value)	<i>To become less valuable, to become worthless.</i>	actual costs that arise on the date they are first acquired and are based on documents.
---	--	---

When the proverbs and idioms in Table 6 are examined, it can be seen that the Historical Cost Concept, one of the fundamental concepts of accounting, is predominantly associated in Turkish culture with labour, value production, and the consciousness of calculation and measurement. It can be said that the Historical Cost Concept can be associated particularly with the tendencies of uncertainty avoidance and short-term orientation within the framework of Hofstede's cultural dimensions. The high level of uncertainty avoidance encourages businesses to act on the basis of costs proven by documentation rather than speculative or market-fluctuation-prone values. Similarly, short-term orientation facilitates focusing on realised costs; however, this situation may also bring with it the risk of revaluation of assets over the long term or the relegation of future-oriented measurement approaches to the background. On the other hand, the high-power distance culture clearly observed in Turkish society highlights the conduct of transactions in a manner approved by authorised persons and based on documentation; it is evaluated that this situation also contributes to the strengthening of the historical cost approach in accounting practice.

Objectivity and Documentation Concept

The Objectivity and Documentation Concept means that accounting records are based on objective documents properly prepared in a manner that reflects the true position of the business, so that the Social Responsibility principle can be effectively fulfilled in accounting practice. Accordingly, objective-character documents such as invoices, receipts, notes payable, and payrolls — rather than subjective elements such as declarations, estimates, or personal assessments — must be taken as the basis. In addition, it is possible to say that this concept necessitates the adoption of an impartial and unprejudiced approach in the process of determining the methods to be used in accounting records (Sevilengül, 2020, p. 21). The idea that concrete foundations rather than personal assessments should be taken as the basis in recording financial information also finds correspondence in many proverbs and idioms embedded in collective memory. These expressions, generally emphasising the need to uphold truth, be fair, and support claims with evidence, demonstrate that the understanding of objectivity and documentation in accounting has a cultural foundation. These proverbs and idioms are included in Table 7 below.

Table 7: Proverbs and Idioms Related to the Objectivity and Documentation Concept

Turkish Proverb / Idiom (Literal Translation)	Meaning	Explanation
Söz uçar yazı kalır (lit. spoken words fly, written words remain)	<i>A saying used to mean that everything should be documented in writing.</i>	While verbal statements are temporary in nature, written and document-based statements gain permanence and evidential strength. In this direction, the Objectivity and Documentation Concept requires that transactions be based on written documents at every stage of accounting records; thus, it aims for the financial information produced to gain an objective, auditable and reliable structure.
Doğru söz yemin istemez. (lit. a true word does not require an oath)	<i>If there is no doubt about the truth of a statement, there is no need for an oath.</i>	When accounting information that emerges as a result of accounting processes and is presented to information users is produced based on documents, this information can establish trust without the need for any additional explanation or justification. Because impartial and accurate records based on evidence carry a convincing nature in themselves.
Delilsiz cennete bile girilmez. (lit. even heaven cannot be)	<i>In order for a person to obtain what they want, there must be someone to evidence them.</i>	The proverb expresses that any claim must definitely be supported by evidence to be accepted. Similarly, in

entered without evidence)		accounting practices, transactions and economic events must be recorded based on documents that provide validity.
Davacın kadı olursa yardımcın Allah olsun. (lit. if your opponent is the judge, may God help you)	<i>If the person who will judge you is also the one who brings a claim against you, they will certainly justify themselves and impose a severe punishment on you.</i>	With the related proverb, it is expressed that it will not be possible to reach a fair result if the person who gives judgment behaves in a biased manner. Similarly, in accounting, in accordance with the principle of objectivity, it is important that the information produced is purified from managerial pressures or the influence of certain interest groups.
Hile ile iş gören, mihnet ile can verir (lit. one who conducts work with deceit gives their life in suffering)	<i>A person who deceives others by mixing fraud into their work will take their last breath in suffering.</i>	The prevention of fraudulent practices in accounting activities and manipulations carried out through accounting records depends on recording transactions in accordance with the principle of honesty and on the basis of supporting documents.
Eğriye eğri doğruya doğru (lit. call the crooked crooked and the straight straight)	<i>A saying used to mean that whatever is true should be stated as it is.</i>	Transactions and events subject to accounting must be recorded and reported in a way that reflects the truth and in accordance with the principle of objectivity, regardless of whether their results are positive or negative for the enterprise.

When the proverbs and idioms in Table 7 are evaluated, it can be understood that there is a parallelism between the Objectivity and Documentation Concept, which is among the fundamental concepts of accounting, and the understandings of justice, truthfulness, and evidence-based action that are deeply embedded in Turkish culture. In particular, proverbs such as 'söz uçar, yazı kalır' (lit. spoken words fly, written words remain) and 'delilsiz cennete bile girilmez' (lit. even heaven cannot be entered without evidence) clearly reflect the documentation principle by indicating that transactions in accounting must be based on written and official documents. Furthermore, expressions such as 'doğru söz yemin istemez' (lit. the truth needs no oath) contain qualities that support accounting's responsibility to uphold truth and produce impartial information.

Despite the emphasis on justice and evidence-based action that stands out in proverbs, it should also be stated that Turkish culture contains certain fragile areas in terms of the Objectivity and Documentation Concept. For the social structure based on high power distance may lead to authority pressure eroding objectivity through excessive attachment to persons in positions of authority. Similarly, collectivist tendencies may give rise to risks in terms of objectivity by leading to the incorporation of personal relations into business processes. Therefore, proverbs should be interpreted not as expressions directly rejecting the principle of objectivity in accounting but as sociological indicators that make visible the cultural risk areas that may complicate the application of objectivity. Furthermore, the tendency for uncertainty avoidance encourages the support of transactions with written evidence, thereby strengthening the understanding of documentation. The 'söz uçar, yazı kalır' (lit. spoken words fly, written words remain) approach stands out as one of the clearest reflections of this cultural tendency. Consequently, these proverbs exhibit a clear alignment with the Documentation Concept in accounting and the general cultural characteristics of Turkish society; whilst the same degree of overlap is not found with respect to the principle of objectivity.

Consistency Concept

The Consistency Concept is based on the principle that accounting policies adopted by businesses are applied in subsequent periods without arbitrary changes. This concept serves the comparability of financial statement information across periods. The recording of transactions of the same nature with similar accounting arrangements and valuation criteria, and the maintenance of a stable structure of financial statements in terms of form and content, are also evaluated within the scope of this concept. Where justified and valid grounds exist, changes to accounting policies are permissible; however, such changes and the monetary effects of said changes on financial statements

must be explicitly stated (Gürdal, 2006, p. 2). Some proverbs and idioms reflecting the Consistency Concept are presented below in Table 8.

Table 8: Proverbs and Idioms Related to the Consistency Concept

Turkish Proverb / Idiom (Literal Translation)	Meaning	Explanation
İrmaktan geçerken at değiştirilmez (lit. the horse is not changed while crossing the river)	<i>Transition from one method to another should not be made in a dangerous situation or time.</i>	It can be stated that it is important for enterprises to maintain the confidence in financial information by avoiding sudden policy changes, especially in periods when uncertainties or crisis conditions prevail.
Bu abdestle daha çok namaz kılınır (lit. with this ablution, more prayers can be performed)	<i>The effect of a behavior or attitude continues.</i>	Continuing accounting policies and methods that have achieved success in practice without being changed unless necessary contributes to the preservation of the consistency of financial information.
Eski kurt yolunu şaşmaz (lit. the old wolf does not lose its way)	<i>An experienced and knowledgeable person performs a task correctly and without error because they know its subtleties and important points well.</i>	The Consistency Concept in accounting requires that accounting policies determined and disclosed previously be maintained in the following periods and that the same methods be continued in practice without allowing arbitrary deviations.
Çizgisinden sapmamak / Çizgisini bozmamak (lit. not to deviate from one's line / not to disrupt one's line)	<i>Not to give up one's views, to act decisively.</i>	These idioms basically express continuity and stability in discourse, behavior and practices. When evaluated within the framework of the Consistency Concept, it is possible to state that it is of great importance for enterprises to maintain the same approach by adhering to the accounting policies they have determined and disclosed to the public, instead of turning to practices that change depending on periodic or personal differences, in terms of preserving the confidence in financial reporting.
Aynı telden çalmak (lit. to play the same string)	<i>To say the same thing.</i>	
Doğru bildiği yoldan ayrılmamak (lit. not to deviate from the path one knows as correct)	<i>To adhere to the principles one believes in no matter what.</i>	
Sözünün eri olmak (lit. to be a person of one's word)	<i>To fulfill one's promise no matter what.</i>	

When the proverbs and idioms in Table 8 are evaluated together, it can be seen that there is a meaningful connection between the Consistency Concept, one of the fundamental concepts of accounting, and the understandings of stability, determination, continuity, and reliability that are prominent in Turkish culture. In particular, the proverb 'irmaktan geçerken at değiştirilmez' (lit. the horse is not changed while crossing the river) draws attention to the fact that sudden method changes made in critical periods or in the middle of a process contain various risks and advises the maintenance of stable practices in such situations. The expression 'bu abdestle daha çok namaz kılınır' (lit. with this ablution, more prayers can be performed) indicates that a method once adopted can be used for a long period and provide benefit through continuity. Idioms such as 'çizgisinden sapmamak' (not to deviate from one's line), 'doğru bildiği yoldan ayrılmamak' (not to deviate from what one knows to be right), and 'aynı telden çalmak' (to play from the same string) stand out as cultural expressions emphasising the importance of consistency in discourse, behaviour, and practice.

The uncertainty avoidance tendency in Turkish culture supports consistency to a certain degree. On the other hand, the moderately masculine cultural structure of Turkish society may, in some cases, encourage result-oriented changes and create a ground for deviations from consistency. It can be stated that collectivist tendencies play a facilitating role in maintaining institutional practices on a common line throughout the organisation. In conclusion, the Consistency Concept is nourished at the cultural level by values such as stability, determination, and keeping one's word, which also find their reflection in oral culture elements.

Full Disclosure Concept

The Full Disclosure Concept is based on the principle that financial statements should not merely show numerical results but should present information of a quality that enables individuals and institutions using these statements to make informed evaluations. For this reason, financial reports are expected to be prepared in a manner that includes the explanations and complementary information that users may need and to possess a transparent structure that facilitates evaluation (Sevilengül, 2020, p. 22).

Some proverbs and idioms relating to the Full Disclosure Concept are exemplified below in Table 9.

Table 9: Proverbs and Idioms Relating to the Full Disclosure Concept

Turkish Proverb / Idiom (Literal Translation)	Meaning	Explanation
Ay aydın, hesap belli. (lit. the moon is bright, the account is clear)	<i>There is nothing that cannot be understood, the account is clear and open.</i>	This proverb reflects the understanding of transparency by indicating that information related to enterprise activities should be presented in an open and easily understandable manner without containing hidden areas.
Hesabı pak olanın yüzü ak olur. (lit. the one whose account is clean has a white face)	<i>No one can slander the one who does not deviate from truth and honesty and does not resort to illegal ways.</i>	Presenting financial information in an accurate, complete and reliable manner contributes to enterprises fulfilling their obligations of transparency and accountability. It is also necessary to state that enterprises that act with this understanding do not see audit processes as a threat.
Allah'ın bildiği kıldan saklanmaz. (lit. what God knows cannot be hidden from the servant)	<i>A person is first responsible to God for the wrongdoing they have committed, and God knows this wrongdoing, therefore there is no need to hide it from people.</i>	Instead of concealing financial information, elements that users of accounting information may need in the decision-making process should be shared in a clear and understandable manner. Because despite all efforts to conceal the real situation, such information will sooner or later become visible as a result of the actual performance of the enterprise or the audits carried out.
Güneş balçıkla sıvanmaz. (lit. the sun cannot be plastered with mud)	<i>It is a saying used to mean that a truth known by everyone cannot be denied.</i>	Concealing financially significant information or not fully disclosing it does not prevent the truth from emerging, and may also lead to a loss of trust in terms of enterprises.
Gizlide gebe kalan aşikârede doğurur. (lit. one who conceives in secret gives birth in the open)	<i>No behavior remains hidden in society.</i>	In order to prevent the negative consequences that may arise from the emergence of important financial information that is initially concealed or insufficiently reported in later periods, it is important to adopt a complete and clear disclosure approach from the very beginning.
Açık olmak (lit. to be open)	<i>To be honest and clear.</i>	The idiom “to be open” expresses presenting information without concealment, avoiding indirect expressions and in a manner that can be easily understood by everyone. Similarly, the Full Disclosure Concept is based on presenting important financial information related to the enterprise in a complete, clear and non-misleading manner.
Açıklık getirmek (lit. to bring clarity)	<i>To make a subject or problem understandable.</i>	It is possible for users of accounting information to make sound evaluations only if the data presented in financial statements are explained together with their bases and without leaving any gaps.

When the proverbs and idioms included in Table 9 are examined, it is seen that there is a certain overlap between the Full Disclosure Concept, which is one of the fundamental concepts of accounting, and the understandings of openness, honesty, accountability and the limitation of

confidentiality that are embedded in Turkish culture. However, despite this strong cultural discourse, it is difficult to state that the full disclosure concept is implemented to the same extent in accounting practices. In practice, applications such as leaving the notes to financial statements insufficient, not reporting risks and uncertainties clearly, sharing management estimates in a limited manner, and especially presenting negative information implicitly can be frequently observed. This situation shows that there is a clear implementation gap between the understanding of openness and accuracy adopted at the cultural level and corporate accounting practice. It is thought that the main reason for this contradiction is that although openness and accuracy are accepted as strong values at the level of personal morality in Turkish society, they cannot be transformed into a systematic and mandatory culture of transparency in corporate structures. On the other hand, when evaluated within the framework of Hofstede's cultural dimensions, it is possible to state that the high power distance and the tendency to avoid uncertainty in Turkish culture have an explanatory nature regarding the limited reflections of the full disclosure concept in practice. Because in societies where power distance is high, the controlled sharing of information from top to bottom is considered normal, and the approach of top management that not all information needs to be disclosed can be legitimized. The tendency to avoid uncertainty, on the other hand, can strengthen the tendency to limit information instead of transparency by feeding the idea that the disclosure of negative information will create risk.

Prudence Concept

The prudence concept has come to the forefront as one of the fundamental approaches guiding accounting practices since the beginning of the 20th century. However, this concept has been treated for a long time not as a clearly defined principle or standard in official accounting standards and academic literature, but rather as a dominant tendency shaping accounting practices (Acar and Aktürk, 2009, p. 79). In its general meaning, the prudence concept expresses the adoption of a cautious approach in the evaluation of accounting events and the consideration of the risks and uncertainties that the enterprise may face through an impartial judgment. In line with this principle, while income elements are included in accounting records only when they are actually realized, expenses and losses are reflected in the enterprise's income statement as soon as the possibility of their occurrence arises, even if they have not yet become definite (Sevilengül, 2020, p. 22).

It can be stated that the prudence concept represents an important understanding shaped by traditional values and life experiences transmitted from generation to generation in Turkish culture. As a matter of fact, teachings such as "acting cautiously," "securing the work," "being content," and "being prepared for possible negativities," which are widely adopted in society, are among the fundamental patterns of behavior embedded in cultural memory. Some proverbs and idioms that are considered to reflect the prudence concept are presented in the table below (Table 10).

Table 10: Proverbs and Idioms Related to the Prudence Concept

Turkish Proverb / Idiom (Literal Translation)	Meaning	Explanation
Güvenme varlığa, düşersin darlığa (lit. do not trust wealth, you may fall into hardship)	<i>It is a saying used to mean that those who make excessive expenditures by relying on their assets may later fall into difficulty.</i>	It should not be assumed that the assets owned will continue to exist under all conditions. For this reason, in accounting practices, it is necessary to avoid showing assets and income more than they are, and a prudent approach should be adopted by taking into account possible risks and value decreases.
Ayağını yorganına göre uzat (lit. stretch your feet according to your blanket)	<i>You must definitely adjust your expenses according to your income.</i>	Enterprises must produce realistic and balanced information within the framework of the opportunities they have, by avoiding reflecting their assets and income in an exaggerated manner. Because expenditure and investment decisions that exceed the capacity of resources

		may lead enterprises to experience financial difficulties in the following periods.
Sakla samanı, gelir zamanı (lit. store the straw, its time will come)	<i>Something that seems unnecessary may be necessary in the future.</i>	Even income and profit items that are considered limited or insignificant at first glance may contribute to the sustainability of the enterprise over time.
Yarınki kazdan bugünkü tavuk (yumurta) yeğdir (lit. today's chicken is better than tomorrow's goose)	<i>A secured gain cannot be sacrificed for a larger expected gain.</i>	In accounting practices, income and profit elements that have not been realized or are based on assumptions should not be taken into account. In this context, it is possible to state that it is important in terms of prudence that the existing economic assets of the enterprise are not put at risk for the sake of uncertain gain expectations.
Bostan gök iken pazarlık yapılmaz (lit. no bargaining is made while the melon field is still green)	<i>An agreement should not be made for a matter whose details are not clear.</i>	In accounting practices, actual results should be taken as a basis rather than forecasts related to income and profit. In parallel with this, it is important for enterprises to adopt a cautious approach in business processes and investment decisions whose scope and results are not yet clear.
Atını (eşegini) sağlam kazığa bağlamak (lit. tie your horse (donkey) to a strong stake)	<i>To eliminate the things that may prevent the completion of the work and to take measures that will ensure that the work proceeds without interruption.</i>	When the proverb "tie your horse to a strong stake" is evaluated within the framework of prudence, it expresses the necessity of adopting a cautious and careful approach in accounting practices in the face of situations involving uncertainty.
İşini kış tut da yaz çıkarsa bahtına (lit. consider your work as winter, if summer comes it is your fortune)	<i>Assume that you will always encounter difficulties in a task you start so that you will not be disappointed at the end, and be happy when you get good results.</i>	While carrying out their activities, enterprises must adopt a prudent and foresighted attitude without ignoring possible negativities. Taking precautions at the initial stage for possible risks is important, especially avoiding borrowing and investment decisions that may endanger the continuity of the enterprise.
Ağustosta gölge kovan zemheride karnın ovar (lit. the one who chases shade in August will rub his stomach in winter)	<i>A person who does not try to secure their future when they have the opportunity and instead indulges in pleasure will end up being hungry and miserable.</i>	Even in economically favorable periods, it is necessary to adopt a forward-looking perspective and not to ignore possible expenses and loss possibilities.
Ayağını denk almak (lit. watch your step)	<i>To act carefully and cautiously.</i>	Adopting a balanced and prudent approach instead of making hasty decisions in accounting practices is important for the enterprise to maintain its existence in the long term.
Dereyi görmeden paçayı sıvamak (lit. to roll up the trousers before seeing the stream)	<i>To start preparing much earlier than necessary or when there is nothing yet.</i>	Making decisions based on unrealized income and profit expectations is risky, especially in terms of continuity. Similarly, investment decisions made without sufficient examination and analysis may cause enterprises to face some difficulties in the following periods.
Tedbir almak (lit. to take precautions)	<i>To take precautions.</i>	This idiom reflects the basic approach of the prudence concept. In terms of accounting, it indicates that possible losses, expenses and liabilities should be taken into account in the decision-making process

When the proverbs and idioms included in Table 10 are evaluated, it is seen that there is a strong relationship between the Prudence Concept, which is one of the fundamental concepts of accounting, and the understandings of acting cautiously, not underestimating risks, securing the future and acting in a measured manner in Turkish culture. These elements of oral culture can be evaluated as the cultural equivalent of the need to take into account possible future negativities in accounting and to adopt a prudent approach.

The widespread tendency to avoid uncertainty in Turkish society can be considered as a factor that naturally supports the prudence concept. Because it is known that in societies that avoid risk, the tendency to take precautions and to act cautiously is stronger. In addition to this, it is necessary to state that the understanding of moderation and maintaining balance, which is brought to

the forefront by feminine cultural characteristics, also creates a suitable ground for the implementation of the prudence concept. In this context, it can be stated that the cultural profile of Turkish society and accounting practices largely overlap on the axis of prudence.

Materiality Concept

According to the materiality concept, the inclusion of information in financial statements depends on whether that information has the quality to affect the decision-making process. Information that has the potential to change evaluations to be made or decisions to be taken based on financial statements, in terms of its magnitude or the weight it carries, is accepted as material. In other words, if financial statements cannot be understood correctly in the absence of certain information, this information is considered to be material. For this reason, account items, financial events and other relevant matters that have a material nature must be included in financial statements (Sevilengül, 2020, p. 23).

The materiality concept is an accounting principle that largely has a technical nature and is shaped according to context, requiring the distinction of elements that may affect the decisions of information users. Due to this characteristic, directly associating this concept with elements of oral culture presents a more limited area compared to other accounting concepts. However, it is considered that it is possible to establish a cultural connection with the materiality concept through understandings such as attracting attention, being noticed and directing towards what is valuable in society.

Table 11: Proverbs and Idioms Related to the Materiality Concept

Turkish Proverb / Idiom (Literal Translation)	Meaning	Explanation
Zurnanın zırt dediği yer (lit. the exact point where the decisive sound is made)	<i>The most sensitive, most important, most crucial point of the work being done.</i>	The proverb draws attention to the most critical point that determines the result of an event or process. When evaluated in terms of the Materiality Concept in accounting, this expression symbolizes the basic and decisive information that directly affects the decisions of financial statement users.
Sinek küçüktür ama mide bulandırır (lit. the fly is small, but it causes nausea)	<i>Something that seems insignificant and small may create a bad and negative impression.</i>	A small mistake that may be made in accounting practices, an explanation made without sufficient care, or information left incomplete may cause users to make incorrect evaluations and damage the trust in financial statements.
Şahin küçüktür ama koca turnayı havadan indirir (lit. the hawk is small, but it brings down a huge crane from the sky)	<i>Being small does not mean being powerless; there are also small ones that are stronger than those bigger than themselves.</i>	Within the scope of the Materiality Concept, it should be taken into consideration that some information that appears small in amount or insignificant at first glance may produce much more decisive results than expected on the decisions of information users. For this reason, in accounting practices, instead of focusing only on quantitative magnitudes, details that may create a critical effect for the user must also be evaluated carefully.
Pireyi deve yapmak (lit. to make a camel out of a flea)	<i>To exaggerate an insignificant event.</i>	In line with the Materiality Concept in accounting, it is necessary to avoid including in financial reporting information that does not contribute to the decision-making process and is insignificant in nature by bringing it to the forefront more than necessary.
İncir çekirdeği doldurmamak (lit. not to fill a fig seed)	<i>To be very little or very insignificant.</i>	It should be essential not to include every detail in the notes and disclosures of financial reports, but to present information that will contribute to the evaluation and decision processes of users. Because the intensity of insignificant details may distract the attention of information users and weaken the functionality of reports.
Gözüne çarpmak (lit. be visible)	<i>To be visible, to attract attention.</i>	It cannot be expected that every piece of information will be equally important; however, it is important that accounting information that is important enough to attract

the attention of decision-makers must be presented in an understandable and visible way.

When the proverbs and idioms in Table 11 are examined, a meaningful relationship emerges between the Materiality Concept and the understandings of attracting attention, not underestimating the impact of elements that appear insignificant at first glance, and focusing on the main point that are prominent in Turkish culture.

In Turkish society, the uncertainty avoidance tendency may sometimes lead to the main information being overshadowed through unnecessary details. Similarly, it can be stated that the collectivist structure may also cause details to be lost within the whole and the visibility of the main subject to decrease. Yet the Materiality Concept is based on focusing solely on information that influences the decision-making process. On the other hand, the fact that feminine cultural characteristics may in some cases lead to disproportionate importance being attributed to small details should also not be overlooked. Accordingly, it is difficult to say that the Materiality Concept fully overlaps with the general cultural characteristics of Turkish society. However, a limited connection can nonetheless be established with the Materiality Concept through cultural values such as attracting attention, being noticed, and orienting towards what is valuable. Furthermore, the fact that the Materiality Concept, which by its very nature is a highly technical accounting principle, is more difficult to express through oral culture elements such as proverbs and idioms compared to other concepts should also be taken into account.

Substance over Form Concept

It should be stated that in the reporting of events and transactions of an economic nature in accounting practice, focusing solely on legal or formal elements is not sufficient. For what is truly determinative is the economic content that these transactions actually express. The Substance over Form principle requires that in the accounting process the actual and economic meaning of transactions rather than their legal appearance be taken as the basis. In practice, discrepancies may sometimes arise between the external form of a transaction and its true nature. In such situations, it is obligatory for accounting records to be arranged in a manner that reflects the true nature of the transaction. For example, if a document that appears legally valid does not represent a real transaction from an economic perspective, this document should not be taken into account in accounting records. This approach makes it obligatory for the substance of events to be placed before their form, in order for reliability to be achievable in accounting. In this respect, the Substance over Form principle strengthens the quality of financial statements as a true and fair view and contributes to accurate and honest financial reporting (Karabınar, 2018, p. 118).

In Table 12 below, some proverbs and idioms evoking the Substance over Form Concept are presented.

Table 12: Proverbs and Idioms Related to the Substance over Form Concept

Turkish Proverb / Idiom (Literal Translation)	Meaning	Explanation
Ala keçiyi (ak koyunu) gören içi dolu yağ sanır (lit. the one who sees the pied goat (white sheep) thinks it is full of fat inside)	<i>Those who look at the external appearance of something and think that its inside is also like that are mistaken.</i>	In accordance with the Substance over Form Concept, it is important to question to what extent a transaction that appears advantageous in form or legally appropriate reflects the economic results it actually creates. Because it is also possible that a financial transaction that gives a strong impression in terms of its external appearance has a very limited economic effect. It is possible to interpret this proverb as a cultural warning that reminds the distinction between form and substance and indicates that careful evaluation should be made.

Asıl azmaz, bal kokmaz (lit. the original does not deteriorate, honey does not smell)	<i>No matter how much a person or object changes in form, it does not lose its essence and preserves its nobility.</i>	Formal arrangements or legal classifications do not eliminate the fundamental economic reality underlying financial transactions. As a matter of fact, what is decisive is the real nature of the transaction.
Kurt tüyünü (köyünü) değiştirir huyunu değiştirmez (lit. the wolf changes its fur (its place) but does not change its nature)	<i>Even if a bad person changes their place, settlement or form, they do not change their bad habits.</i>	In accounting practices, even if the legal form, name or external appearance of a transaction differs, the element that must be taken as a basis in the evaluation is the real economic results created by the transaction.
İçi beni yakar, dışı eli (seni) yakar (lit. its inside burns me, its outside burns others (you))	<i>A situation or thing that pleases others with its external appearance may actually have negative aspects.</i>	The fact that accounting transactions appear appropriate or attractive in terms of their external appearance does not change the economic effect they actually create.
Her gördüğü sakallıyı babası sanmak (lit. to think every bearded person is one's father)	<i>To be deceived by appearance.</i>	It is necessary to carefully evaluate whether accounting transactions that are accepted as appropriate in formal terms also reflect the real economic content.
Aslına bakarsan (lit. if you look at its essence)	<i>It is a saying used to mean that if you seek the truth and reality.</i>	The idiom "aslına bakarsan" expresses a statement that calls for considering the real nature of a situation rather than its surface appearance. Similarly, the Substance over Form Concept in accounting expresses focusing on the real economic results created by transactions rather than their formal aspects.

When the proverbs and idioms included in Table 12 are evaluated together, it is seen that a meaningful connection is established between the Substance over Form Concept, which is one of the fundamental concepts of accounting, and the understandings of not being satisfied with appearance, approaching events in depth and seeking the real truth in Turkish culture. Proverbs such as "Ala keçiği gören içi dolu yağ sanır" (lit. the one who sees the pied goat thinks it is full of fat inside) and "Her gördüğü sakallıyı babası sanmak" (lit. to think every bearded person is one's father) draw attention to the fact that evaluations made based only on elements seen on the surface may be misleading. The idiom "Aslına bakarsan" (lit. if you look at its essence) emphasizes the necessity of going beyond appearance and questioning the truth and reality. This approach corresponds to the understanding in accounting that the main determining factor should be economic reality, independent of the formal characteristics of transactions or documents.

On the other hand, it can be stated that the relatively high power distance in Turkish culture may, in some cases, lead to the prominence of formalistic and authority-based interpretations. Similarly, the tendency to avoid uncertainty may encourage the behavior of relying more on legal form. Despite this, advices such as "Do not be deceived by appearance" and "Look at the essence," which are embedded in social memory, show that the Substance over Form principle is not only a technical accounting rule but also an approach that finds a counterpart at the cultural level.

Conclusion

Although the accounting discipline is often considered as a discipline with a strong technical aspect, it can also be evaluated as a field that affects individuals' decision-making processes, develops in interaction with social structures and cannot be considered independent of the cultural context. In this study, the social dimension of accounting has been taken as a basis, and it has been attempted to reveal how the fundamental concepts of accounting gain meaning at the cultural level through Turkish proverbs and idioms.

The findings obtained reveal that certain values embedded in Turkish culture and elements of oral culture affect the understanding of accounting directly or indirectly. In particular, it has been determined that values such as cooperation, acting cautiously and transparency are emphasized

clearly in Turkish proverbs and that these values largely overlap with the fundamental concepts of accounting. However, the evaluations made within the framework of Hofstede's cultural dimensions show that, in addition to aspects that are compatible with Turkish accounting culture, there are also some divergences arising from cultural differences.

It is seen that the social responsibility concept largely overlaps with the collectivist structure of Türkiye. However, the extent to which this overlap is reflected in accounting practices remains open to discussion. Because, although solidarity, responsibility and collectivist understanding are strongly expressed through proverbs and idioms in Turkish culture, it is difficult to state that these values are reflected in accounting practices at the same level. This situation indicates that cultural values operate more within limited social networks such as family, kinship and close environment, rather than within a public understanding spread across the whole society. The entity concept, on the other hand, has been associated with Hofstede's power distance dimension. In cultures where power distance is high, the inability to clearly draw the boundaries between the enterprise and its owner or manager may create a basis for practices that are contrary to the entity concept. This situation can also be associated with the limited level of institutionalization in Türkiye. Nevertheless, when proverbs and idioms are examined, it is seen that cultural traces supporting the entity concept have not completely disappeared. Therefore, although traces of the entity concept exist in the traditional structure of Turkish culture, it can be stated that high power distance may lead to various problems in practical applications. Proverbs and idioms related to the concepts of historical cost, monetary measurement and periodicity appear to be compatible with a cultural structure that overlaps with the tendency to avoid uncertainty and prioritizes concrete and document-based transactions. However, it is also noteworthy that the cultural tendency focusing on the relatively short term contains some limitations in terms of developing long-term planning and a strategic perspective. Other accounting concepts such as full disclosure, materiality, objectivity and consistency have also been evaluated within the framework of Hofstede's cultural dimensions, and it has been considered that high power distance and collectivist tendencies may create both supportive and limiting effects on these concepts. For example, while attachment to authority may weaken objectivity, the collectivist structure may encourage information sharing but may prevent critical disclosures. Similarly, while the tendency to avoid uncertainty supports prudence, in some cases it may lead to results contrary to the materiality principle through focusing on unnecessary details. In terms of the substance over form concept, the existence of proverbs advising not to be deceived by appearance is noteworthy; however, it is observed that formalistic practices continue to exist in connection with cultural codes such as power distance and avoidance of uncertainty.

As a result, it is expected that this study will contribute to the understanding of the cultural dimensions of accounting practices, provide a cultural perspective to the accounting discipline and create an awareness of how the universal concepts of accounting can be enriched through cultural interpretations. For future studies, it is recommended to further deepen the literature on the cultural dimensions of accounting by focusing on different cultural contexts, oral cultural products of different societies or current cultural dynamics.

www.turkishstudies.net/economy

Turkish Studies - Economics, Finance, Politics

eISSN: 2667-5625

ANKARA SCIENCE
UNIVERSITY

Türk Muhasebe Kültürünün Söylemsel Temsili: Atasözleri ve Deyimler Çerçevesinde Muhasebe Temel Kavramlarının Kültürel Analizi

Giriş

Muhasebe disiplini, insanlık tarihinin erken dönemlerinden itibaren mali işlemlerin düzenli biçimde kayda alınması ihtiyacının bir sonucu olarak ortaya çıkmış; zaman içinde geçirdiği dönüşüm ve gelişimle birlikte kurumsallaşarak müstakil bir bilim dalı niteliği kazanmıştır. Ancak muhasebeyi yalnızca birtakım teknik standartlar ya da sayısal verilerden oluşan bir bilim alanı olarak değerlendirmek eksik bir yaklaşım olacaktır. Zira muhasebe uygulamalarının, içinde yer aldığı toplumun sosyal yapısı, değer sistemi ve kültürel kodlarıyla etkileşim hâlinde geliştiği düşünülmektedir. Toplumların benimsediği normların, inançların ve geleneklerin; iktisadi ve ticari düzenle birlikte muhasebenin de uygulanış biçimini doğrudan ya da dolaylı olarak etkilediğini söylemek mümkündür. Her toplum, kendi kültürel birikimi doğrultusunda muhasebe sistemlerine yön vermekte; bireylerin finansal bilgilere yüklediği anlam da bu kültürel arka planla genel olarak uyum göstermektedir. Nitekim tarihsel süreçte Doğu ve Batı arasındaki ticari ilişkiler incelendiğinde, muhasebe uygulamaları ve finansal verilerin değerlendirilmesinde ortaya çıkan farklılıkların, büyük ölçüde kültürel yaklaşımlardan kaynaklandığı görülmektedir. Örneğin bireyselliğin baskın olduğu toplumlarda kısa vadeli performans göstergeleri ön plana çıkarken, kolektif değerlerin güçlü olduğu toplumlarda uzun vadeli istikrar ve sürekliliğin daha fazla önemsendiği gözlemlenmektedir. Bu durum, muhasebe sistemlerinin evrensel kurallara dayanmakla birlikte, toplumların temel değerlerinden bağımsız olarak gelişmediğinin bir göstergesi olarak kabul edilebilir (Karabınar, 2005, s. 29-30). Bu noktada belirtmek gerekir ki; muhasebe ile kültür arasındaki ilişkinin kavramsal bir çerçevede ele alınması, muhasebe süreçlerinin sadece teknik değil, aynı zamanda kültürel ve sosyal bir nitelik taşıdığını ortaya koyulması bakımından önem arz etmektedir. Toplumların ortak hafızasında yer alan atasözleri ve deyimleri ise bu ilişkinin anlaşılmasında güçlü bir analiz aracı olarak değerlendirilebilir. Zira bu sözlü kültür unsurlarının, geçmişten günümüze aktarılan deneyimlerin, değer yargılarının ve davranış kalıplarının dildeki somut yansımaları olarak toplumsal yaşamın pek çok alanına ışık tuttuğunu söylemek mümkündür³.

³ Atasözleri ve Deyimlerle ilgili sayısız denebilecek boyutta büyük bir literatür ile karşı karşıya kalıyoruz. Daha ayrıntılı bilgi için bk. Yılmaz, 2007; Bozkaplan, 2007; Erenoğlu, 2007; Savran, 2007; Mor, 2008; Bars, 2008; Özgür, 2009; Kaplan, 2009; Bağrıaçık, 2009; Hakverdioğlu, 2009; Eker, 2009; Başbüyük & Akpınar, 2010; Tüm, 2010; Batur, 2011; Aktan, 2011; Özkan & Gündoğdu, 2011; Gürbüz, 2012; İpek, 2012; Başaran, 2013; Alkayış, 2013; Bozkurt & Karadağ, 2013; Öncül, 2013; Mammadova, 2013; Cerrahoğlu, 2013; Sarı, 2014; Uluçay, 2014; Yaylağan, 2015; Aşan & Demir, 2015; Küçük, 2015; Yılmaz Atagül, 2015; Orozobayev, 2015; Kuşçu, 2015; Yalçınkaya, 2015; Çer & Şahin, 2016; Yarullina Yıldırım, 2016; Eminoğlu, 2016; Yılmaz & Demirci, 2016; Ersoy, 2016; Bulut, 2017; Özcan & Eray, 2017; Dağı, 2017; Türkben Aydın, 2018; Durmaz, 2018; İnce, 2018; Usta Tuzcu, 2019; Şahin, 2019; Bekar, 2019; Doğan & Erdin, 2019; Kalyon, 2019; Çifci, 2020; Uysal, 2020; Somuncu, 2020; Özkan, 2020; Özgül, 2021; Ergüt, 2021; Erdem, 2022; Turgut, 2023; Bulut, 2023; Dolati, 2024; Tokay, 2024; Beyitoğlu, 2025; Uysal, 2025; Yenice, 2025.

Bu çalışmada, muhasebe süreçleri için ortak bir anlayış oluşturmak amacıyla ortaya çıkmış olan muhasebe temel kavramlarını, atasözleri ve deyimler aracılığıyla inceleyerek muhasebe ile kültür arasındaki etkileşimi ortaya koyulması amaçlanmıştır. Bu amaçtan hareketle çalışmada ilk olarak kültür kavramı açıklanmış ve Türk toplumunun kültürel profili Hofstede'nin kültür boyutları çerçevesinde ortaya koyulmuştur. Daha sonra muhasebe ve kültür ilişkisine değinilmiş ve muhasebenin etik ve kuramsal çerçevesini oluşturan temel kavramları, Türk atasözleri ve deyimleriyle ilişkilendirilerek Türk toplumunun kültürel profili bağlamında analiz edilmiştir. Bu çalışmanın, muhasebenin kültürel boyutunu Türk toplumunun sözlü kültür unsurları üzerinden ele alması yönüyle literatüre özgün bir katkı sunacağı ve kültür-muhasebe ilişkisini inceleyen çalışmalara farklı bir bakış açısı kazandıracağı düşünülmektedir.

Çalışma kapsamında aşağıdaki temel araştırma sorularına cevap aramaktadır:

- Muhasebenin temel kavramları ile Türk kültüründe yer alan atasözleri ve deyimler arasında nasıl bir anlamsal ilişki kurulabilir?
- Bu sözlü kültür unsurları, Hofstede'nin kültür boyutları çerçevesinde değerlendirildiğinde Türk toplumunun kültürel eğilimleri hakkında ne tür ipuçları sunmaktadır?
- Muhasebe kavramlarının kültürel söylemler aracılığıyla yorumlanması, muhasebe-kültür ilişkisine dair nasıl bir perspektif ortaya koymaktadır?

Bu sorular doğrultusunda çalışma, muhasebe temel kavramlarının kültürel söylemler içerisindeki yansımalarını inceleyerek muhasebe ile kültür arasındaki ilişkinin daha bütüncül bir perspektiften anlaşılmasına katkı sağlamayı amaçlamaktadır.

Çalışmanın Amacı ve Önemi

Bu çalışmanın temel amacı, muhasebe kuram ve uygulamaları açısından pusula niteliği taşıyan muhasebe temel kavramlarını, Türk kültürünün sözlü anlatım geleneğinde önemli bir yere sahip olan atasözleri ve deyimler aracılığıyla analiz ederek, muhasebe ile kültür arasındaki etkileşimi ortaya koymaktır. Bu doğrultuda çalışmada, Türk atasözleri ve deyimlerinden hareketle muhasebe temel kavramlarının kültürel düzlemde nasıl anlamlandırıldığı incelenmiştir. Araştırma kapsamında sosyal sorumluluk, kişilik, süreklilik, dönemsellik, parayla ölçülme, maliyet esası, tarafsızlık ve belgelendirme, tutarlılık, tam açıklama, ihtiyatlılık, önemlilik ve özün önceliği kavramları ele alınmış; söz konusu kavramlar, Türk atasözleri ve deyimleriyle ilişkilendirilerek Hofstede'nin kültürel boyutları çerçevesinde değerlendirilmiştir.

Muhasebe uygulamaları, birtakım prensiplere ve teknik standartlara dayanmakla birlikte, farklı toplumlarda kültürel yapıların etkisiyle farklı anlamlar kazanabilmektedir. Bu bağlamda çalışmanın, muhasebe kavramlarının sadece teknik yönleriyle değil, aynı zamanda kültürel arka planlarıyla birlikte değerlendirilmesi gerektiğini ortaya koyması bakımından önemli olduğu düşünülmektedir. Türk kültürüne ait atasözleri ve deyimlerin muhasebe temel kavramlarıyla ilişkilendirilmesi, kültürel değerlerin muhasebe pratiğine nasıl yansıdığını göstermesi açısından da dikkat çekici bir çerçeve sunmaktadır. Bu yönüyle çalışmanın, muhasebenin sosyal yönünün daha iyi anlaşılmasına katkı sağlayacağı da düşünülmektedir.

Çalışmanın Yöntemi ve Sınırlılıkları

Bu çalışmada, nitel araştırma yaklaşımı benimsenmiş; çalışmanın veri seti yazılı kaynaklardan yararlanılarak doküman analizi tekniği kapsamında oluşturulmuştur. Bu çerçevede muhasebenin temel kavramlarına ilişkin kuramsal metinler ile Türk kültürünün sözlü anlatım unsurlarını oluşturan atasözleri ve deyimler sistematik biçimde incelenmiştir. Elde edilen veriler muhasebe temel kavramları ile sözlü kültür unsurları arasındaki anlam ilişkilerini ortaya koymayı

amaçlayan betimsel analiz yaklaşımıyla değerlendirilmiştir. Analiz sürecinde Hofstede'nin kültür boyutları elde edilen bulgulara kuramsal bir zemin kazandırılmıştır.

Atasözü ve deyimlerin muhasebe temel kavramlarıyla ilişkilendirilmesi rastlantısal olarak yapılandırılmamış, anlamsal paralellik, işlevsel örtüşme ve normatif uyum ölçütleri esas alınarak değerlendirilmiştir. Anlamsal paralellik, kültürel ifadenin taşıdığı anlam ile ilgili muhasebe kavramının içeriği arasındaki benzerliği; işlevsel örtüşme, atasözü ya da deyim toplumsal hayattaki yönlendirici rolü ile muhasebe kavramının uygulamadaki işlevi arasındaki ilişkiyi; normatif uyum ise, ifade edilen değer yargısının muhasebe kavramının dayandığı etik ve ilkesel çerçeve ile örtüşmesini ifade etmektedir. Yüzeysel benzerlikler ise kapsam dışında bırakılmıştır.

Türk kültürü, oldukça zengin bir sözlü anlatım geleneğine sahip olmakla birlikte, bu çalışmada kullanılan atasözleri ve deyimler Türk Dil Kurumu'nun yayımladığı Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü ile sınırlandırılmıştır. Bu tercih, çalışmanın sistematikliğini sağlamak ve kullanılan kültürel unsurların akademik geçerliliğini güçlendirmek amacıyla yapılmıştır. TDK kaynaklarında yer almayan bazı halk söylemleri kapsam dışında bırakılmış olup, bu durum temsil gücünü sınırlasa da yöntemsel tutarlılık açısından bilinçli bir tercih olarak değerlendirilmiştir.

Çalışmanın İçeriği

Çalışmada ilk olarak konuya ilişkin literatür özetlenmiş ve kültür kavramı açıklanarak Türk toplumunun kültürel profili, Hofstede'nin kültürel boyutları bağlamında değerlendirilmiştir. Daha sonra muhasebe ile kültür arasındaki etkileşim incelenmiş; muhasebenin yalnızca teknik bir uygulama alanı olmadığı, aynı zamanda sosyal ve kültürel dinamiklerle şekillenen bir yapı arz ettiği ortaya konulmuştur. Son olarak muhasebenin on iki temel kavramı Türk atasözleri ve deyimleriyle ilişkilendirilerek analiz edilmiştir. Bu süreçte ilgili atasözleri ve deyimler tablolar hâlinde sunulmuş, muhasebe ilkeleriyle olan anlam ilişkileri kültürel bağlamda yorumlanmıştır. Her kavram özelinde yapılan değerlendirmeler, Hofstede'nin kültür boyutları açısından da irdelenerek Türk toplumunun kültürel eğilimleri çerçevesinde tartışılmıştır.

Literatür Özeti

Bilimsel araştırmaların sağlam bir kuramsal zemine oturtulabilmesi, ilgili alanda daha önce yapılmış çalışmaların sistematik biçimde incelenmesini gerekli kılmaktadır. Bu çerçevede, muhasebe uygulamaları ile kültür arasındaki ilişkinin anlaşılmasına yönelik gerçekleştirilen çalışmalar, araştırmanın kavramsal altyapısını oluşturmakta ve literatürdeki bilgi birikiminin bütüncül olarak değerlendirilmesine imkân tanımaktadır. Özellikle muhasebe sistemlerini ve muhasebe meslek mensuplarının tutum ve yaklaşımlarını şekillendiren kültürel faktörlere odaklanan araştırmalar, bu çalışmanın dayandığı temel literatürü oluşturmaktadır. Konuya ilişkin literatürde yer alan başlıca çalışmalar aşağıda sıralanmıştır.

Karabınar (2005), muhasebe ile kültür arasındaki ilişkiyi, kültürün çok katmanlı ve disiplinlerarası bir olgu olduğu kabulü üzerinden ele almıştır. Bu doğrultuda kültür kavramı farklı bilim alanlarının yaklaşımlarıyla karşılaştırmalı biçimde değerlendirilmiş; Hofstede ve Gray tarafından geliştirilen kültürel çerçeveler esas alınarak, kültürel farklılıkların muhasebe uygulamalarında nasıl karşılık bulabileceği irdelenmiştir. Çalışmada, kültürel çeşitliliğin doğru biçimde analiz edilmesinin muhasebe uygulamalarının uluslararası düzeyde uyumlaştırılmasına katkı sağlayabileceği vurgulanarak muhasebe iklimi ortaya koyulmuştur.

Çankaya & Aydoğan (2010), uluslararası yatırım hacminin genişlemesiyle birlikte, yatırımcıların farklı muhasebe standartları çerçevesinde düzenlenen finansal tabloları karşılaştırma gereksiniminin daha belirgin hâle geldiğine dikkat çekmiştir. Çalışmada ülkeler arasındaki muhasebe uygulama farklılıklarının arka planı incelenmiş; bu farklılıkların oluşumunda kültürel unsurların etkisi değerlendirilmiş ve küreselleşmenin etkisiyle uluslararası muhasebe standartlarına yönelimin

güçlendiği vurgulanmıştır. Ayrıca bu sürecin, finansal raporlamada şeffaflık ve karşılaştırılabilirlik ilkelerini desteklediği ifade edilmiştir.

Bekci & Bitlisli (2012), muhasebe meslek mensuplarının benimsedikleri muhasebe anlayışlarını kültürel değerler bağlamında incelemiş ve değerlendirmelerini Hofstede'nin kültürel boyutları ile Gray'ın muhasebe değerleri modeli çerçevesinde gerçekleştirmiştir. Elde edilen bulgular, meslek mensuplarının profesyonellik ilkesine önem verdiklerini, uygulamalarda tekdüzeliği tercih ettiklerini ve muhafazakâr bir tutum sergilediklerini göstermektedir. Buna karşılık, şeffaflığa yönelik beklentilere rağmen gizliliğe belirli ölçüde bağlı kalındığı tespit edilmiştir. Bu sonuçlar, Türkiye'deki muhasebe uygulamalarının kültürel dinamiklerden etkilendiğini ve literatürde yer alan benzer çalışmalarla paralellik taşıdığını ortaya koymaktadır.

Aygün & Sürmen (2013), muhasebe biliminin çevresel koşullardan etkilenecek dönüşüm geçirdiğini ve bu dönüşümün ortaya çıkardığı gereksinimler doğrultusunda muhasebe uygulamalarının zaman içinde yenilendiğini ortaya koymuştur. Çalışmada muhasebenin yalnızca çevresel unsurların pasif bir sonucu olmadığı; aksine, bulunduğu çevreyle karşılıklı etkileşim içinde olan ve onu da etkileyen dinamik bir yapı sergilediği vurgulanmaktadır.

Karabınar & Kışlalıoğlu (2014), kültürün muhasebe sistemleri üzerindeki belirleyici rolünü ve muhasebe kültürü alanında gerçekleştirilen seçilmiş ampirik çalışmaları Gray'ın kuramsal yaklaşımı çerçevesinde ele almıştır. Çalışmada, Hofstede'nin kültürel boyutlarına dayalı olarak geliştirilen muhasebe değerleri modelinin ampirik geçerliliği tartışılmış; kültürün durağan değil, zaman içinde dönüşen bir yapı sergilediği ve bu dönüşümün muhasebe sistemlerine yansımalarının göz önünde bulundurulması gerektiği vurgulanmıştır. Özellikle kamuya bilgi açıklaması boyutunun pek çok araştırmada diğer boyutlardan ayrıştığı tespit edilmiş ve bu alanda modele eklenebilecek yeni bir boyutun gerekliliği değerlendirilmiştir.

Kaya & Ökten (2014), Hofstede'nin kültürel boyutlar yaklaşımından yararlanarak, kültür ile muhasebe arasındaki etkileşim incelemiştir. Çalışmada, kültürlerin muhasebe hilelerine yönelik eğilimler; kurum etiği, kamu sektörü etiği, kurumsal yönetim, yasal olan ve yasal olmayan kurumsal hileler ile etkin bir hukuki sistemin varlığı gibi boyutlar çerçevesinde değerlendirilmiştir.

Çilingir (2015), Türk atasözlerini esas alarak ticaret ve tüccarlık anlayışının kültürel boyutlarını incelemiş; dört farklı sözlükten derlenen 109 atasözünü kâr-zarar, sermaye, iş ahlakı, ortaklık, işletme yönetimi ve tüccarın özellikleri başlıkları altında ele almıştır. Çalışmada, atasözlerinde rekabet temasına sınırlı ölçüde yer verilmesinin, ilgili dönemin ekonomik ve ticari koşullarıyla bağlantılı olduğu değerlendirilmiştir.

Kıymık vd. (2015), örgütsel kültür ile örgütsel muhasebe kültürünün hileli finansal raporlama uygulamaları üzerindeki etkisini incelemiştir. Çalışmada, Borsa İstanbul (BIST) Hizmetler Endeksi'nde işlem gören işletmelere ait bağımsız denetim raporları ile Sermaye Piyasası Kurulu haftalık bültenleri analiz edilerek, hileli finansal raporlamaya başvuran işletmeler tespit edilmiştir. Hileli raporlama uygulayan şirketler ile kontrol grubu arasında kültürel farklılık bulunup bulunmadığı istatistiksel yöntemler aracılığıyla araştırılmıştır.

Öztürk (2015), kültürel farklılıkların muhasebe alt kültürünün oluşumunda belirleyici bir rol oynadığını ve bunun ülkeler arasında muhasebe uygulamalarında gözle görülür ayrışmalara yol açtığını ortaya koymuştur. Çalışmada, tarihi maliyet esasına dayanan raporlama anlayışı ile uluslararası finansal raporlama standartlarının öngördüğü cari maliyet temelli yaklaşımlar karşılaştırılmış; cari maliyet yaklaşımına yönelimin yalnızca teknik bir tercih değil, aynı zamanda kültürel bir bakış açısıyla değerlendirilmesi gereken bir süreç olduğu vurgulanmıştır.

Tie & Zhao (2016), muhasebe uygulamalarının kültürel bağlam içinde nasıl biçimlendiğini ele alarak, Gray'ın muhasebe değerleri modeli ile Hofstede'nin kültürel boyutlar yaklaşımını bir araya getiren bütüncül bir kuramsal çerçeve geliştirmiştir. Çalışmada muhasebenin yalnızca teknik

kurallar bütünü olarak değerlendirilemeyeceği; sosyal, etik ve insani yönleri olan bir faaliyet alanı olduğu özellikle vurgulanmıştır. Ayrıca IFRS gibi uluslararası muhasebe standartlarının yaygın biçimde benimsenmesine rağmen, ülkeler arasında uygulamada ortaya çıkan farklılıkların büyük ölçüde kültürel değerlerden kaynaklandığı ifade edilmiştir.

Miller & Jeacle (2016), muhasebenin yalnızca teknik kurallar çerçevesinde yürütülen bir faaliyet olarak görülmemesi gerektiğini; aksine kültürel ve toplumsal bağlam içinde şekillenen bir uygulama alanı olduğunu ileri sürmektedir. Kamu tarafından desteklenen sanat ve kültür kurumları üzerine yapılan analizlerde, muhasebenin hesap verebilirlik, değerlendirme ve performansın ölçülmesi gibi işlevler yoluyla kültürel politikaların oluşumu ve uygulanması üzerinde etkili bir rol üstlendiği ortaya konulmuştur.

Durmuş & Güneş (2017), muhasebe alanındaki yasal ve mesleki düzenlemelerin kültürel boyutlarla birlikte ele alınmasının gerekliliğinden hareketle, Türkiye’de faaliyet gösteren yeminli mali müşavirlerin muhasebe değerlerini incelemiştir. Çalışmada Gray tarafından geliştirilen muhasebe kültürü değerleri çerçevesinde bir analiz gerçekleştirilmiştir. Araştırma bulguları, yeminli mali müşavirlerin profesyonellik ilkesini benimsediklerini, uygulamalarda tekdüzelik ve tutuculuk eğilimi gösterdiklerini; buna karşın şeffaflık ilkesini destekleyen bir yaklaşım sergilediklerini ortaya koymaktadır.

Özdaşlı & Bitlisli (2017), Burdur SMMMO’ya kayıtlı meslek mensupları üzerinde yürütülen çalışmada, muhasebe kültürü değerleri olarak tanımlanan profesyonellik, esneklik, iyimserlik ve şeffaflığın içsel ve dışsal motivasyon üzerindeki etkileri analiz edilmiştir. Elde edilen bulgular, şeffaflık ve esnekliğin her iki motivasyon türünü de güçlendirdiğini; iyimserliğin içsel motivasyonu, profesyonelliğin ise dışsal motivasyonu olumlu yönde etkilediğini göstermektedir.

Yılmaz & Şahin (2018), ülkelerin sahip oldukları sosyal ve kültürel yapıların muhasebe uygulamalarını doğrudan etkilediğini belirtmektedir. Küreselleşme süreciyle birlikte, muhasebe uygulamalarındaki farklılıkların azaltılması ve finansal bilgilerin güvenilir, karşılaştırılabilir ve şeffaf hâle getirilmesi amacıyla Uluslararası Finansal Raporlama Standartları’nın yaygınlaştığı ifade edilmektedir.

Zengin ve Tokucu (2019), küreselleşme sürecinde artan rekabet ortamında kültürel farklılıkların işletmelerin yönetim ve pazarlama stratejileri üzerindeki belirleyici etkisini Hofstede’nin kültürel boyutları çerçevesinde incelemiştir. Çalışmada, işletmelerin faaliyet gösterdikleri pazarların kültürel özelliklerini dikkate almalarının rekabet avantajı elde etmede kritik bir unsur olduğu vurgulanmıştır.

Anıl Keskin vd. (2020), kurumsal yönetim bağlamında şeffaflığın sermaye piyasalarının niteliğini yükseltme, finansal raporlara duyulan güveni artırma ve yönetsel kaynaklı aksaklıkları sınırlama açısından taşıdığı öneme vurgu yapmıştır. Çalışmada Türkiye, Nijerya, Letonya ve İngiltere’de faaliyet gösteren dört büyük denetim kuruluşunun şeffaflık raporları, Hofstede–Gray kültür modeli çerçevesinde karşılaştırmalı olarak analiz edilmiştir. Elde edilen sonuçlar, şeffaflık raporlarında gözlenen farklılıkların büyük ölçüde örgütsel yapılardan değil, ülkelerin sahip olduğu kültürel özelliklerden kaynaklandığını ortaya koymaktadır.

Karaburun & Demirci (2020), İzmir’de faaliyet gösteren muhasebe meslek mensupları üzerinde gerçekleştirilen araştırmada, katılımcıların profesyonellik, tekdüzelik, tutuculuk ve şeffaflık gibi muhasebe kültürü değerlerine yakınlık düzeyleri ile entegre raporlamaya ilişkin farkındalıkları incelenmiştir. Elde edilen bulgular, muhasebecilerin entegre raporlama konusunda belirli bir farkındalığa sahip olduklarını ortaya koymakla birlikte, muhasebe kültürü değerlerinin bu farkındalık üzerinde istatistiksel açıdan anlamlı bir etkisinin bulunmadığını göstermektedir.

Literatürde muhasebe ile kültür arasındaki ilişki çoğunlukla Hofstede’nin kültür boyutları yaklaşımı ve Gray’in muhasebe değerleri modeli çerçevesinde ele alınmaktadır. Bu çalışmalar genel

olarak kültürel değerlerin muhasebe uygulamaları, finansal raporlama anlayışı ve muhasebe meslek mensuplarının tutumları üzerindeki etkisini incelemektedir. Bununla birlikte mevcut literatürde muhasebe kavramlarının yerel kültürel söylemler ve sözlü kültür unsurları üzerinden analiz edildiği çalışmaların sınırlı olduğu görülmektedir. Bu bağlamda söz konusu çalışma, muhasebe temel kavramlarını Türk kültürünün sözlü anlatım unsurları olan atasözleri ve deyimler aracılığıyla ele alarak muhasebe-kültür ilişkisini farklı bir perspektiften değerlendirmeyi amaçlamaktadır.

Kültür Kavramı ve Hofstede'nin Kültür Boyutları

Fransızca kökenli “kültür” sözcüğü Türk Dil Kurumu (TDK) Güncel Türkçe Sözlüğünde “Tarihsel, toplumsal gelişme süreci içinde yaratılan bütün maddi ve manevi değerler ile bunları yaratmada, sonraki nesillere iletmede kullanılan, insanın doğal ve toplumsal çevresine egemenliğinin ölçüsünü gösteren araçların bütünü” şeklinde tanımlanmıştır. Bununla birlikte Kültür kavramına ilişkin literatürde en yaygın kabul gören ve etkin tanımlardan biri, İngiliz antropolog E. B. Tylor tarafından yapılmıştır. Tylor’a (1871, s. 1) göre geniş ve etnografik anlamıyla kültür; “bilgi, inanç, sanat, ahlak, hukuk, gelenek ve insanın toplum üyesi olarak edindiği diğer tüm yetenek ve alışkanlıkları içeren karmaşık bir bütündür.” Hofstede, ise kültürü “bir grup ya da topluluğu diğerlerinden ayıran kolektif zihin yapısı” olarak tanımlamıştır. Hofstede’e göre kültür; doğrudan gözlemlenemeyen, ancak bireylerin sözlü ifadeleri ve davranışları aracılığıyla anlamlandırılabilen bir yapı niteliği taşımakta ve bu yönüyle davranışların belirli ölçüde önceden öngörülmesine imkân sağlamaktadır (Hofstede, 1993, s. 89). Bu tanımlardan hareketle, kültürün toplumsal yaşamın hemen her alanına nüfuz eden kapsamlı bir unsur olduğu ifade edilebilir.

Toplumların, bireylerin ve kurumların kültürel özellikleri bakımından karşılaştırılabilmesi için kültür kavramının farklı açılardan sınıflandırılması gerekmektedir. Her ne kadar bu sınıflamalar aynı unsuru farklı ölçütler ve kavramlar üzerinden ele alsalar da aralarında önemli ortak noktalar bulunmaktadır. Kültüre ilişkin çeşitli modeller geliştirilmiş olmakla birlikte, literatürde en yaygın biçimde kullanılan yaklaşımlardan biri Hofstede tarafından geliştirilen kültür boyutları modelidir (Karabınar & Kışlalıoğlu, 2014, s. 236).

Hofstede, 1967–1973 yılları arasında 40 ülkede faaliyet gösteren IBM şirketinde görev yapan yaklaşık 116.000 çalışan üzerinde ulusal kültüre ilişkin kapsamlı bir araştırma yürütmüştür. Araştırma sonucunda, ulusal değer sistemleri arasında dört temel ve birbirinden bağımsız kültürel farklılık boyutu tespit edilmiştir. Bu boyutlar; güç mesafesi, belirsizlikten kaçınma, bireycilik–kollektiflik ve erillik–dişillik olarak adlandırılmıştır. Daha sonraki dönemlerde, özellikle Çin örneklemleri üzerinden gerçekleştirilen çalışmalar doğrultusunda bu çerçeveye zaman yönelimi boyutu eklenmiştir (Hofstede, 1980; Hofstede & Bond, 1988). Sonrasında serbestlik–kısıtlılık (hoşgörübaskı) boyutunu da modele dâhil etmiş ve kültürü altı boyutlu bir yapı olarak ele almıştır (Kayhan, 2021, s. 42). Hofstede’nin kültür boyutları aşağıda açıklanmıştır.

Bireysellik / Kollektiflik

Bireysellik–kollektiflik boyutu, farklı kültürel yapılarda belirgin biçimde ortaya çıkmaktadır. Kolektivist toplumlarda grubun çıkarları bireysel çıkarlardan önce gelirken, bireyci toplumlarda genel olarak bireylerin çıkarları ve tercihleri öncelik kazanmaktadır. Kolektivist kültürlerde birey, kimliğini “biz” anlayışı üzerinden tanımlamakta ve ait olduğu gruba karşı uzun süreli bir sadakat yükümlülüğü taşımaktadır. Buna karşılık bireyci kültürlerde daha çok “ben” kimliği ön plana çıkmakta; bağımsızlık, kişisel başarı ve bireysel sorumluluk daha fazla önem kazanmaktadır. Bu farklı yaklaşımlar, toplumların işleyişinden sosyal ilişkilere kadar birçok alanda etkisini göstermekte ve kültürel farklılıkların temel dinamiklerinden birini oluşturmaktadır (Hofstede, 2001, s.8).

Güç Mesafesi Dar / Güç Mesafesi Geniş

Güç mesafesinin yüksek olduğu kültürlerde, ast ve üst arasındaki hiyerarşik ayrımın belirgin olduğunu ve bununla birlikte merkeziyetçi bir yapının hâkim olduğunu belirtmek gerekmektedir.

Yöneticilerin ise genellikle otoriter bir yönetim anlayışı benimsedikleri görülmektedir. Buna karşılık güç mesafesinin düşük olduğu kültürlerde ise, daha insan merkezli bir yapı söz konusu olmakta ve ast-üst arasındaki hiyerarşik fark daha sınırlı düzeyde kalmaktadır. Bu yapılarda roller daha esnek olup, çalışanların zaman içerisinde üst pozisyonlara yükselmesi mümkün olabilmektedir (Hofstede, 2011, s. 8).

Belirsizlikten Kaçınan / Belirsizlikten Kaçınmayan

Belirsizlikten kaçınma, bireylerin ve toplumların belirsizliğin hâkim olduğu durumlara karşı geliştirdikleri tutum ve davranışları ifade eden bir kültürel boyuttur. Belirsizlikten kaçınma eğiliminin güçlü olduğu toplumlarda, çalışma yaşamında güvence unsurları ön plana çıkmakta; istikrarlı kariyer yapıları, emeklilik hakları ve gelir düzeyleri yüksek önem taşımaktadır. Belirsizliği sınırlamak amacıyla kural ve düzenlemelerin ayrıntılı biçimde tanımlandığı bu yapılarda, risk alma isteği görece düşük düzeyde seyretmektedir. Bunun doğal bir sonucu olarak, çalışanlar arasında geleceğe yönelik kaygıların ve iş kaynaklı stresin daha yaygın olduğu söylenebilir (Hofstede, 2001, s. 10).

Eril / Dişil

Hofstede, “eril” (masculine) ve “dişil” (feminine) toplum ayrımını, toplumların sahip oldukları değer sistemleri üzerinden açıklamaktadır. Hofstede’e göre, eril toplumlarda baskın değerler başarı, rekabet ve kazanım odaklılık etrafında şekillenmekte; bireyler “en iyisi olma” hedefi doğrultusunda hareket etmektedir. Buna karşılık dişil toplumlarda, bakım, iş birliği ve yaşam kalitesi gibi değerler ön plana çıkmakta; bireylerin hayattan keyif alma ve dengeli bir yaşam sürme isteği belirleyici olmaktadır (Hofstede, 2011, s. 297).

Uzun Dönemli Bakış Açısı / Kısa Dönemli Bakış Açısı

Uzun dönemli yönelim, geleceğe odaklanan bir kültürel boyut olarak değerlendirilmektedir. Bu yaklaşım genel olarak azim, tasarruf eğilimi ve uzun vadeli hedeflere ulaşabilmek için sabırlı olma gibi birtakım unsurları içermektedir. Uzun dönemli yönelimin baskın olduğu toplumlarda, çevresel koşullara uyum sağlama yeteneği ve zaman içerisinde değişime açık olma eğilimi daha belirgin bir şekilde görülmektedir. Buna karşılık kısa dönemli yönelim, geçmişe ve bugüne odaklanan erdemleri teşvik etmekte; geleneklere bağlılık, sosyal yükümlülüklerle uyum ve “yüz kurtarma” gibi değerlere verilen önemi öne çıkarmaktadır. Kısa vadeli yönelimin hâkim olduğu toplumlarda ise değişime karşı daha temkinli bir yaklaşım benimsenmekte ve mevcut normların sürdürülmesine daha fazla önem atfedilmektedir (Hofstede & Minkov, 2010, s. 239).

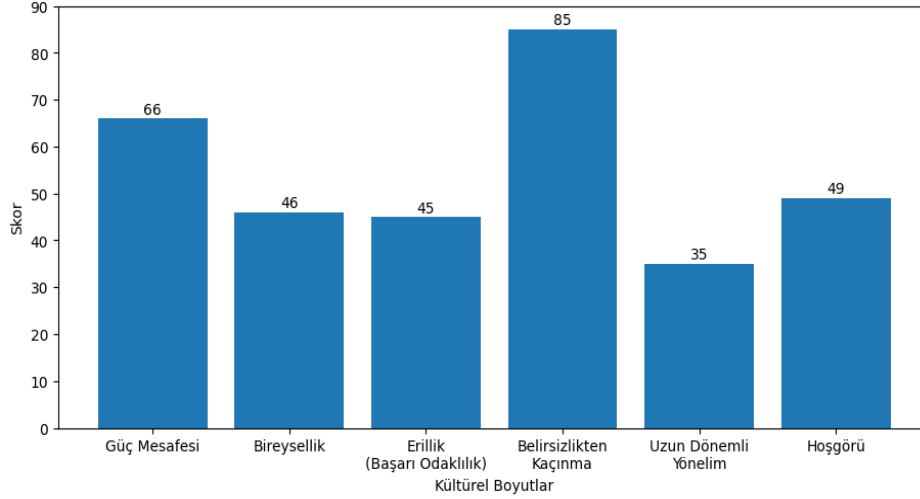
Hoşgörü / Baskı

Hoşgörü, bireylerin temel insani ihtiyaçlarını ve hazlarını görece serbest bir biçimde karşılayabilmelerine olanak tanıyan kültürel bir yönelimi ifade etmektedir. Bu kültürel yapıda, hayattan keyif alma, eğlenme, boş zaman aktivitelerine katılma ve maddi kaynakları bu doğrultuda kullanma doğal ve kabul edilebilir davranışlar olarak algılanmaktadır. Buna karşılık kısıtlama yani baskı, bireysel hazların sınırlandırılması gerektiği düşüncesine dayanan ve katı toplumsal normlar ile şekillenen bir yaklaşımı yansıtmaktadır. (Hofstede, 2001, s.17). Hoşgörü düzeyinin yüksek olduğu toplumlarda boş zaman faaliyetlerine ve bireysel tercihlere daha fazla önem verildiği görülürken, kısıtlamanın baskın olduğu toplumlarda kuralların ve normların daha katı biçimde uygulandığı dikkat çekmektedir. Kültürel karşılaştırmalar, hoşgörü eğiliminin özellikle Latin Amerika, Kuzey Avrupa, Anglo-Sakson ülkeleri ve Afrika’nın bazı bölgelerinde daha belirgin olduğunu; buna karşılık kısıtlayıcı eğilimlerin Doğu Asya, Doğu Avrupa ve Müslüman ülkelerde daha yaygın biçimde gözlemlendiğini ortaya koymaktadır (Anıl Keskin vd. 2020, s. 200).

Hofstede'nin Kültür Boyutları Açısından Türk Toplumunun Kültürel Profili

Toplumların kültürel özelliklerinin karşılaştırmalı olarak ortaya konulabilmesi amacıyla geliştirilen Hofstede'nin kültürel boyutlar yaklaşımı, ülkelerin değer sistemlerini sayısal göstergeler üzerinden değerlendirmeye imkân tanımaktadır.

Hofstede'nin çalışmasından elde edilen skorlar çerçevesinde Türkiye'nin kültürel profili aşağıdaki şekilde (şekil 1) sunulmuştur.

Şekil 1. Hofstede'nin Kültür Boyutları Açısından Türk Toplumunun Kültürel Profili

Kaynak: www.geerthofstede.com (Erişim Tarihi:10.01.2026)

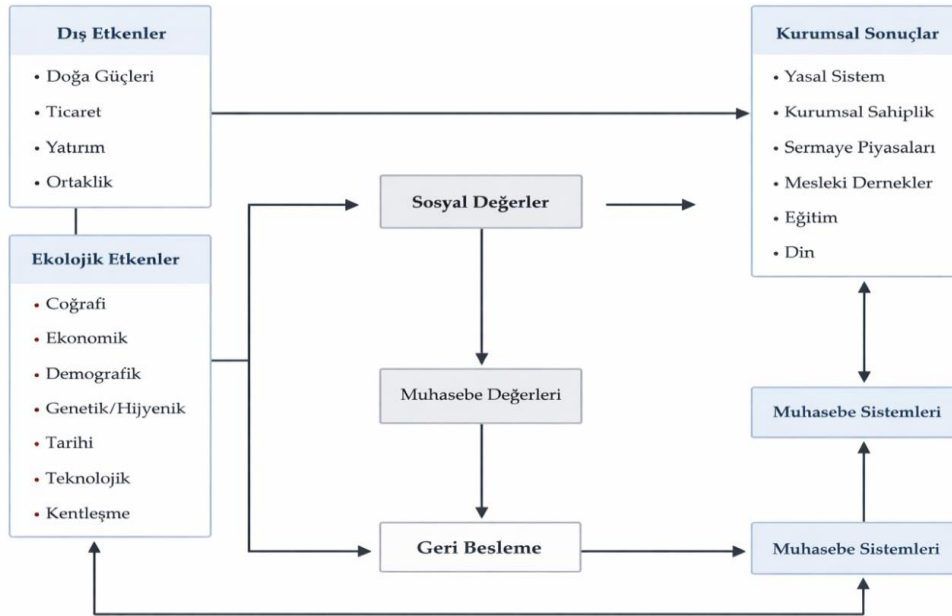
Şekil 1 incelendiğinde Türkiye'nin kültürel boyutlar açısından belirgin bazı özellikler sergilediğini söylemek mümkündür. Buna göre, belirsizlikten kaçınma boyutunun yüksek bir değere sahip olması, Türkiye'de bireylerin ve kurumların belirsizlik içeren durumlara karşı daha temkinli bir yaklaşım benimsediklerini; kuralların, düzenlemelerin ve güvence mekanizmalarının önemli bir rol oynadığını göstermektedir. Güç mesafesinin görece yüksek düzeyde olması, hiyerarşik yapıların belirginliğine ve otoriteye atfedilen önemin güçlü olduğuna işaret etmektedir. Buna karşılık bireysellik ve erillik (başarı odaklılık) boyutlarının orta düzeylerde seyretmesi, bireysel başarı ile toplumsal uyum arasında görece dengeli bir yapının varlığına işaret etmektedir. Uzun dönemli yönelimin düşük düzeyde olması, geleneksel değerlere ve kısa vadeli bakış açısına verilen önemin devam ettiğini gösterirken; hoşgörü boyutunun orta seviyede yer alması, bireysel haz ve özgürlük alanlarının belirli sınırlar çerçevesinde tanındığını ortaya koymaktadır. Genel olarak değerlendirildiğinde, Hofstede'nin kültürel boyutları açısından Türk toplumunun kültürel profili; belirsizlikten kaçınma ve hiyerarşik yapıların baskın olduğu, ancak bireysel eğilimlerin tamamen dışlanmadığı karma bir kültürel yapıya işaret etmektedir.

Muhasebe Kültür İlişkisi

Kültürün, toplumsal hayatın yalnızca belirli alanlarını değil, bireysel ve kurumsal davranışların tamamını etkileyen kapsayıcı bir yapı olduğunu söylemek mümkündür. Bu bağlamda toplumla sürekli etkileşim hâlinde bulunan ve durağan olmayan bir yapı sergileyen muhasebenin de bu kültürel yapıdan soyutlanarak değerlendirilmesinin doğru olmadığını belirtmek gerekmektedir; aksine muhasebe, içinde yer aldığı kültürel bağlamla birlikte anlam kazanan bir sistem olarak değerlendirilmelidir.

Kültür, ülkelerin muhasebe sistemlerinin oluşumunda ve biçimlenmesinde etkili olan temel unsurlardan biridir. Toplum tarafından ortaklaşa benimsenen ve paylaşılan değerler ile davranış

kalıplarının bütünü olarak değerlendirilen kültür, durağan değil, zaman içerisinde değişebilen dinamik bir olgudur. Bu çerçevede, ülkelerin sosyal ve ekonomik yapısını şekillendiren kültürel unsurların, kurumsal düzenlemeler ve muhasebe uygulamaları üzerinde belirgin etkiler yarattığı ifade edilebilir (Bekci & Bitlisli, 2012, s. 62). Özellikle de küreselleşmenin artmasıyla birlikte işletmelerin sürekli büyüme eğilimi göstermesi, sermaye piyasalarının gelişmesi ve yasal düzenlemelerin çeşitlenmesi, muhasebenin işlev ve faaliyetlerini daha karmaşık bir yapıya dönüştürmüştür. Ayrıca ülkelerin coğrafi konumları ve gelişmişlik düzeylerindeki farklılıklar, farklı muhasebe ve ekonomik kültürlerin oluşmasına yol açmış; bu durum da çeşitli muhasebe sistemlerinin ortaya çıkmasına neden olmuştur (Ergüden, 2020, s.164). Muhasebeyi etkileyen çevresel faktörler; siyasi ve ekonomik gelişmeler, vergi sistemleri, yasal düzenlemeler, sermaye sağlayıcıları ve ulusal kültür gibi geniş bir çerçevede ele alınmaktadır. Bu çevresel unsurların yarattığı etkiler, muhasebe uygulamaları ile finansal raporlama sistemlerinin neden farklılaştığını açıklamada kilit bir rol oynamaktadır (Fritz & Lammle, 2003, s. 17). Bu bağlamda muhasebe bilgisinin üretilme biçiminin ülkeden ülkeye ve bir ortamdan diğerine değişiklik göstermesinin büyük ölçüde muhasebenin faaliyet gösterdiği çevresel koşullarla ilişkili olduğunu söylemek mümkündür. Zira farklı değişkenlerin ve bu değişkenler arasındaki etkileşimin bir sonucu olarak ortaya çıkan bu ortam, her ülke ve bağlam için kendine özgü muhasebe ihtiyaçları doğurmakta; söz konusu durum, ülkeler arası muhasebe sistemlerinin farklılaşmasının temelini oluşturmaktadır.

Şekil 2. Muhasebe Çevre Etkileşimi

Kaynak: (Gray, 1998, s. 7); (Karabınar, 2005, s.14.)

Yukarıdaki şekil (şekil 1) muhasebe sistemleri ile muhasebe değerlerinin çevresel faktörlerle olan karşılıklı etkileşimini ortaya koymaktadır. Bu etkileşim süreci, geri besleme mekanizması aracılığıyla süreklilik kazanmakta; muhasebe kültürünü şekillendiren muhasebe değerleri ile muhasebe sistemlerini etkileyen çevresel unsurların birlikte geliştiği bir yapı oluşturmaktadır. Zira Muhasebe, sosyo-ekonomik döngünün ayrılmaz bir parçası olarak, içinde bulunduğu toplumun değerleriyle sürekli etkileşim hâlinde bulunmakta ve bu çevrenin sosyolojik gerçeklikleri tarafından biçimlendirilmektedir. Muhasebenin fonksiyonları, kapsamı, işleyişi ve toplumsal önemi ise söz konusu faktörlere bağlı olarak zaman içerisinde değişmekte ve gelişmektedir (Karabınar, 2005, s. 13).

Bir ülkede hâkim olan kültürel yapı, o ülkenin muhasebe sisteminin şekillenmesinde belirleyici bir rol oynamaktadır. Muhasebe sistemi yalnızca teknik uygulamaların açıklanmasından ibaret olmayıp, kültürel ve politik unsurların birlikte etkisiyle oluşan bir yapıyı ifade etmektedir. Bu bağlamda muhasebe sistemi; muhasebe uygulamaları ve standartları, hukuki düzenlemeler ile mesleki örgütlenmeler gibi çeşitli bileşenlerden meydana gelmektedir. Toplumların ve örgütlerin kültürel özellikleri birbirinden farklılık gösterdiği için, ülkelerin muhasebe yapılarının da aynı biçimde farklılaşması kaçınılmaz olmaktadır. Söz konusu farklılıkların temelinde ise toplumların sahip olduğu kültürel değerler ve sosyal yapıların yer aldığını söylemek mümkündür (Usul, 2007, s. 26). Muhasebe, sadece teknik işlemlerden ibaret bir faaliyet olmayıp, insan unsurunu içermesi nedeniyle aynı zamanda sosyal bir boyuta sahip bir sistemdir. Bu sosyal boyutun, muhasebenin içinde var olduğu toplumun kültürel yapısından doğrudan etkilendiğini söylemek mümkündür. Buna karşın, muhasebe standartlarının uyumlaştırılması sürecinde kültürel etkilerin çoğu zaman göz ardı edildiği görülmektedir. Oysa kültür; muhasebe sistemlerinin işleyiş biçimlerini, iç denetim uygulamalarını, muhasebe politikalarını ve ulusal değerleri şekillendirebilen temel bir faktör olarak değerlendirilmelidir. Muhasebe ile kültür arasındaki ilişki, ülkeler arasındaki muhasebe farklılıklarının büyük ölçüde kültürel temellere dayandığını ortaya koymaktadır. Ayrıca muhasebe, yalnızca organizasyonel kültürü şekillendiren bir araç değil, aynı zamanda yönetim tarafından işletme performansını artırmak amacıyla kullanılan stratejik bir mekanizma niteliği de taşımaktadır. (Yılmaz & Şahin, 2018, s. 109–110).

Her kültür, kendi muhasebe sistemini ve uygulama anlayışını ortaya koymakta; bireylerin tutum ve davranışları da bu kültürel değerler doğrultusunda şekillenmektedir. Doğu–Batı ticari ilişkilerinin ilk dönemlerinde, muhasebe uygulamalarının ve muhasebe bilgilerinin yorumlanmasında yaşanan güçlükler bu duruma örnek teşkil etmektedir. Batı tarzı mali sistemlerin Asya ülkelerinde beklenen etkiyi yaratamaması, Doğulu muhasebecilerin muhasebe verilerine yaklaşım biçimleriyle ilişkilendirilmektedir. Kültür; değerler, ritüeller ve semboller aracılığıyla muhasebe sistemlerini etkilemektedir. Muhasebenin semboller üzerinden işleyen bir sistem olması nedeniyle “işletmenin dili” olarak tanımlandığı; bu bağlamda paranın temel bir sembol olarak kabul edildiği, ancak farklı bireyler ve toplumlar için farklı anlamlar taşıdığı ifade edilmektedir. Örneğin, eril kültür yapısına sahip toplumlarda (ABD ve Almanya gibi) muhasebe sistemleri finansal hedeflere daha fazla odaklanırken; dişi kültürlerin baskın olduğu toplumlarda (İsviçre ve Hollanda gibi) daha farklı bir muhasebe yaklaşımı benimsenmektedir. Benzer şekilde, bireyci toplumlarda kısa vadeli sonuçlara öncelik verilirken, kolektivist toplumlarda daha uzun vadeli ve bütüncül bir bakış açısının öne çıktığı görülmektedir. Bu çerçevede muhasebe, toplumların sahip olduğu temel kültürel kabullerin bir yansıması olarak değerlendirilebilir (Karabınar, 2005, s. 29–30).

Muhasebe Temel Kavramların Atasözleri ve Deyimler Işığında Değerlendirilmesi

Muhasebenin, salt sayısal verilerin kayda alınmasından ibaret bir faaliyet olmayıp, belirli ilke ve kavramlar çerçevesinde işleyen bütüncül bir bilgi sistemi niteliği taşıdığını belirtmek gerekmektedir. Bu ilke ve kavramlar, muhasebe uygulamalarında tutarlılığın sağlanmasına, üretilen bilgilerin güvenilir ve anlamlandırılabilir olmasına imkân tanımakta; işletmelerin finansal durumlarının gerçeğe uygun biçimde yansıtılmasında temel bir rol üstlenmektedir. Bununla birlikte, toplumların tarihsel ve kültürel birikimini yansıtan atasözleri ve deyimlerin, gündelik yaşamın yanı sıra ekonomik ilişkilerde, iş dünyasında ve muhasebe süreçlerinde de dolaylı ya da doğrudan karşılık bulabileceğini söylemek mümkündür. Zira çalışmanın önceki bölümlerinde de değinildiği üzere muhasebe, içinde yer aldığı kültürel bağlamla birlikte anlam kazanan bir sistem olarak değerlendirilmelidir. İşte bu nedenle muhasebenin işleyiş sürecinin omurgası niteliğindeki temel kavramları ile kültürün söylemsel unsurları olan atasözleri ve deyimlerin arasında ilişki kurulmasının önem arz ettiği düşünülmektedir. Bu önemden hareketle çalışmanın bu bölümünde, muhasebenin temel kavramları Türk kültürünün önemli sözlü anlatım unsurları olan atasözleri ve deyimlerle ilişkilendirilmiş; söz konusu kavramların Türk toplumunun kültürel değerleri, düşünce biçimi ve

geleneksel yaklaşımları çerçevesinde nasıl anlamlandırıldığı Hofstede'nin kültür boyutları bağlamında da değerlendirilerek analitik bir bakış açısıyla incelenmiştir.

Türk kültürü, tarihsel süreç içerisinde oluşmuş zengin bir sözlü anlatım geleneğine sahip olup, çok sayıda atasözü ve deyim bünyesinde barındırmaktadır. Bununla birlikte, bu çalışmada ele alınan atasözü ve deyimlerin belirlenmesinde ve anlamlandırılmasında Türk Dil Kurumu (TDK) tarafından yayımlanan Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü temel referans kaynağı olarak kabul edilmiştir. Bu tercih, araştırmanın belirli bir sistematik çerçeve içerisinde yürütülmesini sağlamak ve kavramlarla ilişkilendirilen sözlü kültür unsurlarının akademik açıdan geçerliliğini güvence altına almak amacıyla yapılmıştır. Her ne kadar günlük dilde kullanılan bazı atasözü ve deyimler TDK kaynaklarında yer almadığı için çalışma kapsamı dışında bırakılmış olsa da bu durum seçilen örneklerin güvenilirliğini ve çalışmanın akademik tutarlılığını güçlendiren bilinçli bir sınırlılık olarak değerlendirilmektedir.

Sosyal Sorumluluk Kavramı

Sosyal Sorumluluk Kavramı, muhasebenin işlevini yerine getirirken taşıması gereken sorumluluğu ortaya koymakta ve muhasebenin kapsamını, anlamını ve amacını açıklamaktadır. İşletmeye ilişkin bilgileri işleyerek ilgili kişi ve grupların kullanımına sunan muhasebe, bu niteliği gereği oldukça geniş bir çevreye hitap etmektedir. Dolayısıyla muhasebenin, görevlerini yerine getirirken yalnızca hukuki sorumlulukla sınırlı kalmayıp, bundan daha geniş bir yaklaşımı ifade eden sosyal sorumluluk anlayışı doğrultusunda hareket etmesi gerekmektedir (Sevilengül, 2020, s. 18). Bu çerçevede sosyal sorumluluk kavramının, insanı merkeze alan bir sosyal politika anlayışıyla da örtüştüğü görülmektedir. Nitekim sosyal yardım ve hizmet uygulamalarının temelinde de bireylerin insan onuruna yakışır yaşam koşullarına ulaşmasını sağlayarak toplumsal refahı artırma amacı bulunduğu söylemek mümkündür. Bu süreçte sosyal sorunların çözümünde rol alan sosyal hizmet kurumları ve diğer tüm aktörlerin faaliyetleri önemli bir işlev üstlenirken, kullanılan kaynakların etkin, verimli ve amaca uygun biçimde değerlendirilmesi; aynı zamanda bu kaynaklara ilişkin hesap verebilirlik ve şeffaflığın sağlanması büyük önem taşımaktadır (Türk, 2022, s. 1171).

Toplumsal değerlerle doğrudan ilişkili olan sosyal sorumluluk anlayışının, toplumun ortak bilincini ve yaşam tecrübesini yansıtan bazı atasözleri ve deyimlerle örtüştüğünü de belirtmek gerekmektedir. Zira söz konusu sözlü kültür unsurlarının, sosyal sorumluluk kavramının işlevselliğine ve toplumsal dayanaklarına ilişkin önemli bir bakış açısı sunmaktadır. Sosyal sorumluluk kavramını yansıtan ve bu kavramla örtüşen bazı atasözleri ve deyimler, anlamları ve muhasebe uygulamaları açısından taşıdıkları açıklamaları ile aşağıdaki tabloda (Tablo 1) sunulmuştur.

Tablo 1: Sosyal Sorumluluk Kavramına İlişkin Atasözü ve Deyimler

Atasözü / Deyim	Anlamı	Açıklama
“Bir elin nesi var, iki elin sesi var.”	<i>“Başarıya ulaşmak için birlik olmak gerek.”</i>	Muhasebede sosyal sorumluluk kavramının, işletmenin yalnızca kendi iç işleyişine odaklanan dar bir çerçeveye sınırlı olmadığını belirtmek gerekmektedir. Aksine bu anlayış; tedarikçilerden çalışanlara, müşterilerden topluma kadar uzanan geniş bir paydaş ağıyla kurulan etkileşimi ve iş birliğini zorunlu kılmaktadır. Esasen hesap verebilirliğin sağlanması ve toplumsal faydanın sürdürülebilir biçimde üretilmesi, bireysel çabaların ötesinde, tüm paydaşların ortak katkısı gerektiren kolektif bir sürece dayanmaktadır.
“Komşu komşunun külüne muhtaçtır.”	<i>“İnsanlar daima birbirine muhtaçtır. Hiç ihtiyacı olmasa bile gün gelir, hiçbir işe yaramayan komşu külüne bile gerek duyulur.”</i>	Bazı durumlarda, sınırlı görünen bir bilginin ya da küçük ölçekli bir katkının dahi başka bir paydaşın sürekliliği açısından önemli bir değer taşıması muhtemeldir. Bu bağlamda muhasebenin, işletmelerin paydaşlarıyla kurdukları ilişkilerde karşılıklı destek ve

		dayanışmayı teşvik eden bir araç olarak öne çıkması gerektiğini söylemek mümkündür.
“Her sakaldan bir tel çekseler, köseye sakal olur.”	<i>“Herkesten alınan küçük yardımlarla bir yoksul yoksulluktan kurtulur.”</i>	Toplumsal faydanın ortaya çıkmasında, tek başına küçük görünen katkılar dahi daha geniş bir bütünün tamamlayıcı unsurları hâline gelebilmektedir. Bu durum, işletmelerin yalnızca bireysel çabalarıyla değil, aynı zamanda farklı paydaşlardan gelen sınırlı desteklerin bir araya gelmesiyle toplum açısından anlamlı ve kalıcı sonuçların üretilebileceğine işaret etmektedir.
“İmece günü bulutlu, görmeyene ne mutlu”	<i>“Zamanın elverişli olup olmadığına bakmadan yardıma gelenleri bulunan iş sahibine ne mutlu.”</i>	İşletmeler, muhasebe faaliyetlerini ve süreçlerini yürütürken yalnızca kendi koşullarının elverişli olduğu durumları değil, her şart altında toplumsal yararı gözetken bir anlayışı benimsemelidir. Zira, toplumsal fayda üretimi belirli dönemlerle sınırlı bir tercih değil, süreklilik arz eden bir sorumluluk bilinci olarak ele alınması gereken bir husustur.
“Taşın altına elini koymak.”	<i>“Bir konuda sorumluluk üstlenmek.”</i>	Sosyal sorumluluk anlayışı çerçevesinde, işletmelerin bazı durumlarda aktif biçimde sorumluluk üstlenmeleri gerekebilmektedir. Bu sorumluluk, yalnızca hukuki yükümlülüklerin yerine getirilmesiyle sınırlı olmayıp, toplumsal yararın söz konusu olduğu koşullarda gönüllü olarak inisiyatif almayı ve risklerin paylaşımına katkı sunmayı da içermektedir.
“Hesap vermek.”	<i>“Herhangi bir davranışın sebebini açıklamak.”</i>	“Hesap vermek” deyimini, muhasebenin temel ilkeleri arasında yer alan şeffaflık ve hesap verebilirlik anlayışının bir yansıması olarak değerlendirmek mümkündür. Bu ilke doğrultusunda işletmelerin, yürüttükleri faaliyetlere ilişkin bilgileri doğru, eksiksiz ve güvenilir biçimde sunmaları; topluma, paydaşlara ve yetkili kurumlara karşı taşıdıkları sorumlulukların doğal bir gereği olarak ortaya çıkmaktadır.
“Hakkını vermek.”	<i>“Gereğini bütün olarak yerine getirmek.”</i>	İşletmelerin; çalışanlarına, müşterilerine, topluma ve çevreye yönelik etik ve yasal sorumluluklarını eksiksiz biçimde yerine getirmeleri, muhasebedeki sosyal sorumluluk anlayışının temel unsurlarından biri olarak değerlendirilmektedir.
“Sözünde durmak.”	<i>“Verdiği sözü yerine getirmek.”</i>	İşletmelerin, vergi beyanları doğrultusundaki ödemelerini, taahhütlerini ve üstlendikleri diğer yükümlülükleri zamanında ve eksiksiz biçimde yerine getirmeleri; toplumsal faydanın artırılması, toplumsal güvenin tesis edilmesi ve hesap verebilirliğin sağlanması açısından önemli bir gereklilik olarak ortaya çıkmaktadır.

Tablo 1’de yer verilen atasözleri ve deyimler, muhasebenin temel kavramları arasında bulunan sosyal sorumluluk anlayışı ile Türk kültüründe yerleşik olan toplumsallık ve dayanışma değerleri arasındaki etkileşimi ortaya koymaktadır. Söz konusu ifadeler, bireylerin ve kurumların yalnızca kendi menfaatleri doğrultusunda değil, toplumun genel yararını gözetken bir bakış açısıyla hareket etmeleri gerektiğine dikkat çekmektedir. Bu bağlamda “taşın altına elini koymak”, “hesap vermek” ve “sözünde durmak” gibi deyimler; muhasebede şeffaflık, hesap verebilirlik ve etik sorumluluk ilkelerinin kültürel temellerini yansıtan önemli örnekler olarak değerlendirilebilir. Benzer biçimde “komşu komşunun külüne muhtaçtır” ya da “Bir elin nesi var, iki elin sesi var.” gibi atasözleri de toplumsal dayanışma ve karşılıklı duyarlılık anlayışının işletmelerdeki sosyal sorumluluk yaklaşımına nasıl yansıdığını göstermektedir.

Söz konusu atasözleri ve deyimlerin, Hofstede’nin kültürel boyutlar yaklaşımı çerçevesinde Türkiye’nin kolektiflik (toplumculuk) eğilimiyle örtüştüğü görülmektedir. Nitekim çalışmanın önceki bölümlerde de vurgulandığı üzere Türkiye, bireysel çıkarların ötesinde toplumsal faydanın,

dayanışmanın ve sosyal yükümlülüklerin ön planda tutulduğu bir kültürel yapıya sahiptir. Bu kültürel özellik, muhasebe uygulamalarında da yalnızca işletme odaklı bir yaklaşımın değil, paydaşların ve toplumun genel refahını dikkate alan bir anlayışın benimsenmesini beraberinde getirmektedir. Öte yandan “her koyun kendi bacağından asılır”, “devletin malı deniz, yemeyen domuz” ya da “kendi düşen ağlamaz” gibi bireysel sorumluluğu öne çıkaran atasözleri de Türk kültüründe yer almakla birlikte, genel eğilimin toplumsallık yönünde olduğu söylenebilir.

Sonuç olarak, Türk atasözleri ve deyimleri aracılığıyla kültürel zeminde güçlü biçimde temsil edilen sosyal sorumluluk anlayışının, muhasebe uygulamalarına da yansımaları beklenmektedir. Ancak uygulamadaki yansımanın ne denli güçlü olduğu tartışma konusudur. Zira her ne kadar Türk kültüründe atasözleri ve deyimler aracılığıyla toplumsal dayanışma, sorumluluk ve kolektivist değerler güçlü biçimde temsil edilse de bu değerlerin muhasebe uygulamalarına aynı ölçüde yansımadağını söylemek mümkündür. Bu durum, kültürel değerlerin tüm topluma değil, daha çok aile, akraba ve yakın çevre gibi dar sosyal gruplara yönelik olarak işletildiğini göstermektedir. Esasen Hofstede’nin kültürel boyutlar çerçevesinde Türkiye’nin kolektivist bir yapıya sahip olduğu bulgusu, bu toplumsallığın soyut kamusal alanlara değil, somut ve yüz yüze ilişkilerin hâkim olduğu sosyal ağlara yöneldiğini ortaya koymaktadır. Muhasebe ve vergi uygulamaları ise birey ile devlet arasında kurulan dikey bir hiyerarşi niteliği taşıdığından, bu alanda kolektivist değerlerin etkisi zayıflamakta; kayıt dışılık ve vergi kaçırma gibi etik dışı ve sosyal sorumluluk anlayışı ile örtüşmeyen bazı davranışlara yönelimler söz konusu olabilmektedir. Bu bağlamda, muhasebe uygulamalarındaki etik sorunların kültürel değerlerin yokluğundan değil, kültürel değerlerin yöneldiği alanların farklılığından kaynaklandığını söylemek mümkündür.

Kişilik Kavramı

Muhasebenin temel kavramları arasında yer alan kişilik kavramı, en genel anlamı ile işletmelerin sahiplerinden veya ortaklarından bağımsız bir varlık olarak ele alınmasını ifade etmektedir. Bu anlayış doğrultusunda muhasebe kayıtları, yalnızca işletmenin kendi faaliyet ve işlemlerine ilişkin unsurları kapsamakta; ortakların ya da işletme sahiplerinin kişisel malvarlıkları ve borçları muhasebe sisteminin dışında bırakılmaktadır. Başka bir ifadeyle, işletme ile ortaklar arasında hukuki ve mali bir ayırım yapılmakta ve yalnızca işletmeye ait işlemlerin muhasebeleştirilmesi esas alınmaktadır. Örneğin, bir ortağın şahsi borçlarının işletme kayıtlarında yer alması bu ilke ile bağdaşmamaktadır. Bu yönüyle kişilik kavramı, muhasebe uygulamalarında işletmeye ait olmayan unsurların dışlanmasını zorunlu kılan temel bir ilke niteliği taşımaktadır (Karabınar, 2018, s. 115).

Kişilik kavramını yansıtan ve bu ilkeyle örtüşen bazı atasözleri ve deyimler, anlamları ve muhasebe açısından açıklamaları ile aşağıdaki tabloda (tablo 2) sunulmuştur.

Tablo 2: Kişilik Kavramına İlişkin Atasözü ve Deyimler

Atasözü / Deyim	Anlamı	Açıklama
“Dostluk başka, alışveriş başka”	“İki kişi arasındaki dostluk, alışverişte birinin ötekine özverili davranmasını gerektirmez.”	İşletmeye ilişkin işlemlerin ve muhasebe kayıtlarının, kişisel ilişkilerden arındırılmış, nesnel ve şeffaf bir anlayışla yürütülmesi gerekmektedir. Bunun temel nedeni, işletmenin sahipleri ya da ortaklarından bağımsız bir ekonomik unsur olarak kabul edilmesi ve muhasebe uygulamalarının bu ayrımı esas almasıdır.
“Allah kardeşi kardeş yaratmış, kesesini ayrı yaratmış”	“Geçim konusunda kimse kimseye yük olmamalıdır.”	Muhasebede kişilik kavramının bir sonucu olarak, en yakın ilişkilerin söz konusu olduğu durumlarda dahi mülkiyet ve kaynakların birbirinden ayrılması esastır. İşletme sahipleri, ortakları ya da yöneticileriyle güçlü kişisel bağlara sahip olsa bile, işletmeye ait varlıklar, yükümlülükler ve gerçekleştirilen işlemler kişisel unsurlardan açık biçimde ayrılmalı ve işletme, bağımsız bir ekonomik birim olarak değerlendirilmelidir.
“El kazanı ile aş kaynamaz.”	“Önemli bir işi başkasının yardımı ile başarmak mümkün”	Muhasebede kişilik kavramı, işletmelerin faaliyetlerini yalnızca kendilerine ait varlık ve kaynaklar üzerinden

	<i>değildir. Yardım her an durabilir. İnsan bir işi başarmak için her şeyden önce kendisine güvenmelidir.”</i>	sürdürmesi gerekliliğini de ifade etmektedir. Zira işletme sahibi, ortağı veya yöneticisi konumunda olursa dahi, başka kişi ya da kurumlara ait varlık ve kaynakların işletmeye ait unsurlarla birlikte değerlendirilmesi bu ilke ile bağdaşmamaktadır.
“Kendi yağıyla kavrulmak.”	<i>“Kendi imkânlarıyla idare etmek, kimseye muhtaç olmadan yaşamak anlamına gelir.”</i>	İşletmelerin faaliyetlerini sürdürürken kullandıkları varlık ve kaynakların; işletme dışındaki kişi ya da kuruluşlara ait unsurlardan ayrıştırılarak, kişisel ve kurumsal kaynaklar birbirine karıştırılmadan bağımsız bir biçimde yönetilmesi gerektiği vurgulanmaktadır.
“Kim kime dum duma”	<i>“Kimsenin kimseyle ilgilenmediği, kimseye önem verilmediği, çok karışık bir durumu anlatan bir söz”</i>	“Kim kime dum duma” deyişi, sorumlulukların, sahipliğin ve işlemlerin kime ait olduğunun net biçimde ayırt edilemediği düzensiz durumları ifade etmektedir. Muhasebede kişilik kavramı ise, işletmeye ait işlemlerin açık, sistematik ve kişisel işlemlerden kesin sınırlarla ayrılmış olmasını zorunlu kılmaktadır.
“Kendi göbeğini kendi kesmek.”	<i>“Bireyin kendi sorunlarını kendi çözmesi gerektiğini anlatır.”</i>	Muhasebede kişilik kavramı gereği işletme; başka kişi ya da kurumların müdahalesine, varlıklarına veya kararlarına bağlı olmaksızın, kendi kaynakları ve bağımsız iradesiyle faaliyetlerini sürdürmelidir.

Tablo 2’de yer alan atasözleri ve deyimler, muhasebenin temel kavramlarından biri olan kişilik kavramı çerçevesinde ele alınmıştır. Kişilik kavramı ile Hofstede’nin ortaya koyduğu yüksek güç mesafesi eğilimi arasında bir ilişki kurmak mümkündür. Zira güç mesafesinin yüksek olduğu Türk toplumunda, otoriteye dayalı ilişkilerin yaygın olması; işletme ile işletme sahibinin ya da yöneticisinin birbirinden bağımsız varlıklar olarak algılanması gerektiği yönündeki bilincin zayıflamasına yol açabilmektedir. Bu durum, kültürel düzeyde kişilik kavramını destekleyen atasözleri ve deyimlerin varlığına rağmen, muhasebe uygulamalarında bu ilkeye aykırı örneklerin gözlemlenebilmesini açıklamaktadır. Bununla birlikte bu çelişkinin önemli ölçüde kurumsallaşma düzeyindeki yetersizlikten kaynaklandığı düşünülmektedir. Bu çerçevede Türk atasözleri ve deyimleri, kişilik kavramını destekleyen güçlü kültürel mesajlar barındırmakla birlikte, güç mesafesinin yüksek olduğu bir toplumsal yapı içerisinde bu mesajların muhasebe uygulamalarına ne ölçüde yansıdığının tartışılması önem arz etmektedir. Kişilik kavramının muhasebe uygulamalarında yeterince karşılık bulamamasının nedenlerinden birinin de Türk toplumunda aile ve akrabalık ilişkilerinin ekonomik faaliyetler üzerindeki belirleyici etkisi olduğu düşünülmektedir. Zira aile temelli işletme yapılarının yaygın olduğu kültürlerde, işletme çoğu zaman bağımsız bir ekonomik birimden ziyade aile yapısının bir uzantısı olarak algılanmaktadır. Konuya ilişkin olarak “et tırnaktan ayrılmaz” gibi bu durumu destekleyen bazı ata sözlerinin de mevcut olduğunu belirtmek gerekmektedir.

İşletmenin Sürekliliği Kavramı

İşletmenin sürekliliği kavramı, işletme faaliyetlerinin belirli bir zaman dilimiyle sınırlı olmadığı ve işletmenin, sahiplerinin ya da ortaklarının yaşam sürelerinden bağımsız olarak varlığını sürdüreceği varsayımına dayanmaktadır (Acar ve Tetik, 2010, s.18). İşletme, ekonomik açıdan değer üreten ve fayda sağlayan bir yapı olarak ele alınmakta; bu yönüyle sürekliliği, esasen iktisadi hayatın doğal bir gereği olarak önem arz etmektedir. İşletme faaliyetlerinin geçici olması durumunda, yalnızca işletmenin kendisi değil; yatırımcılar, çalışanlar, borç verenler, müşteriler ve kamu idaresi gibi işletmeden doğrudan ya da dolaylı olarak fayda sağlayan tüm kesimler olumsuz yönde etkilenebilmektedir. Buna karşılık işletmenin süresiz bir varlık olarak kabul edilmesi, kendini yenileyebilmesine, gelişmesine ve böylece iktisadi hayatın devamlılığına katkı sağlamasına imkân tanımaktadır (Tepegöz & Türedi, 2015, s. 44). Bu noktada süreklilik varsayımı ile ilişkili olan sürdürülebilirlik kavramına da değinmek gerekmektedir. İşletmenin sürekliliği varsayımı, işletmenin faaliyetlerini öngörülebilir gelecekte kesintisiz sürdüreceği kabulüne dayanırken; sürdürülebilirlik, bu devamlılığın çevresel, sosyal ve ekonomik boyutlarda uzun vadeli olarak

korunabilmesini ifade eder. Günümüzde işletmeler, sürdürülebilirlik anlayışı doğrultusunda ekonomik, sosyal ve çevresel boyutlarda kendilerini geliştirmek durumundadır. Bu bağlamda süreklilik ve sürdürülebilirlik kavramlarının, işletmelerin küresel sorunların azaltılmasına katkı sağlaması, sosyal sorumluluklarını yerine getirmesi ve mali performanslarını güçlendirmesi açısından önemli bir gereklilik haline geldiğini söylemek mümkündür (Kestane vd. 2019, s. 1328).

İşletmenin sürekliliği kavramını yansıtan ve bu anlayışla örtüşen bazı atasözleri ve deyimler, aşağıdaki tabloda (tablo 3) sunulmuştur.

Tablo 3: İşletmenin Sürekliliği Kavramına İlişkin Atasözü ve Deyimler

Atasözü / Deyim	Anlamı	Açıklama
“Dükkân açmak kolay, açık tutmak zor.”	“Bir işe başlamak kadar, o işi sürdürülebilmek de önemli ve zorlayıcıdır”	İşletmelerin yalnızca faaliyete geçmeleri yeterli değildir. Esas önemli olan; uzun vadede varlıklarını koruyabilmeleri için uygun stratejiler geliştirmeleri ve bu süreci destekleyen bir yönetim anlayışı benimsemeleridir.
“At yedi günde, it yediği günde belli olur (semirir)”	“Değerli kişilikler zamanla gelişir, kısa sürede beliren kişilikler gerçek değer taşımayanlardır”	Muhasebe uygulamaları bakımından işletmelerin, kısa vadeli ve geçici kazançlara yönelmek yerine uzun vadeli bir bakış açısıyla hareket etmeleri, sürekliliğini esas alan stratejiler geliştirmeleri gerekmektedir.
“Köylünün kahve cezvesi karaca amma sürece”	“Köylünün kahve cezvesi gösterişsizdir ama konukları ağırlamak için sürekli olarak kaynar.”	Ölçekleri küçük ya da imkânları sınırlı olan işletmelerin dahi, faaliyetlerini kararlılıkla sürdürmeleri durumunda uzun vadede başarıya ulaşabileceklerine işaret etmektedir. Bu yaklaşımda belirleyici olan unsur işletmenin büyüklüğü değil, istikrarlı bir şekilde varlığını devam ettirebilme yeteneğidir.
“Zemheride sür de çalı sür”	“İyi verim alabilmek için üstünkörü olsa bile tarlayı zemheride sürmek gerekir.”	Muhasebe süreçleri açısından işletmelerin, ekonomik krizler ve belirsizliklerin yoğunlaştığı olumsuz dönemlerde dahi faaliyetlerini sürdürme iradesi göstermeleri önem arz etmektedir. Zira uzun vadeli başarının, yalnızca elverişli koşullarda değil, aynı zamanda zor zamanlarda ayakta kalabilme yeteneği ile mümkün olduğu kabul edilmektedir.
“Ak akçe kara gün içindir”	“Çalışarak kazandığımız para, dar zamanımızda bizi sıkıntıdan kurtarır.”	İşletmelerin gelecekte ortaya çıkabilecek olası risk ve zorlukları da dikkate alarak kaynaklarını dengeli biçimde yönetmeleri ve finansal açıdan dayanıklı bir yapı oluşturmaları uzun vadeli sürdürülebilirlik açısından kritik bir gereklilik olarak değerlendirilmektedir. “Ak akçe kara gün içindir” atasözü, temelde ihtiyatlılık anlayışını yansıtmakla birlikte, ihtiyatlılık ile süreklilik kavramları arasındaki güçlü ilişkiyi de ortaya koymaktadır.
“Zararın neresinden dönülse kârdır”	“Sürüp giden zararlı bir işten ne kadar erken vazgeçersek daha sonra uğrayacağımız zararı o kadar azaltmış oluruz.”	Yanlış kararlar ya da plansız uygulamaların işletmenin geleceğini riske sokmasına fırsat verilmeden, gerekli düzeltici adımların atılması, işletmenin varlığını sürdürebilmesi açısından önemli bir gereklilik olarak ortaya çıkmaktadır.

Tablo 3’te sunulan atasözleri, işletmenin sürekliliği kavramı ile Türk kültüründe yerleşik olan geleneksel öğretiler arasındaki ilişkiyi ortaya koymaktadır. “Dükkân açmak kolay, açık tutmak zor” ve “Köylünün kahve cezvesi karaca amma sürece” gibi atasözleri, işletmeler açısından sürekliliğin anlık bir çaba değil, istikrarlı ve uzun vadeli bir faaliyet süreci gerektirdiğini ifade etmektedir. Benzer şekilde “At yedi günde, it yediği günde belli olur” atasözü, işletmelerde gerçek başarının ve sağlam büyümenin zaman içerisinde ve sabırla ortaya çıktığını ifade etmektedir.

Söz konusu atasözleri Hofstede’nin kültürel boyutları çerçevesinde değerlendirildiğinde, Türk toplumunun yüksek belirsizlikten kaçınma eğilimi ile önemli ölçüde örtüştüğü görülmektedir.

Bununla birlikte, Türkiye’de kültürel olarak kısa vadeli sonuçlara odaklanan ve “bugünü kurtarma” eğiliminin de yaygın olduğu bilinmektedir. Bu durum, işletmelerin süreklilik ve uzun vadeli stratejik yönetim süreçlerinde zaman zaman zorluklarla karşılaşmalarına yol açabilmektedir. Ancak kültürel hafızada yer alan “ak akçe kara gün içindir”, “damla damlaya göl olur” ve “at yedi günde, it yediği günde belli olur” gibi atasözleri, uzun vadeli düşünmenin, tasarrufun ve sürdürülebilirliğin toplumsal açıdan değerli kabul edildiğini göstermektedir.

Dönemsellik Kavramı

Muhasebe uygulamalarında, işletmelerin faaliyetlerinin süreklilik varsayımı altında sürdürüldüğü kabul edilmekle birlikte, finansal bilgilerin analiz edilebilmesi ve sağlıklı kararların alınabilmesi amacıyla bu süreklilik belirli zaman dilimlerine ayrılmaktadır. Bu yaklaşım, dönemsellik ilkesi olarak ifade edilmekte olup, işletmenin faaliyet sonuçlarının düzenli aralıklarla raporlanmasını esas almaktadır. Bu ilke sayesinde işletmenin mali durumu ve faaliyet performansı daha doğru biçimde ortaya konulmakta, dönemler arasında karşılaştırma yapılabilmekte ve muhasebe bilgilerinin güvenilirliği artırılmaktadır (Karabınar, 2018, s. 16). Dönemsellik kavramı ile ilişkilendirilen bazı atasözleri ve deyimler aşağıdaki tabloda (tablo 4) sunulmuştur.

Tablo 4: Dönemsellik Kavramına İlişkin Atasözü ve Deyimler

Atasözü / Deyim	Anlamı	Açıklama
“Bugünün işini yarına bırakma”	“Bugün yapılması gereken bir işi ertesi güne bırakma. Başarıya ulaşmanın anahtarı, her işi zamanında yapmak ve ertelememek”	“Bugünün işini yarına bırakma” atasözü, muhasebede dönemsellik ilkesinin özünde yer alan zamanında işlem yapma ve kayıt düzenini sürdürme anlayışını yansıtan kültürel bir ifade olarak değerlendirilebilir. Bu bağlamda mali işlemlerin gerçekleştiği dönemde kayda alınmasının yalnızca teknik bir gereklilik değil; finansal bilgilerin doğruluğunu güçlendiren temel bir uygulama olduğunu söylemek mümkündür.
“Onmadık yılın yağmuru harman vakti yağa”	“Zamanında olduğunda büyük yarar sağlayacak bir durum, zamanı geçtikten sonra gerçekleşirse zarar bile verebilir”	Muhasebede dönemsellik kavramı çerçevesinde, gelir ve giderlerin yanı sıra faaliyet ve yatırım işlemlerinin de doğru zamanlamayla kayda alınması ve raporlanması önem arz etmektedir. Zira işlemlerin zamanında muhasebeleştirilmemesi, gecikmeli kayıtlar yoluyla finansal bilgilerin değerini ve güvenilirliğini zayıflatmakta; bu durum işletmenin performansının hatalı değerlendirilmesine ve ekonomik kayıpların ortaya çıkmasına yol açabilmektedir.
“Ay var yılı besler yıl var ayı beslemez”	“Öyle zaman olur ki bir aylık kazanç insanı bir yıl geçindirir, öyle zaman da olur ki bir yıllık kazanç bir ay geçindirmeye yetmez”	Muhasebe açısından “Ay var yılı besler, yıl var ayı beslemez” atasözü, her muhasebe döneminin ekonomik sonuçlarının birbirinden farklı olabileceğine işaret etmektedir.
“Bayramda borç ödeyene ramazan ağır (kısa) gelir”	“Vadesi yaklaşan bir borcu ödemek zorunda olan kimseye günler çok çabuk geçer”	Muhasebe uygulamaları açısından bakıldığında bu atasözü vade yönetimi, ödeme planlarının oluşturulması ve borçların zamanında yerine getirilmesinin işletmeler açısından taşıdığı önemi ortaya koymaktadır. Yükümlülüklerin vade tarihleri dikkate alınarak ait oldukları dönemlerde doğru şekilde muhasebeleştirilmesi, mali tabloların gerçeği yansıtmaya düzeyini güçlendirmektedir.
“Çiftçinin karnını yarmışlar, kırk tane 'gelecek yıl' çıkmış”	“Çiftçinin ürünü her yıl bir afete uğrar, o da hep gelecek yıla umut bağlar”	Dönemsel mali performansın, varsayımlara ya da ertelenmiş beklentilere dayalı olarak değil, somut ve gerçekleşmiş veriler üzerinden değerlendirilmesi gerekmektedir.
“Bıldır yediği hurmalar, bu yıl götünü tırmalar”	“Aradan bir yıl geçmiş, davranışının karşılığını şimdi görüyor, yaptığı acısı bugün çıkıyor”	Söz konusu atasözü, dönemsellik ilkesinin ve zamanında hesap verme sorumluluğunun önemine dikkat çekmekte; aynı zamanda geçmiş dönemlerde yapılan yanlış karar ve uygulamaların etkilerinin sonraki dönemlerde ortaya çıkabileceğine yönelik kültürel bir uyarı niteliği

			taşımaktadır. Bu yönüyle atasözünün, muhasebede ihtiyatlılık ve süreklilik kavramlarıyla da ilişkilendirilebileceği değerlendirilmektedir.
“Geçti Bor’un pazarı (sür eşeğini Niğde’ye)”	<i>“Artık iş işten geçti”</i>		Gecikmeli muhasebe kayıtları ve raporlamalar, yalnızca yanıtıcı bilginin ortaya çıkmasına neden olmakla kalmamakta; aynı zamanda işletme performansı üzerinde sonradan telafi edilmesi güç olumsuz sonuçlar da doğurabilmektedir.
“Vadesi gelmek”	<i>“Süresi dolmak, zamanı gelmek”</i>		“Vadesi gelmek” deyiimi, borçların, alacakların ya da yerine getirilmesi gereken işlemlerin öngörülen süre içerisinde tamamlanması gerektiğini ifade etmektedir.
“Zamanı geçmek”	<i>“Bir şeyin artık gerekli ve yerinde olmaktan çıkması”</i>		“Zamanı geçmek” deyiimi, muhasebede dönemsellik ilkesi bağlamında değerlendirildiğinde, kayıt ve raporlamaların gecikmesinin finansal bilgilerin doğruluk düzeyini düşürebileceğine ve bu bilgilerin karar alma sürecindeki faydasını azaltılabileceğine işaret etmektedir.

Tablo 4’te yer verilen atasözleri ve deyimler, muhasebedeki dönemsellik kavramı ile Türk kültüründe zamanın kullanımı ve süreçlerin yönetilmesine ilişkin yerleşik anlayış arasındaki ilişkiyi ortaya koymaktadır. Türk toplumunun yüksek belirsizlikten kaçınma eğilimi, dönemsel işlemlerin belirli takvimler ve kurallar çerçevesinde yürütülmesini teşvik etmekte; bu durum işletmelerin vade, süre ve raporlama yükümlülüklerini daha ciddiyetle ele almalarına zemin hazırlamaktadır. Bununla birlikte, Türkiye’nin kısa vadeli yönelimli kültürel yapısı, dönemsel sonuçlara aşırı odaklanma eğilimini de beraberinde getirebilmektedir. Bu eğilim ise uzun vadeli planlama ve stratejik bakış açısı geliştirmek yerine, dönemsel ve geçici hareket etme riskini doğurabilmektedir. Sonuç olarak ele alınan atasözleri ve deyimler, Türk kültüründe zamanı etkin kullanma, uygun anı kollama ve geçmiş deneyimlerden ders çıkarma bilincinin güçlü biçimde var olduğunu göstermektedir. Bu bağlamda söz konusu sözlü kültür unsurlarının, muhasebenin dönemsellik kavramını bir yandan desteklerken, diğer yandan bu kavramın uygulamada geliştirilmesi gereken yönlerine de işaret ettiği söylenebilir.

Parayla Ölçülme Kavramı

İşletme faaliyetleri kapsamında farklı fiziksel ölçülerle ifade edilebilen olayların muhasebe kayıtlarına alınabilmesi ve izlenebilmesi için bu olayların ortak bir ölçü birimine dönüştürülmesi gerekmektedir. Parayla ölçülme kavramı, işletmede meydana gelen işlemlerin ölçülmesi ve ifade edilmesinde ortak ölçü olarak ulusal para biriminin esas alınmasını ifade eder. Bu doğrultuda işlemler, gerçekleştikleri tarihte yürürlükte bulunan ulusal para birimi üzerinden kayda alınmakta; böylece muhasebe kayıtlarının objektif ve belgelere dayalı biçimde doğrulanabilmesi mümkün olmaktadır (Sevilengül, 2020, s. 20).

Parayla ölçülme kavramı, yapısı itibarıyla teknik ve sayısal bir nitelik taşımakta olup, kültürel anlatımlar içerisinde doğrudan ve açık karşılıklar bulması sınırlı olan bir muhasebe kavramı olarak değerlendirilebilir. Bu nedenle söz konusu kavramla ilişkilendirilen atasözleri ve deyimler, daha çok ekonomik olayların parasal değerler üzerinden ifade edilmesi zorunluluğu ile toplumda değer ve ölçünün para aracılığıyla belirlenmesi anlayışı çerçevesinde ele alınmıştır. Başka bir ifadeyle, seçilen sözlü kültür unsurları parayla ölçülme kavramını doğrudan tanımlamaktan ziyade, ekonomik ilişkilerde paranın ortak ölçü birimi olarak kabul edilmesine yönelik kültürel algıyı yansıtmaktadır. Parayla ölçülme kavramını bu çerçevede destekleyen bazı atasözleri ve deyimler, aşağıdaki tabloda (tablo 5) sunulmuştur.

Tablo 5: Parayla Ölçülme Kavramına İlişkin Atasözü ve Deyimler

Atasözü / Deyim	Anlamı	Açıklama
“Selam para, kelim para”	“Her davranış para harcamaya bağlıdır.”	Bu atasözü, günümüzde sosyal ve ekonomik ilişkilerin büyük ölçüde parasal temeller üzerinden yürütüldüğünü; ifade etmektedir. Muhasebede parayla ölçülme kavramı da benzer biçimde, işletmelerde meydana gelen ekonomik olayların ancak parasal olarak ifade edilebildikleri ölçüde muhasebe sistemine dâhil edilebileceğini ortaya koymaktadır.
“Parayı veren düdüğü çalar.”	“Karşılığını ödediğinde insan istediğini elde edebilir anlamında kullanılan bir söz.”	Ekonomik gücün ve karar alma mekanizmalarının büyük ölçüde parasal kaynaklara dayandığını ima eden bu atasözü, parayla ölçülme kavramı çerçevesinde değerlendirildiğinde; işletmelerin yürüttüğü faaliyetlerin, sundukları hizmetlerin ve sahip oldukları hakların ancak parasal bir değerle ifade edilebildikleri ölçüde muhasebe sistemine dâhil edilebileceğini göstermektedir.
“Para olsun, meşin olsun.”	“Paranın şeklinin ya da kalitesinin değil, parasal değerinin esas olduğunu ifade eder.”	Paranın fiziksel niteliğinden ziyade, muhasebe kayıtlarına yansıtılan parasal tutar önemlidir. Bu yaklaşımın, muhasebenin ölçülebilirliği temin etmeye yönelik nesnel değerlendirme anlayışıyla uyumlu olduğunu söylemek mümkündür.
“Altın yere düşmekle pul olmaz.”	“Üstün nitelikli kişinin değeri, bulunduğu yerden uzaklaştırılmasıyla azalmaz”	Parayla ölçülme kavramı bakımından ele alındığında bu atasözü, varlıkların değerinin dış görünüşlerinden ya da fiziksel niteliklerinden ziyade, ölçülebilir parasal karşılıkları üzerinden belirlendiğine işaret etmektedir.
“Para basmak”	“Darphanede, basımevinde metali veya kâğıdı para durumuna getirmek”	Muhasebe açısından bakıldığında paranın üretilmesi, kullanılması, değerinin tespit edilmesi, farklı biçimlere dönüştürülmesi ve ekonomik kararlar doğrultusunda değerlendirilmesi gibi tüm faaliyetlerin parasal ölçülebilirlik ilkesine dayanmasını zorunlu kılmaktadır.
“Paha biçmek”	“Değerini tahmin etmek veya belirlemek”	Bu bağlamda nesnel, karşılaştırılabilir ve güvenilir mali bilgilerin, muhasebe süreçlerinin parasal değerler üzerinden işletilmesi ile mümkün olabileceğini ifade etmek gerekmektedir.
“Paraya çevirmek”	“Herhangi bir şeyi para ile değiştirmek.”	
“Para yatırmak”	“Gerektiğinde almak üzere bir yere para vermek.”	

Tablo 5’te sunulan atasözleri ve deyimler, muhasebenin temel kavramlarından biri olan parayla ölçülme ile Türk kültüründe değer belirlenmesi, gücün kullanımı, karar alma süreçleri ve ölçme anlayışı arasındaki ilişkiyi ortaya koymaktadır.

Parayla ölçülme kavramına ilişkin bu sözlü kültür unsurları, Hofstede’nin kültürel boyutları çerçevesinde ele alındığında, Türk toplumunun yüksek güç mesafesi ve kısa vadeli yönelim özellikleriyle ilişkilendirilebilmektedir. Zira Türkiye’de güç mesafesinin yüksek olması, paraya ve paranın sağladığı otoriteye atfedilen değeri artırmakta; “parayı veren düdüğü çalar” gibi atasözleri, kaynaklara sahip olan kişi ya da kurumların karar alma ve yönlendirme gücünü açık biçimde ortaya koymaktadır. Diğer taraftan kısa vade yönelimli kültürel yapının, anlık kazançlara ve hızlı parasal sonuçlara odaklanmayı teşvik ettiğini söylemek mümkündür. Bu durum ise mübadele ve değer belirleme sürecinde paranın ortak ölçü birimi olarak önemini daha da artırmaktadır. Parayla ölçülme kavramı ile Türk toplumunun belirsizlikten kaçınma eğilimi arasında da anlamlı bir bağ kurmak mümkündür. Zira belirsizlikten kaçınma düzeyinin yüksek olduğu toplumlarda, karar alma süreçlerinin ölçülebilir somut verilere dayandırılmasının önemli olduğu bilinmektedir. Bu noktada parasal ölçüm, belirsizliği azaltan, karşılaştırılabilirlik sağlayan ve güven veren bir araç olarak öne çıkmaktadır.

Maliyet Esası Kavramı

Maliyet Esası Kavramı; para mevcudu ve alacaklar gibi maliyetinin belirlenmesi mümkün veya uygun olmayan unsurlar dışarıda bırakılarak, işletme tarafından edinilen varlık ve hizmetlerin muhasebeleştirilmesinde söz konusu unsurların edinme maliyetlerinin esas alınmasını ifade etmektedir (Sevilengül, 2020, s.21).

Maliyet esası kavramı, yapısı itibarıyla teknik bir içeriğe sahip olması nedeniyle, kültürel unsurlarla doğrudan ilişkilendirilmesi en zor muhasebe kavramları arasında yer almaktadır. Bununla birlikte, her ne kadar sınırlı sayıda olsa da hesaplama ve ölçme bilincini yansıtan bazı atasözleri ve deyimlerin maliyet esası kavramı ile dolaylı olarak ilişkilendirilebileceği görülmektedir. Maliyet Esası Kavramı ile bağlantılı olduğu değerlendirilen atasözleri ve deyimlere aşağıdaki tabloda (tablo 6) yer verilmiştir.

Tablo 6: Maliyet Esası Kavramına İlişkin Atasözü ve Deyimler

Atasözü / Deyim	Anlamı	Açıklama
“Bir akçe ile dokuz kubbeli yapılmaz”	“Yapılacak işin büyüklüğü ile gereken maliyet arasında gerçekçi bir ilişki kurulmalıdır”	Muhasebede maliyet esası kavramı, söz konusu atasözünde vurgulanan anlayışla örtüşecek şekilde, varlık ve hizmetlerin varsayımsal ya da gerçeği yansıtmayan değerler üzerinden değil; fiilen gerçekleşmiş ve belgelere dayanan maliyetleri esas alınarak muhasebeleştirilmesini gerekli kılmaktadır.
“Arşın malı kantar ile satılmaz”	“Bir nesne için kullanılan ölçü, niteliği ayrı olan başka bir nesne için kullanılamaz”	Bu atasözü, genel olarak her varlığın niteliğine uygun ölçütlerle değerlendirilmesi gerektiğini ifade etmektedir. Maliyet esası kavramı da bu anlayışla paralel biçimde, varlık ve işlemlerin kendi özelliklerine uygun, belgelere ölçüm yöntemlere dayanan maliyetler üzerinden muhasebeleştirilmesini temel almaktadır.
“Hesapsız kasap ya bıçak kırar ya masat”	“Hesabını bilmeyen kişi elinde, avucunda bulunan işe yarar şeyleri de zıyan eder”	Gerçekleşmiş maliyetlere dayanmaksızın, varsayımlar veya özensiz değerlendirmelerle oluşturulan muhasebe kayıtları, işletmenin finansal durumunun gerçeği yansıtmamasına neden olarak ilerleyen dönemlerde hatalı kararların alınmasına zemin hazırlayabilir. Söz konusu atasözü, maliyet unsurlarının doğru biçimde hesaplanmasının ve muhasebe kayıtlarının sağlam temellere dayandırılmasının önemini vurgulayan kültürel bir uyarı niteliği taşımaktadır.
“Mal olmak”	“Bir şeye bir değer karşılığında sahip olmak”	Bu deyim, muhasebe açısından ekonomik değere sahip her unsurun belirli bir karşılığının bulunduğunu ve söz konusu karşılığın, belgelere dayanarak finansal kayıtlara aktarılması gerektiğini ifade etmektedir.
“Değer biçmek”	“Bir şeyin değerini belirtmek, bir şeye değer koymak.”	“Değer biçmek”, “değer kazanmak” ve “değeri düşmek” deyimleri, bir varlığın ekonomik değerinin zaman içerisinde değişebileceğine işaret etmektedir.
“Değer kazanmak”	“Değerlenmek, değerli duruma gelmek”	Muhasebede maliyet esası kavramı gereğince ise varlıklar, bu tür değer dalgalanmalarına rağmen, kayıtlara ilk edinildikleri tarihte oluşan ve belgelere dayanan gerçek maliyetleri üzerinden kayda alınmaktadır.
“Değeri düşmek”	“Değersizleşmek, değersiz duruma gelmek”	

Tablo 6’da yer alan atasözleri ve deyimler incelendiğinde, muhasebenin temel kavramlarından biri olan Maliyet Esası Kavramının Türk kültüründe ağırlıklı olarak emek, değer üretimi, hesaplama ve ölçme bilinciyle ilişkilendirildiği görülmektedir. Maliyet Esası Kavramının, Hofstede’nin kültürel boyutları çerçevesinde ise özellikle belirsizlikten kaçınma ve kısa vadeli yönelim eğilimleriyle ilişkilendirilebileceği söylenebilir. Belirsizlikten kaçınma düzeyinin yüksek olması, işletmelerin tahmine dayalı ya da piyasa dalgalanmalarına açık değerler yerine, belgelerle kanıtlanmış geçmiş maliyetleri esas alarak işlem yapmalarını teşvik etmektedir. Benzer biçimde kısa vadeli yönelim, gerçekleşmiş maliyetlere odaklanmayı kolaylaştırmakta; ancak bu durum, uzun vadede varlıkların yeniden değerlendirilmesi ya da geleceğe yönelik ölçüm yaklaşımlarının ikinci planda

kalması riskini de beraberinde getirebilmektedir. Öte yandan Türk toplumunda belirgin biçimde gözlemlenen yüksek güç mesafesi kültürü, işlemlerin yetkili kişilerce onaylanmış ve belgelere dayalı biçimde yürütülmesini ön plana çıkarmakta; bu durumun da maliyet esaslı yaklaşımının muhasebe uygulamalarında güçlenmesine katkı sağladığı değerlendirilmektedir.

Tarafsızlık ve Belgelendirme Kavramı

Tarafsızlık ve belgelendirme kavramı, sosyal sorumluluk ilkesinin muhasebe uygulamalarında etkin biçimde yerine getirilebilmesi için, muhasebe kayıtlarının işletmenin gerçek durumunu yansıtacak şekilde ve usulüne uygun olarak düzenlenmiş nesnel belgelere dayanmasını ifade etmektedir. Bu bağlamda muhasebeleştirme sürecinde beyan, tahmin veya kişisel değerlendirmeler gibi öznel unsurlar yerine; fatura, makbuz, senet ve bordro gibi objektif nitelikteki belgelerin esas alınması gerektiğini belirtmek gerekmektedir. Bununla birlikte söz konusu kavramın, muhasebe kayıtlarında kullanılacak yöntemlerin belirlenmesi sürecinde tarafsız ve önyargıdan uzak bir yaklaşım benimsenmesini zorunlu kıldığını da söylemek mümkündür (Sevilengül, 2020, s.21). Finansal bilgilerin kayda alınmasında kişisel değerlendirmelerin değil, somut dayanakların esas alınması gerektiği düşüncesi, toplumsal hafızada yer etmiş pek çok atasözü ve deyimde de karşılık bulmaktadır. Genel olarak doğruyu gözetme, adil olma ve iddiaları kanıtla destekleme gerekliliğini vurgulayan bu ifadeler, muhasebede tarafsızlık ve belgelendirme anlayışının kültürel zemine sahip olduğunu göstermektedir. Söz konusu atasözleri ve deyimlere aşağıdaki tabloda (tablo 7) yer verilmiştir.

Tablo 7: Tarafsızlık ve Belgelendirme Kavramına İlişkin Atasözü ve Deyimler

Atasözü / Deyim	Anlamı	Açıklama
“Söz uçar yazı kalır”	“Her şeyi yazılı olarak belgelemek gerekir anlamında kullanılan bir söz”	Sözlü açıklamalar geçici nitelik taşıırken, yazılı ve belgeye dayalı beyanlar kalıcılık ve ispat gücü kazanmaktadır. Bu doğrultuda Tarafsızlık ve Belgelendirme Kavramı, muhasebe kayıtlarının her aşamasında işlemlerin yazılı belgelere dayandırılmasını gerekli kılmakta; böylece üretilen finansal bilgilerin nesnel, denetime açık ve güvenilir bir yapıya kavuşmasını amaçlamaktadır.
“Doğru söz yemin istemez”	“Eğer sözün doğruluğundan kuşku yoksa, yemine gerek yoktur”	Muhasebe süreçleri sonucunda ortaya çıkan ve bilgi kullanıcılarına sunulan muhasebe bilgilerinin, belgeye dayalı biçimde üretilmesi durumunda, bu bilgiler herhangi bir ek açıklama ya da gerekçelendirmeye ihtiyaç duyulmaksızın güven tesis edebilmektedir. Zira kanıta dayanan tarafsız ve doğru kayıtlar, kendi içinde ikna edici bir nitelik taşımaktadır.
“Delilsiz cennete bile girilmez”	“Kişinin istediği şeyi elde edebilmesi için bir yol gösterenin olması gerekmektedir”	“Delilsiz cennete bile girilmez” atasözü, herhangi bir iddianın kabul görebilmesi için mutlaka kanıtla desteklenmesi gerektiğini ifade etmektedir. Benzer şekilde muhasebe uygulamalarında da işlemlerin ve ekonomik olayların, geçerliliği sağlayan belgeler esas alınarak kayda geçirilmesi gerekmektedir.
“Davacın kadı olursa yardımcın Allah olsun”	“Seni yargılayacak kişi, senden davacı olan kişi ise elbette kendisini haklı çıkaracak ve sana ağır ceza verecektir”	İlgili atasözü ile, hüküm veren kişinin tarafı davranması hâlinde adil bir sonuca ulaşmanın mümkün olmayacağı ifade edilmektedir. Benzer biçimde muhasebede tarafsızlık ilkesi gereği üretilen bilgilerin yönetsel baskılardan ya da belirli çıkar çevrelerinin etkisinden arındırılması önem arz etmektedir.
“Hile ile iş gören, mihnet ile can verir”	“İşlerine hile karıştırıp başkalarını aldatan kişi son nefesini azap içinde verir”	Muhasebe faaliyetlerinde hileli uygulamaların ve kayıtlar üzerinden yapılan yönlendirmelerin engellenebilmesi, işlemlerin dürüstlük ilkesine uygun ve belgeye dayalı biçimde kayda alınmasına bağlıdır.

“Eğriye eğri doğruya doğru”	“Gerçek neyse aynen belirtilmelidir kullanılan bir söz” anlamında	Muhasebeye konu olan işlem ve olayların, sonuçlarının işletme açısından olumlu ya da olumsuz olmasına bakılmaksızın, gerçeği yansıtacak biçimde ve tarafsızlık esasına bağlı kalınarak kayda alınması ve raporlanması gerekmektedir.
-----------------------------	---	--

Tablo 7’de yer alan atasözleri ve deyimler değerlendirildiğinde, muhasebenin temel kavramları arasında yer alan Tarafsızlık ve Belgelendirme Kavramı ile Türk kültüründe köklü bir biçimde yerleşmiş olan adalet, doğruluk ve kanıta dayalı hareket etme anlayışları arasında paralellik bulunduğunu anlaşılmaktadır. Özellikle “Söz uçar, yazı kalır” ve “Delilsiz cennete bile girilmez” atasözleri, muhasebede işlemlerin mutlaka yazılı ve resmî belgelere dayandırılması gerektiğine işaret ederek belgelendirme ilkesini açık biçimde yansıtmaktadır. Diğer taraftan “Doğru söz yemin istemez”, ve “Eğriye eğri, doğruya doğru” gibi ifadelerin ise muhasebenin doğruyu esas alan ve tarafsız bilgi üretme sorumluluğunu destekleyen nitelikler barındırdığını söylemek mümkündür.

Atasözlerinde öne çıkan adalet ve kanıta dayalı hareket etme vurgusuna rağmen, Türk kültürünün Tarafsızlık ve Belgelendirme Kavramı bakımından bazı kırılmalı alanlar barındırdığını da ifade etmek gerekir. Zira yüksek güç mesafesine dayalı toplumsal yapı, yetkili konumda bulunan kişilere aşırı bağlılık yoluyla otorite baskısının tarafsızlığı zedelemesine neden olabilmektedir. Benzer şekilde kolektivist eğilimler, kişisel ilişkilerin iş süreçlerine dâhil olmasına yol açarak tarafsızlık açısından risk oluşturabilmektedir. Dolayısıyla atasözleri, muhasebenin tarafsızlık ilkesini doğrudan reddeden ifadeler olarak değil; tarafsızlığın uygulanmasını zorlaştırabilecek kültürel risk alanlarını görünür kılan sosyolojik göstergeler şeklinde yorumlanmalıdır. Diğer taraftan belirsizlikten kaçınma eğiliminin, işlemlerin yazılı kanıtlarla desteklenmesini teşvik ettiği ve bu yönüyle belgelendirme anlayışını güçlendirdiği söylenebilir. “Söz uçar, yazı kalır” yaklaşımı, söz konusu kültürel eğilimin en açık yansımalarından biri olarak öne çıkmaktadır. Bu çerçevede söz konusu atasözlerinin, muhasebedeki belgelendirme kavramı ile Türk toplumunun genel kültürel özellikleri arasında belirgin bir uyum sergilediği; buna karşılık tarafsızlık ilkesi bakımından aynı düzeyde bir örtüşmenin bulunmadığı ifade edilebilir.

Tutarlılık Kavramı

Tutarlılık kavramı, işletmeler tarafından benimsenen muhasebe politikalarının, izleyen dönemlerde keyfi biçimde değiştirilmeden uygulanmasını esas almaktadır. Bu kavramın finansal tablolar aracılığıyla sunulan bilgilerin dönemler itibarıyla karşılaştırılabilir olmasına hizmet ettiğini belirtmek gerekmektedir. Aynı nitelikteki işlemlerin benzer kayıt düzenleri ve değerlendirme ölçütleriyle muhasebeleştirilmesi ile finansal tabloların biçim ve içerik bakımından istikrarlı bir yapı sergilemesi de bu kavramın kapsamı içinde değerlendirilmektedir. Bununla birlikte, haklı ve geçerli gerekçelerin varlığı hâlinde muhasebe politikalarında değişikliğe gidilmesi mümkündür; ancak bu tür değişikliklerin ve söz konusu değişikliklerin finansal tablolar üzerindeki parasal etkilerinin açıkça belirtilmesi gerekmektedir (Gürdal, 2006, s. 2).

Tutarlılık Kavramını yansıtan bazı atasözü ve deyimler aşağıdaki tabloda (tablo 8) sunulmuştur.

Tablo 8: Tutarlılık Kavramına İlişkin Atasözü ve Deyimler

Atasözü / Deyim	Anlamı	Açıklama
“İrmaktan geçerken at değiştirilmez”	<i>“Bir yöntemden başka bir yönetime geçiş tehlikeli bir durum veya zamanda yapılmamalıdır”</i>	İşletmelerin, özellikle belirsizliklerin veya kriz koşullarının hâkim olduğu dönemlerde ani politika değişikliklerinden kaçınarak finansal bilgilere duyulan güveni korumalarının önem taşıdığı ifade edilebilir.
“Bu abdestle daha çok namaz kılınır”	<i>“Bir tutum veya davranışın etkisi sürekli olur”</i>	Uygulamada başarı sağlamış muhasebe politika ve yöntemlerinin gerekmediği sürece değiştirilmeden sürdürülmesi, finansal bilgilerin tutarlılığının korunmasına katkı sağlamaktadır.
“Eski kurt yolunu şaşmaz”	<i>“Deneyimli ve tecrübeli bir kişi; yapacağı işin inceliklerini, önemli noktalarını iyi bildiği için o işi hatasız ve doğru olarak yapar”</i>	Muhasebede Tutarlılık Kavramı, daha önce belirlenip açıklanan muhasebe politikalarının izleyen dönemlerde de korunmasını ve uygulamada keyfi sapmalara yer verilmeden aynı yöntemlerin sürdürülmesini gerekli kılmaktadır.
“Çizgisinden sapmamak” / “Çizgisini bozmamak”	<i>“Görüşlerinden vazgeçmemek, kararlı davranmak”</i>	Söz konusu deyimler temelde söylem, davranış ve uygulamalarda süreklilik ve istikrarı ifade etmektedir. Tutarlılık Kavramı çerçevesinde değerlendirildiğinde; işletmelerin dönemsel ya da kişisel farklılıklara bağlı olarak değişen uygulamalara yönelmek yerine, belirledikleri ve kamuoyuna açıkladıkları muhasebe politikalarına bağlı kalarak aynı yaklaşımı sürdürmelerinin, finansal raporlamaya duyulan güvenin korunması bakımından büyük önem arz ettiğini söylemek mümkündür.
“Aynı telden çalmak”	<i>“Aynı şeyi söylemek”</i>	
“Doğru bildiği yoldan ayrılmamak”	<i>“Her ne olursa olsun inandığı ilkelere bağlı kalmak”</i>	
“Sözünün eri olmak”	<i>“Verdiği sözü ne olursa olsun yerine getirmek”</i>	

Tablo 8’de yer verilen atasözleri ve deyimler birlikte değerlendirildiğinde, muhasebenin temel kavramlarından biri olan Tutarlılık Kavramı ile Türk kültüründe öne çıkan istikrar, kararlılık, süreklilik ve güvenilirlik anlayışları arasında anlamlı bir bağ bulunduğu görülmektedir. Özellikle “İrmaktan geçerken at değiştirilmez” atasözü, kritik dönemlerde ya da sürecin ortasında yapılan ani yöntem değişikliklerinin çeşitli riskler barındırdığına dikkat çekmekte ve bu tür durumlarda istikrarlı uygulamaların sürdürülmesini öğütlemektedir. “Bu abdestle daha çok namaz kılınır” ifadesi ise bir kez benimsenen yöntemin uzun süre boyunca kullanılabileceğine ve süreklilik içinde fayda sağlayabileceğine işaret etmektedir. “Çizgisinden sapmamak”, “Doğru bildiği yoldan ayrılmamak” ve “Aynı telden çalmak” gibi deyimler de söylem, davranış ve uygulamalarda tutarlılığın önemini vurgulayan kültürel ifadeler olarak öne çıkmaktadır.

Türk kültüründe belirsizlikten kaçınma eğiliminin, belirli ölçüde tutarlılığı desteklediğini söylemek mümkündür. Öte yandan Türk toplumunun orta düzeyde eril kültürel yapısı, bazı durumlarda sonuca odaklı değişiklikleri teşvik ederek tutarlılıktan sapmalara zemin hazırlayabilmektedir. Kolektivist eğilimlerin ise kurumsal uygulamaların organizasyon genelinde ortak bir çizgide sürdürülmesini kolaylaştırıcı bir rol oynadığı ifade edilebilir. Sonuç olarak, Tutarlılık Kavramının kültürel çerçevede sözlü kültür unsurlarında da yansımaları bulan istikrar, kararlılık ve verilen sözde durma gibi değerlerle beslendiğini söylemek mümkündür.

Tam Açıklama Kavramı

Tam Açıklama Kavramı, finansal tabloların yalnızca sayısal sonuçları göstermesinin yeterli olmadığını; bu tabloları kullanan kişi ve kurumların bilinçli değerlendirme yapabilmesini sağlayacak nitelikte bilgi sunmasını esas alır. Bu nedenle mali raporların, kullanıcıların ihtiyaç duyabileceği açıklamaları ve tamamlayıcı bilgileri içerecek şekilde düzenlenmesi ve değerlendirmeyi kolaylaştıracak ölçüde şeffaf bir yapı taşıması beklenmektedir (Sevilengül, 2020, s.22).

Tam açıklama kavramına ilişkin bazı atasözü ve deyimler aşağıdaki tabloda (tablo 9) örneklendirilmiştir.

Tablo 9: Tam Açıklama Kavramına İlişkin Atasözü ve Deyimler

Atasözü / Deyim	Anlamı	Açıklama
“Ay aydın, hesap belli”	“Anlaşılmayacak bir şey yok, hesap ortada, açık.”	Bu atasözü, işletme faaliyetlerine ilişkin bilgilerin gizli alanlar barındırmadan, açık ve kolay anlaşılır biçimde ortaya konulması gerektiğine işaret ederek şeffaflık anlayışını yansıtmaktadır.
“Hesabı pak olanın yüzü ak olur”	“Doğruluktan, dürüstlükten şaşmayan, yasa dışı yollara sapmayan kimse karalamayız.”	Finansal bilgilerin doğru, eksiksiz ve güvenilir biçimde sunulması, işletmelerin şeffaflık ve hesap verebilirlik yükümlülüklerini yerine getirmesine katkı sağlamaktadır. Bu anlayışla hareket eden işletmelerin denetim süreçlerini bir tehdit olarak görmediğini de belirtmek gerekmektedir.
“Allah'ın bildiği kuldan saklanmaz”	“Kişi işlediği suçtan dolayı önce Tanrı'ya karşı sorumludur ve bu suçu da Tanrı bilir, bu nedenle onu kuldan saklamak gerekmez.”	Finansal bilgilerin saklanması yerine, muhasebe bilgi kullanıcılarının karar alma sürecinde ihtiyaç duyabilecekleri unsurların açık ve anlaşılır biçimde paylaşılması gerekmektedir. Çünkü gerçek durumu gizlemeye yönelik her türlü çabaya rağmen, işletmenin fiili performansı ya da yürütülen denetimler sonucunda söz konusu bilgiler er ya da geç görünür hâle gelmektedir.
“Güneş balçıkla sıvanmaz”	“Herkesin bildiği gerçek inkâr edilemez anlamında kullanılan bir söz.”	Finansal açıdan önem taşıyan bilgilerin gizlenmesi ya da tam olarak açıklanmaması, gerçeğin ortaya çıkmasını engellemeyeceği gibi işletmeler bakımından güvenin zedelenmesine de yol açabilmektedir.
“Gizlide gebe kalan aşikârede doğurur”	“Toplum içinde hiçbir davranış gizli kalmaz.”	Başlangıçta saklanan ya da yetersiz biçimde raporlanan önemli finansal bilgilerin ilerleyen dönemlerde ortaya çıkmasını doğurabileceği olumsuzlukları önleyebilmek için, en baştan itibaren tam ve açık bir bilgilendirme yaklaşımının benimsenmesi önem taşımaktadır.
“Açık olmak”	“Dürüst ve net olmak.”	“Açık olmak” deyimini, bilgilerin gizlenmeden, dolaylı ifadelerden kaçınılarak ve herkes tarafından kolaylıkla anlaşılabilir bir biçimde ortaya konulmasını ifade etmektedir. Benzer bir anlayışla Tam Açıklama Kavramı da işletmeye ilişkin önemli finansal bilgilerin eksiksiz, net ve kullanıcıyı yanıltmayacak şekilde sunulmasını esas almaktadır.
“Açıklık getirmek”	“Bir konu veya sorunu anlaşılır duruma getirmek.”	Muhasebe bilgilerinden yararlananların sağlıklı değerlendirmeler yapabilmesi, finansal tablolarda sunulan verilerin dayanaklarıyla birlikte ve boşluk bırakılmadan açıklanması ile mümkün olmaktadır.

Tablo 9’da yer alan atasözleri ve deyimler incelendiğinde; muhasebenin temel kavramlarından biri olan Tam Açıklama Kavramı ile Türk kültüründe yerleşik bulunan açıklık, dürüstlük, hesap verebilirlik ve gizliliğin sınırlandırılması anlayışları arasında belirli bir örtüşme olduğu görülmektedir. Ancak bu güçlü kültürel söyleme rağmen, muhasebe uygulamalarında tam açıklama kavramının aynı ölçüde hayata geçirildiğini söylemek güçtür. Uygulamada finansal tablolarda dipnotların yetersiz bırakılması, risklerin ve belirsizliklerin açık biçimde raporlanmaması, yönetim tahminlerinin sınırlı paylaşılması ve özellikle olumsuz bilgilerin örtük biçimde sunulması gibi uygulamalar sıklıkla gözlemlenebilmektedir. Bu durum, kültürel düzeyde benimsenen açıklık ve doğruluk anlayışı ile kurumsal muhasebe pratiği arasında belirgin bir uygulama açığı bulunduğunu göstermektedir. Bu çelişkinin temel nedeninin Türk toplumunda açıklık ve doğruluğun çoğu zaman kişisel ahlak düzeyinde güçlü bir değer olarak kabul edilmesine karşın, kurumsal yapılarda sistematik ve zorunlu bir şeffaflık kültürüne dönüşmemesi olduğu düşünülmektedir. Diğer taraftan Hofstede’nin kültürel boyutları çerçevesinde değerlendirildiğinde, Türk kültüründeki yüksek

güç mesafesi ve belirsizlikten kaçınma eğilimlerinin, tam açıklama kavramının uygulamadaki sınırlı yansımalarını açıklayıcı nitelikte olduğunu söylemek mümkündür. Zira güç mesafesinin yüksek olduğu toplumlarda, bilginin yukarıdan aşağıya kontrollü biçimde paylaşılması olağan kabul edilmekte; üst yönetimin her bilginin açıklanmasına gerek olmadığı yönündeki yaklaşımı meşrulaşabilmektedir. Belirsizlikten kaçınma eğilimi ise, olumsuz bilgilerin açıklanmasının risk yaratacağı düşüncesini besleyerek, şeffaflık yerine bilgiyi sınırlama eğilimini güçlendirebilmektedir.

İhtiyatlılık Kavramı

İhtiyatlılık kavramı, 20. yüzyılın başlarından itibaren muhasebe uygulamalarını yönlendiren temel yaklaşımlardan biri olarak öne çıkmıştır. Bununla birlikte söz konusu kavram, uzun bir süre boyunca resmî muhasebe standartlarında ve akademik literatürde açık bir ilke ya da standart olarak tanımlanmaktan ziyade, muhasebe uygulamalarını şekillendiren baskın bir eğilim olarak ele alınmıştır (Acar ve Aktürk 2009, s.79). İhtiyatlılık kavramı genel anlamı ile muhasebe olaylarının değerlendirilmesinde temkinli bir yaklaşım benimsenmesini ve tarafsız bir muhakeme ile işletmenin karşılaşılabileceği risk ve belirsizliklerin dikkate alınmasını ifade etmektedir. Bu ilke doğrultusunda, gelir unsurları ancak fiilen gerçekleştiğinde muhasebe kayıtlarına dâhil edilirken; gider ve zararlar henüz kesinleşmemiş olsa dahi ortaya çıkma ihtimali belirlediği anda işletmenin sonuç hesaplarına yansıtılmaktadır (Sevilengül, 2020, s.22).

İhtiyatlılık kavramının, Türk kültüründe geleneksel değerler ve kuşaktan kuşağa aktarılan yaşam deneyimleriyle şekillenmiş önemli bir anlayışı temsil ettiği söylenebilir. Nitekim toplumda yaygın olarak benimsenen “tedbirli davranmak”, “iş garantili almak”, “kanaatkâr olmak” ve “olası olumsuzluklara karşı hazırlıklı bulunmak” gibi öğretiler, kültürel hafızada yer etmiş temel davranış kalıpları arasında bulunmaktadır. İhtiyatlılık kavramını yansıttığı değerlendirilen bazı atasözleri ve deyimler aşağıdaki tabloda (tablo 10) sunulmuştur.

Tablo 10: İhtiyatlılık Kavramına İlişkin Atasözü ve Deyimler

Atasözü / Deyim	Anlamı	Açıklama
“Güvenme varlığa, düşersin darlığa”	<i>“Varlıklarına güvenerek ölçsüz harcamalarda bulunanlar daha sonraları sıkıntıya düşebilirler anlamında kullanılan bir söz”</i>	Sahip olunan varlıkların her koşulda varlığını sürdüreceği varsayımıyla hareket edilmemesi gerekir. Bu nedenle muhasebe uygulamalarında varlıkların ve gelirlerin olduğundan fazla gösterilmesinden kaçınılmalı; olası riskler ile değer düşüklükleri göz önünde bulundurularak ihtiyatlı bir yaklaşım benimsenmelidir.
“Ayağını yorganına göre uzat”	<i>“Giderini mutlaka gelirine uydurmalısın”</i>	İşletmelerin varlık ve gelirlerini abartılı biçimde yansıtmaktan kaçınarak, sahip oldukları imkânlar çerçevesinde gerçekçi ve dengeli bilgi üretmeleri gerekmektedir. Zira kaynakların kapasitesini aşan harcama ve yatırım kararları ilerleyen dönemlerde işletmelerin mali açıdan güçlük yaşamasına yol açabilir.
“Sakla samanı, gelir zamanı”	<i>“Gereksiz görülen şey ileride gerekli olabilir”</i>	İlk bakışta sınırlı ya da önemsiz olarak değerlendirilen gelir ve kâr kalemleri dahi, zaman içinde işletmenin sürdürülebilirliğine katkı sunabilmektedir.
“Yarınki kazdan bugünkü tavuk (yumurta) yeğdir”	<i>“Sağlanmış bir kazanç beklenen, umulan daha büyük bir kazanç feda edilemez”</i>	Muhasebe uygulamalarında, gerçekleşmemiş ya da varsayım dayalı gelir ve kâr unsurlarının dikkate alınmaması gerekmektedir. Bu bağlamda belirsiz kazanç beklentileri uğruna, işletmenin mevcut iktisadi varlıklarının riske edilmemesi gerekliliğinin ihtiyatlılık açısından önem arz ettiğini söylemek mümkündür.
“Bostan gök iken pazarlık yapılmaz”	<i>“Ayrıntıları belli olmayan bir iş için anlaşma yapılmamalı”</i>	Muhasebe uygulamalarında gelir ve kâr ilişkin öngörülerden ziyade, fiilen gerçekleşmiş sonuçların esas alınması gerekmektedir. Buna paralel olarak işletmelerin, kapsamı ve sonuçları netleşmemiş iş

		süreçleri ile yatırım kararlarında temkinli bir yaklaşım benimsemeleri önem taşımaktadır.
“Atını (eşğini) sağlam kazığa bağlamak”	<i>“İşin sonuçlanmasına engel olacak şeyleri ortadan kaldırmak, işin aksamadan yürümesini sağlayacak önlemleri almak”</i>	“Atını sağlam kazığa bağlamak” atasözü ihtiyatlılık çerçevesinde değerlendirildiğinde; muhasebe uygulamalarında da belirsizlik içeren durumlar karşısında ihtiyatlı ve temkinli bir yaklaşım benimsenmesi gerekliliğini ifade etmektedir.
“İşini kış tut da yaz çıkarsa bahtına”	<i>“Başladığın bir işte her zaman güçlüklerle karşılaşacağını varsay ki sonunda hayal kırıklığına uğramayasın, iyi sonuçlar aldığında sevinisin”</i>	İşletmeler olası olumsuzlukları göz ardı etmeden, ihtiyatlı ve öngörülü bir tutum sergilemelidir. Karşılaşılması muhtemel riskler için başlangıç aşamasında önlem alınması, özellikle işletmenin sürekliliğini tehlikeye atabilecek borçlanma ve yatırım kararlarından kaçınılması önem taşımaktadır.
“Ağustos’ta gölge kovan zemheride karnın ovar”	<i>“Elinde fırsat varken geleceğini sağlamaya gayret göstermeyip eğlenceye, keyfe dalan kimse sonunda aç kalır ve perişan olur”</i>	Ekonomik açıdan elverişli dönemlerde dahi ileriye dönük bir bakış açısının benimsenmesi ve olası giderler ile zarar ihtimallerinin göz ardı edilmemesi gerekmektedir.
“Ayağını denk almak”	<i>“Dikkatli ve uyanık davranmak”</i>	Muhasebe uygulamalarında aceleci kararlar almak yerine, dengeli ve ihtiyatlı bir yaklaşım benimsenmesi, işletmenin uzun vadeli varlığını sürdürebilmesi açısından önem taşımaktadır.
“Dereyi görmeden paçayı sıvamak”	<i>“Gerektiğinden çok önce veya henüz ortada hiçbir şey yokken hazırlanmaya kalkışmak”</i>	Henüz gerçekleşmemiş gelir ve kâr beklentilerine dayanarak karar alınması özellikle de süreklilik açısından risklidir. Benzer şekilde, yeterli inceleme ve analiz yapılmaksızın verilen yatırım kararları da işletmelerin ilerleyen dönemlerde bazı güçlüklerle karşı karşıya kalmasına yol açabilir.
“Tedbir Almak”	<i>“Önlem almak”</i>	Söz konusu deyim, İhtiyatlılık kavramının temel yaklaşımını yansıtmaktadır. Muhasebe açısından olası zararların, giderlerin ve yükümlülüklerin karar alma sürecinde dikkate alınması gerektiğine işaret etmektedir.

Tablo 10’da yer alan atasözleri ve deyimler değerlendirildiğinde, muhasebenin temel kavramlarından biri olan İhtiyatlılık Kavramı ile Türk kültüründe temkinli davranma, riskleri hafife almama, geleceği güvence altına alma ve ölçülü hareket etme anlayışları arasında güçlü bir ilişki olduğu görülmektedir. Bu sözlü kültür unsurları, muhasebede geleceğe yönelik olası olumsuzlukların dikkate alınması ve ihtiyatlı bir yaklaşım benimsenmesi gerektiğinin kültürel karşılığı olarak değerlendirilebilir. Türk toplumunda belirsizlikten kaçınma eğiliminin yaygın olması, ihtiyatlılık kavramını doğal biçimde destekleyen bir unsur olarak görülebilir. Zira riskten kaçınan toplumlarda önlem alma ve temkinli hareket etme eğiliminin daha güçlü olduğu bilinmektedir. Bunun yanında, dışıl kültürel özelliklerin ön plana çıkardığı ölçülülük ve dengeyi gözetme anlayışının da ihtiyatlılık kavramının uygulanmasına elverişli bir zemin oluşturduğunu belirtmek gerekmektedir. Bu bağlamda Türk toplumunun kültürel profili ile muhasebe uygulamalarının ihtiyatlılık ekseninde büyük ölçüde örtüştüğü söylenebilir.

Önemlilik Kavramı

Önemlilik kavramına göre, bir bilginin mali tablolarda yer alabilmesi, söz konusu bilginin karar alma sürecini etkileyebilecek nitelikte olmasına bağlıdır. Finansal tablolara dayanarak yapılacak değerlendirmeleri veya verilecek kararları, büyüklüğü ya da taşıdığı ağırlık itibarıyla değiştirme potansiyeline sahip bilgiler önemli olarak kabul edilir. Başka bir ifadeyle, belirli bir bilginin sunulmaması durumunda mali tabloların doğru şekilde anlaşılması mümkün olmuyorsa, bu bilginin önemli olduğu kabul edilir. Bu nedenle önemli nitelik taşıyan hesap kalemleri, finansal olaylar ve diğer ilgili hususların mali tablolarda yer alması zorunludur (Sevilengül, 2020, 23). Önemlilik kavramı, bilgi kullanıcılarının kararlarını etkileyebilecek unsurların ayırt edilmesini gerektiren, büyük ölçüde teknik nitelik taşıyan ve bağlama göre şekillenen bir muhasebe ilkesidir.

Bu özelliği nedeniyle, söz konusu kavramın sözlü kültür unsurlarıyla doğrudan ilişkilendirilmesi, diğer muhasebe kavramlarına kıyasla daha sınırlı bir alan sunmaktadır. Bununla birlikte, toplumda dikkat çekme, fark edilme ve değerli olana yönelme gibi anlayışlar üzerinden önemlilik kavramı ile kültürel bir bağ kurulmasının mümkün olduğu değerlendirilmektedir.

Tablo 11: Önemlilik Kavramına İlişkin Atasözü ve Deyimler

Atasözü / Deyim	Anlamı	Açıklama
“Zurnanın zırt dediği yer”	<i>“Yapılmakta olan işin en hassas, en önemli, en can alıcı noktası.”</i>	“Zurnanın zırt dediği yer” atasözü, bir olay ya da sürecin sonucunu belirleyen en kritik noktaya dikkat çekmektedir. Muhasebede Önemlilik Kavramı açısından değerlendirildiğinde ise bu ifade, finansal tablo kullanıcılarının kararlarını doğrudan etkileyen temel ve belirleyici bilgileri simgelemektedir.
“Sinek küçüktür ama mide bulandırır”	<i>“Önemsiz, küçük gibi görünen bir şey kötü ve olumsuz bir izlenim yaratabilir.”</i>	Muhasebe uygulamalarında yapılabilecek küçük bir yanlışlık, yeterince özen gösterilmeden yapılan bir açıklama ya da eksik bırakılan bir bilgi, kullanıcıların hatalı değerlendirmelerde bulunmasına ve finansal tablolara duyulan güvenin zarar görmesine neden olabilmektedir.
“Şahin küçüktür ama koca turnayı havadan indirir”	<i>“Küçük olmak güçsüz olmak demek değildir, kendilerinden büyük olandan daha güçlü olan küçükler de vardır.”</i>	Önemlilik Kavramı kapsamında, tutar itibarıyla küçük ya da ilk bakışta önemsiz görünen bazı bilgilerin, bilgi kullanıcılarının kararları üzerinde beklenenden çok daha belirleyici sonuçlar doğurabileceği göz önünde bulundurulmalıdır. Bu nedenle muhasebe uygulamalarında yalnızca nicel büyüklüklere odaklanmak yerine, kullanıcı açısından kritik etki yaratabilecek ayrıntıların da dikkatle değerlendirilmesi gerekmektedir.
“Pireyi deve yapmak”	<i>“Önemsiz bir olayı büyütme”</i>	Muhasebede Önemlilik Kavramı doğrultusunda, karar alma sürecine katkı sağlamayan ve önemsiz nitelik taşıyan bilgilerin gereğinden fazla öne çıkarılarak finansal raporlamaya dâhil edilmesinden kaçınılması gerekmektedir.
“İncir çekirdeği doldurmamak”	<i>“Çok az veya çok önemsiz olmak”</i>	Finansal raporların dipnot ve açıklamalarında her ayrıntıya yer verilmesi değil, kullanıcıların değerlendirme ve karar süreçlerine katkı sağlayacak nitelikte bilgilerin sunulması esas olmalıdır. Zira önemsiz detayların yoğunluğu bilgi kullanıcılarının dikkatini dağıtarak raporların işlevselliğini zayıflatabilir.
“Gözüne çarpmak”	<i>“Görünür olmak, dikkati çekmek”</i>	Her bilginin aynı derecede önemli olması beklenemez; Bununla birlikte karar vericilerin gözüne çarpmak kadar önemli muhasebe bilgilerinin mutlaka anlaşılır ve görünür şekilde sunulması önem arz etmektedir.

Tablo 11’de yer alan atasözleri ve deyimler incelendiğinde; Önemlilik Kavramı ile Türk kültüründe öne çıkan dikkat çekme, ilk bakışta önemsiz görünen unsurların etkisini küçümsememe ve asıl noktaya odaklanma anlayışları arasında bir ilişkiyi mevcut olduğunu söylemek mümkündür.

Türk toplumunda belirsizlikten kaçınma eğiliminin, kimi zaman gereksiz ayrıntılar aracılığıyla asıl bilginin gölgede kalmasına yol açabildiğini söylemek mümkündür. Benzer biçimde kolektivist yapının da ayrıntıların bütün içinde kaybolmasına ve esas konunun görünürlüğünün azalmasına neden olabildiği ifade edilebilir. Oysa önemlilik kavramı, yalnızca karar alma sürecini etkileyen bilgilere odaklanılmasını esas almaktadır. Diğer taraftan dışıl kültürel özelliklerin, bazı durumlarda küçük ayrıntılara gereğinden fazla önem atfedilmesine yol açabildiği de göz ardı edilmemelidir. Bu çerçevede, Önemlilik Kavramının Türk toplumunun genel kültürel özellikleriyle tam anlamıyla örtüştüğünü söylemek güçtür. Bununla birlikte dikkat çekme, fark edilme ve kıymetli olana yönelme gibi kültürel değerler üzerinden önemlilik kavramıyla sınırlı da olsa bir bağ kurulabileceği değerlendirilmektedir. Ayrıca, doğası gereği oldukça teknik bir muhasebe ilkesi olan

Önemlilik Kavramının, atasözleri ve deyimler gibi sözlü kültür unsurlarıyla ifade edilmesinin diğer kavramlara kıyasla daha zor olduğu hususu da dikkate alınmalıdır.

Özün Önceliği Kavramı

Muhasebe uygulamalarında ekonomik nitelik taşıyan olay ve işlemlerin raporlanmasında, yalnızca hukuki ya da biçimsel unsurlara odaklanmanın yeterli olmadığını belirtmek gerekmektedir. Zira asıl belirleyici olan, bu işlemlerin gerçekte ifade ettiği ekonomik içeriktir. Özün Önceliği ilkesi, muhasebeleştirme sürecinde işlemlerin hukuki görünümünden ziyade fiili ve ekonomik anlamının esas alınmasını gerektirir. Uygulamada kimi zaman bir işlemin dışsal biçimi ile gerçek niteliği arasında uyumsuzluklar ortaya çıkabilmektedir. Böyle durumlarda muhasebe kayıtlarının, işlemin gerçek mahiyetini yansıtacak şekilde düzenlenmesi zorunludur. Örneğin hukuken geçerli gibi görünen bir belgenin, ekonomik açıdan gerçek bir işlemi temsil etmemesi hâlinde, bu belgenin muhasebe kayıtlarında dikkate alınmaması gerekir. Bu yaklaşım, muhasebede güvenilirliğin sağlanabilmesi açısından olayların özünün biçimin önünde tutulmasını zorunlu kılmaktadır. Özün Önceliği ilkesi bu yönüyle, mali tabloların gerçeği yansıtmaya niteliğini güçlendirerek doğru ve dürüst finansal raporlamaya katkı sağlamaktadır (Karabınar, 2018, s. 118).

Aşağıdaki tabloda (tablo 12) Özün Önceliği Kavramını çağrıştıran bazı atasözleri ve deyimler sunulmuştur.

Tablo 12: Özün Önceliği Kavramına İlişkin Atasözü ve Deyimler

Atasözü / Deyim	Anlamı	Açıklama
“Ala keçiyi (ak koyunu) gören içi dolu yağ sanır”	“Bir şeyin dış görünüşüne bakarak içinin de öyle olduğunu sananlar yanılırlar.”	Özün Önceliği Kavramı gereği, biçimsel açıdan avantajlı ya da hukuken uygun görünen bir işlemin, gerçekte ortaya çıkardığı ekonomik sonuçları ne ölçüde yansıttığının sorgulanması önem arz etmektedir. Çünkü dış görünüşü itibarıyla güçlü izlenimi veren bir mali işlemin, ekonomik etkisinin son derece sınırlı olması da mümkün olabilir. Bu atasözünü, şekil ile öz arasındaki ayrımı hatırlatan ve dikkatli değerlendirme yapılması gerektiğine işaret eden kültürel bir uyarı olarak yorumlamak mümkündür.
“Asıl azmaz, bal kokmaz”	“Bir kimse veya nesne, ne denli biçim değiştirirse değiştirsin aslını yitirmez, soyluluğunu korur.”	Biçimsel düzenlemeler ya da hukuki sınıflandırmalar, mali işlemlerin altında yatan temel ekonomik gerçeği ortadan kaldırmaz. Nitekim belirleyici olan, işlemin taşıdığı gerçek mahiyettir.
“Kurt tüyünü (köyünü) değiştirir huyunu değiştirmez.”	“Kötü kimse yer yurt ve şekil değiştirirse de kötü huylarını değiştirmez.”	Muhasebe uygulamalarında bir işlemin hukuki biçimi, kullanılan adı ya da dış görünümü farklılık gösterse dahi, değerlendirmede esas alınması gereken unsur işlemin yarattığı gerçek ekonomik sonuçlardır.
“İçi beni yakar, dışı eli (seni) yakar”	“Dış görünüşü ile başkalarının hoşuna giden bir şeyin veya durumun gerçekte kötü yönleri olabilir.”	Muhasebe işlemlerinin dış görünüş itibarıyla uygun ya da cazip olması, bu işlemlerin gerçekte ortaya çıkardığı ekonomik etkiyi değiştirmemektedir.
“Her gördüğü sakallıyı babası sanmak”	“Görünüşe aldanmak”	Biçimsel açıdan uygun kabul edilen muhasebe işlemlerinin, aynı zamanda gerçek ekonomik içeriği yansıtmayı yansıtmadığının dikkatle değerlendirilmesi gerekmektedir.
“Aslına bakarsan”	“Doğruyu, gerçeği ararsan anlamında kullanılan bir söz.”	Aslına bakarsan” deyimini, bir durumun yüzeydeki görünümünden ziyade gerçek niteliğinin dikkate alınması gerektiğine çağrı yapan bir anlatımı ifade etmektedir. Benzer şekilde muhasebede Özün Önceliği Kavramı da işlemlerin biçimsel yönlerinden çok, ortaya çıkardıkları gerçek ekonomik sonuçlara odaklanmasını ifade etmektedir.

Tablo 12’de yer alan atasözleri ve deyimler birlikte değerlendirildiğinde, muhasebenin temel kavramlarından biri olan Özün Önceliği Kavramı ile Türk kültüründe görünüşle yetinmeme, olaylara derinlikli yaklaşma ve asıl gerçeği arama anlayışları arasında anlamlı bir bağ kurulduğu görülmektedir. “Ala keçiyi gören içi dolu yağ sanır” ile “Her gördüğü sakallıyı babası sanmak” gibi atasözleri, yalnızca yüzeyde görülen unsurlara dayanarak yapılan değerlendirmelerin yanıltıcı olabileceğine dikkat çekmektedir. “Aslına bakarsan” deyimini ise görünüşün ötesine geçerek doğruyu ve gerçeği sorgulama gerekliliğini vurgulamaktadır. Bu yaklaşım, muhasebede de işlem ya da belgelerin biçimsel özelliklerinden bağımsız olarak, esas belirleyici unsurun ekonomik gerçeklik olması gerektiği anlayışıyla örtüşmektedir.

Öte yandan Türk kültüründe görece yüksek güç mesafesinin, bazı durumlarda şekilci ve otorite temelli yorumların ön plana çıkmasına yol açabildiği söylenebilir. Benzer biçimde belirsizlikten kaçınma eğilimi, hukuki biçime daha fazla sığınma davranışını teşvik edebilmektedir. Buna rağmen toplumsal hafızada yer eden “Görünüşe aldanma” ve “Aslına bak” gibi öğütler, Özün Önceliği ilkesinin yalnızca teknik bir muhasebe kuralı değil, aynı zamanda kültürel düzeyde de karşılık bulan bir yaklaşım olduğunu göstermektedir.

Sonuç

Muhasebe disiplini çoğu zaman teknik yönü ağır basan bir disiplin olarak ele alınmakla birlikte, esasen bireylerin karar alma süreçlerini etkileyen, toplumsal yapılarla etkileşim içinde gelişen ve kültürel bağlamdan bağımsız düşünülmemeyen bir alan olarak da değerlendirilebilir. Bu çalışmada, muhasebenin sosyal boyutu merkeze alınmış; muhasebenin temel kavramlarının Türk atasözleri ve deyimleri aracılığıyla kültürel düzeyde nasıl anlam kazandığı ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Elde edilen bulgular, Türk kültüründe yerleşik bazı değerlerin ve sözlü kültür unsurlarının muhasebe anlayışını doğrudan ya da dolaylı şekilde etkilediğini ortaya koymaktadır. Özellikle iş birliği, temkinli hareket etme ve şeffaflık gibi değerlerin Türk atasözlerinde belirgin biçimde vurgulandığı ve bu değerlerin muhasebenin temel kavramlarıyla büyük ölçüde örtüştüğü tespit edilmiştir. Bununla birlikte Hofstede’nin kültürel boyutları çerçevesinde yapılan değerlendirmeler, Türk muhasebe kültürüyle uyumlu yönlerin yanı sıra, kültürel farklılıklardan kaynaklanan bazı ayrışmaların da bulunduğunu göstermektedir.

Sosyal sorumluluk kavramının, Türkiye’nin toplumcu yapısıyla önemli ölçüde örtüştüğü görülmektedir. Bununla birlikte, söz konusu örtüşmenin muhasebe uygulamalarındaki karşılığının ne ölçüde güçlü olduğu tartışmaya açıktır. Zira Türk kültüründe atasözleri ve deyimler aracılığıyla dayanışma, sorumluluk ve kolektivist anlayışın güçlü biçimde dile getirilmesine rağmen, bu değerlerin muhasebe uygulamalarına aynı düzeyde yansıdığını söylemek güçtür. Bu durum, kültürel değerlerin toplumun tamamına yayılmış bir kamusal anlayıştan ziyade, daha çok aile, akrabalık ve yakın çevre gibi sınırlı sosyal ağlar içinde işlediğine işaret etmektedir. Kişilik kavramı ise Hofstede’nin güç mesafesi boyutuyla ilişkilendirilmiştir. Güç mesafesinin yüksek olduğu kültürlerde, işletme ile işletme sahibi ya da yöneticisi arasındaki sınırların yeterince net çizilememesi, kişilik kavramına aykırı uygulamalara zemin hazırlayabilmektedir. Bu durum, Türkiye’de kurumsallaşma düzeyinin sınırlı olmasıyla da ilişkilendirilebilir. Buna rağmen, atasözleri ve deyimler incelendiğinde, kişilik kavramını destekleyen kültürel izlerin tamamen kaybolmadığı görülmektedir. Dolayısıyla Türk kültürünün geleneksel yapısında kişilik kavramının izleri bulunmakla birlikte, yüksek güç mesafesinin pratik uygulamalarda çeşitli sorunlara yol açabildiği söylenebilir. Maliyet esası, parayla ölçülme ve dönemsellik kavramlarına ilişkin atasözleri ve deyimler ise belirsizlikten kaçınma eğilimiyle örtüşen, somut ve belgelere dayalı işlemleri önceleyen bir kültürel yapıyla uyumlu görünmektedir. Ancak aynı zamanda görece kısa vadeye odaklanan kültürel eğilimin, uzun vadeli planlama ve stratejik bakış açısı geliştirme konusunda bazı sınırlılıklar barındırdığı da dikkat çekmektedir. Tam açıklama, önemlilik, tarafsızlık ve tutarlılık gibi diğer

muhasabe kavramları da Hofstede'nin kültürel boyutları çerçevesinde ele alınmış; yüksek güç mesafesi ve kolektivist eğilimlerin bu kavramlar üzerinde hem destekleyici hem de sınırlandırıcı etkiler yaratabileceği değerlendirilmiştir. Örneğin, otoriteye bağlılık tarafsızlığı zayıflatabilirken, kolektivist yapı bilgi paylaşımını teşvik edebilmekte ancak eleştirel açıklamaların önünü kesebilmektedir. Benzer biçimde belirsizlikten kaçınma eğilimi ihtiyatlılığı desteklerken, kimi durumlarda gereksiz ayrıntılara odaklanması yoluyla önemlilik ilkesine aykırı sonuçlar doğurabilmektedir. Özün önceliği kavramı açısından ise görünüşe aldanmamayı öğütleyen atasözlerinin varlığı dikkat çekmekte; buna karşın şekilci uygulamaların, güç mesafesi ve belirsizlikten kaçınma gibi kültürel kodlarla bağlantılı olarak varlığını sürdürdüğü görülmektedir.

Sonuç olarak bu çalışmanın, muhasabe uygulamalarının kültürel boyutlarının anlaşılmasına katkı sağlaması, muhasabe disiplinine kültürel bir perspektif kazandırması ve muhasebenin evrensel kavramlarının kültürel yorumlarla nasıl zenginleştirilebileceğine yönelik bir farkındalık oluşturmaya beklenmektedir. Gelecekte yapılacak çalışmalar için farklı kültürel bağlamlara, farklı toplumların sözlü kültür ürünlerine ya da güncel kültürel dinamiklere odaklanılarak, muhasebenin kültürel boyutlarına ilişkin literatürün daha da derinleştirilmesi önerilmektedir.

References

- Acar, D. & Aktürk, A. (2009). Muhasebede ihtiyatlılık kavramı ve İMKB sınai endeksinde işlem gören işletmelerde ihtiyatlılık üzerine bir araştırma. *Afyon Kocatepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 11(1), 77-90. <https://izlik.org/JA85DC77WA>
- Acar, D. & Tetik, N. (2010). *Genel muhasebe*. Detay Yayıncılık.
- Aktan, B. (2011). Manzum Özbek atasözlerinde ahenk. *Turkish Studies*, 6(3), 137–153. <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.2289>
- Alkayış, M. F. (2013). Adıyaman yöresi atasözleri ve deyimlerinde gelin-kaynana ilişkisi ve evlilik konusu. *Turkish Studies*, 8(9), 579–594. <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.5094>
- Anıl Keskin, D., Tutar, S. & Yazgan, K. F. (2020). Şeffaflık raporlarının Hofstede-Gray modeliyle muhasebe kültürü açısından karşılaştırılması: Türkiye, Nijerya, Letonya ve İngiltere örneği. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 22, 195-213. <https://doi.org/10.31460/mbdd.647509>
- Aşan, N., & Demir, T. (2015). Kadına şiddetin arka planı: Atasözleri ve deyimlerimiz. *Turkish Studies*, 10(6), 179–196. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.8136>
- Aygün, D. & Sürmen, Y. (2013). Muhasebe çevresi ve çevrenin muhasebeye etkisi. *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(7), 358-381. <https://izlik.org/JA43KA23DM>
- Bağrıaçık, M. Z. (2009). Yerel malzemeyi önemseyen bir şair: Ahmed-i Dâî (Divanında kullandığı atasözleri ve deyimler). *Turkish Studies*, 4(5). <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.853>
- Bars, M. E. (2008). Atasözleri ve Köroğlu Destanı'nda bazı kullanımları. *Turkish Studies*, 3(4). <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.365>
- Başaran, U. (2013). Atasözlerinin kalıpsallığı üzerine. *Turkish Studies*, 8(9), 757–770. <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.4940>
- Başbüyük, A., & Akpınar, E. (2010). Erzincan atasözlerinin coğrafi analizi. *Turkish Studies*, 5(2). <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.1398>
- Batur, Z. (2011). Atasözü ve deyimlerde kadın ve kadının sosyopsikolojik özellikleri. *Turkish Studies*, 6(3), 577–584. <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.1866>
- Bekar, B. (2019). Dresden Kütüphanesinde 1689 tarihli mecmua içindeki Arap harfli Türk atasözü derlemesi. *Turkish Studies–Language and Literature*, 14(2), 399–426. <https://doi.org/10.29228/TurkishStudies.22790>
- Bekci, İ. & Bitlisli, F. (2012). Muhasebe-kültür değerlerinin analizi: muhasebe meslek mensupları üzerine bir araştırma. *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 13(1), 61-76.
- Beyitoğlu, Y.K. (2025). Özbek halk makalları (atasözleri) üzerinden Özbek Türkçesinde niteleme öğelerine bir bakış. *Turkish Studies - Language*, 20(1), 161-172. <https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.78680>
- Bozkaplan, Ş. A. (2007). Atasözlerinde tahkiye. *Turkish Studies*, 2(4). <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.218>
- Bozkurt, E., & Karadağ, A. B. (2013). Fransızca-Osmanlı Türkçesi atasözleri kitapları üzerine karşılaştırmalı bir inceleme. *Turkish Studies*, 8(10), 175–183. <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.5113>
- Bulut, B. (2017). Türk atasözlerinde dağ kavramının mekânsal işlevi. *Turkish Studies*, 12(5), 111–122. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.11528>

- Bulut, S. (2023). Alanya (Antalya) ilçesi ağızlarından tespit edilen atasözleri ve deyimler. *Turkish Studies - Language*, 18(4), 2429-2442. <https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.73468>
- Cerrahoğlu, M. (2013). Destanların eğitimdeki işlevi: Atasözlerinin destan metinleri ile öğretilmesi. *Turkish Studies*, 8(13), 633-644. <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.5845>
- Çankaya, F. & Aydoğan, E. (2010). Kültürel farklılıklar çerçevesinde muhasebe standartlarının uyumu. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11(1), 299-326. <https://izlik.org/JA35TG47HR>
- Çer, E., & Şahin, E. (2016). Türkçenin sözvarlığını yansıtan atasözleri ve deyimlerde toplumsal cinsiyet. *Turkish Studies*, 11(9), 175-192. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.9632>
- Çıfci, M. (2020). Atasözleri ve kalıp sözlere katkılar (Emirdağ / Burunarkaç Köyü). *Turkish Studies - Language*, 15(2), 659-673. <https://dx.doi.org/10.29228/TurkishStudies.39819>
- Çilingir, Z. (2015). Türk atasözlerinde tüccarlık zanaatı. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (34), 173-184. <https://izlik.org/JA54DG36LL>
- Dağı, F. (2017). Edigey Destanı'nda tespit edilen bazı atasözleri. *Turkish Studies*, 12(22), 301-318. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.12214>
- Doğan, L., & Erdin, C. (2019). Gagauz atasözlerinin sentaksı üzerine bir değerlendirme. *Turkish Studies-Language and Literature*, 14(3), 1159-1187. <https://doi.org/10.29228/TurkishStudies.23513>
- Dolati, M. (2024). İran Azerbaycan Türkçesinde atasözleri ve arkasındaki hikâyeler (Darabad köyü örneği). *Turkish Studies - Language*, 19(Ö1), 505-517. <https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.76880>
- Durmaz, G. (2018). Lâmiî Çelebi Divanı'nda "baş" ile ilgili deyimler. *Turkish Studies*, 13(12), 139-159. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.13427>
- Durmuş, A. F. & Güneş, R. (2017). Türkiye'deki yeminli mali müşavirlerin kültür bazlı muhasebe değerlerinin analizi. *Muhasebe ve Finansman Dergisi* (76), 81-98. <https://doi.org/10.25095/mufad.400220>
- Eker, M. (2009). Türkiye Türkçesinde sıklığı en yüksek Doğu kökenli yedi kelimenin atasözü oluşturma durumu. *Turkish Studies*, 4(8). <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.993>
- Eminoğlu, H. (2016). Atasözü ve deyimlerdeki yer adları. *Turkish Studies*, 11(15), 119-172. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.9873>
- Erdem, A. (2022). Akrabalık kavramları bağlamında Özbek atasözleri üzerine bir inceleme. *Turkish Studies - Language*, 17(1), 37-53. <https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.54227>
- Erenoğlu, D. (2007). Güvâhî'den günümüze atasözleri ve deyimler. *Turkish Studies*, 2(4). <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.223>
- Ergüden, A. E. (2020). Japon muhasebe sisteminde maliyet sistemleri, *Turkish Studies - Economics, Finance, Politics*, 15(1), 155-165. <https://dx.doi.org/10.29228/TurkishStudies.40522>
- Ergüt, M. (2021). Toplumsal bakış açısının yansımalarını içeren Çingenelerle ilgili söz varlıkları. *Turkish Studies - Language*, 16(1), 251-261. <https://dx.doi.org/10.47845/TurkishStudies.48366>
- Ersoy, A. (2016). Kaşgarlı Mahmud'un *Dîvânü Lugâti't-Türk* adlı eserinde yüzün kullanımı. *Turkish Studies*, 11(15), 173-188. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.9907>

- Fritz, S. & Lämmle, C. (2003). The international harmonisation process of accounting standards. <https://liu.diva-portal.org/smash/get/diva2:18878/FULLTEXT01.pdf> (Access Date: 10.01.2026).
- Gürbüz, M. (2012). Rezmî Divanı'nda deyimler. *Turkish Studies*, 7(1), 1231–1267. <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.3074>
- Gürdal, K. (2006). Muhasebe politikaları, muhasebe tahminlerindeki değişiklikler ve hatalar. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (32), 1-12.
- Hakverdioğlu, M. (2009). Orijinal bir *Durûb-ı Emsâl-i Osmânî* örneği: Meâlî'nin atasözleri kasidesi. *Turkish Studies*, 4(5). <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.859>
- Hofstede, G. & Bond, M. H. (1988). The confucius connection: from cultural roots to economic growth. *Organizational Dynamics*, 16, 5-21. [https://doi.org/10.1016/0090-2616\(88\)90009-5](https://doi.org/10.1016/0090-2616(88)90009-5)
- Hofstede, G. (1980). Motivation, leadership, and organization: do american theories apply abroad? *Organizational Dynamics*, 9(1), 42-63
- Hofstede, G. (1993). Cultural constraints in management theories. *Academy of Management Perspectives*, 7(1), 81-94.
- Hofstede, G. (2001). *Culture's consequences: Comparing values, behaviors, institutions and organizations across nations*. Sage publications.
- Hofstede, G. (2011). Dimensionalizing cultures: the hofstede model in context. *Psychology And Culture*, 2(1), 8.
- Hofstede, G., Hofstede, G.J. & Minkov, M., (2010). *Cultures and organizations: software of the mind*. Revised and Expanded 3rd Edition, Mc. Graw Hill.
- <https://geerthofstede.com/country-comparison-bar-charts/> (Access Date: 10.01.2026).
- İnce, Ö. (2018). Necâtî'nin şiir dilinde işlemeyi başardığı, Türkî-i Basît'in başaramadığı dil malzemesi: Deyimler ve atasözleri. *Turkish Studies*, 13(12), 239–258. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.13457>
- İpek, A. (2012). Tahsin Ömer'in "Darb-ı mesellerimiz hakkında tahlilî tedkikat" adlı atasözleri seçkisi. *Turkish Studies*, 7(3), 1527–1539. <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.3589>
- Kalyon, F. (2019). Zâtî'nin Divanı'nda ve diğer kaynaklarda yer almayan şiirleri. *Turkish Studies–Language and Literature*, 14(4), 1945–1958. <https://doi.org/10.29228/TurkishStudies.39877>
- Kaplan, Y. (2009). Sâbit'in şiirlerinde atasözleri, deyimler ve halk söyleyişleri. *Turkish Studies*, 4(4). <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.821>
- Karabınar, S. & Kışlalıoğlu, V. (2014). Muhasebe kültürü ile ilgili seçilmiş bazı çalışmaların ampirik analizi. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17(31), 233-254. <https://doi.org/10.31795/baunsobed.664038>
- Karabınar, S. (2005). *Kültür muhasebe etkileşimi açısından muhasebe iklimi: muhasebeye kültürel bakışlar*. Seçkin Yayıncılık.
- Karabınar, S. (2018). *Genel muhasebe*. Sakarya Yayıncılık.
- Karaburun, G. & Demirci, Ş. D. (2020). Muhasebe kültürü ve entegre raporlama farkındalığı ilişkisi. *Journal of Economy Culture and Society* (62), 345-365. <https://doi.org/10.26650/JECS2020-0057>

- Kaya, C. T. & Ökten, A. B. (2014). Kültür olgusunun muhasebe hileleri üzerindeki etkisi. *Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Dergisi*, 7(2), 63-80. <https://izlik.org/JA25GZ96SB>
- Kayhan, S. (2021). *Havacılık güvenliğinde kriz yönetimi ve kültür ilişkisi: Hofstede'nin kültürel boyutlar kuramı bağlamında atatürk havalimanı saldırısının incelenmesi* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kestane, A., Kurnaz, N., & Sizer, M.O. (2019). Finans kuruluşlarında GRI ilişkisel analiz yöntemi ile sürdürülebilirlik performansı değerlendirmesi: Türkiye bankacılık sektöründe uygulama. *Turkish Studies – Economics, Finance, Politics*, 14(4), 1323–1358. <https://doi.org/10.29228/TurkishStudies.30287>
- Kıymık, H., Bekci, İ., & Acar, D. (2015). Örgütsel kültür ve örgütsel muhasebe kültürü ile hileli finansal raporlama arasındaki ilişki: Borsa İstanbul (BİST) hizmetler endeksinde bir araştırma. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 17(4), 759-784. <https://izlik.org/JA38ZW93WG>
- Kuşçu, E. (2015). Fransızca öğretimi kişi betimlemelerinde kullanılan deyimlerin anadil Türkçedeki görüntüleri. *Turkish Studies*, 10(16), 937–952. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.8782>
- Küçük, İ. (2015). Divan şiirinde izaha muhtaç beş deyim: Asâyı dik-, kantarlığı at-, kulağından fefili çıkar-, Ay'a elek as-, Ebu Zambak oku-. *Turkish Studies*, 10(8), 1697–1706. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.8208>
- Mammadova, A. (2013). Religious faiths and myths as sources of idioms (set expressions) in Turkish and Russian languages. *Turkish Studies*, 8(9), 1895–1902. <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.5427>
- Miller, P. & Jeacle, I. (2016). Accounting, culture, and the state. *Critical Perspectives on Accounting*, (37), 1-4. <https://doi.org/10.1016/j.cpa.2015.10.001>
- Mor, G. (2008). Türk destanlarında, hikâyelerinde ve Kırgız, Uygur, Makedonya–Kosova Türkçesinde at ile ilgili atasözleri üzerine bir araştırma. *Turkish Studies*, 3(2). <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.308>
- Orozobayev, M. (2015). “Kül” kelimesinin kökeni ve külün Kırgız kültüründeki önemi üzerine. *Turkish Studies*, 10(8), 1743–1760. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.8398>
- Öncül, M. B. (2013). Une étude comparative des proverbes turcs et français. *Turkish Studies*, 8(10), 521–531. <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.5119>
- Özcan, M., & Eray, A. (2017). Ahmet Hamdi Tanpınar'ın *Huzur* adlı romanının Arapçaya çevirisindeki deyiş, deyim, atasözleri ve manilerin çoğul dizge kuramı ışığında incelenmesi. *Turkish Studies*, 12(3), 701–716. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.11606>
- Özdaşlı, E. ve Bitlisli, F. (2020). Muhasebe kültürü değerlerinin muhasebe meslek mensuplarının içsel ve dışsal motivasyonları üzerine etkisi: bir araştırma. *Journal of Mehmet Akif Ersoy University Economics and Administrative Sciences Faculty*, 7(3), 832-864. <https://doi.org/10.30798/makuiibf.793267>
- Özgül, A. G. (2021). Derleme sözlüğü'nde geçen “salgın ve bulaşıcı hastalıklar”la ilgili söz varlığı unsurları üzerine. *Turkish Studies - Language*, 16(2), 1349-1357. <https://dx.doi.org/10.47845/TurkishStudies.46225>
- Özgür, C. (2009). Necatî ile Hüseyin-i Baykara'nın kullandığı atasözleri ve deyimler üzerine bir karşılaştırma. *Turkish Studies*, 4(3). <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.754>

- Özkan, A. (2020). Bahtiyar Vahapzâde'nin şiirlerinde manevî-tasavvufî boyut. *Turkish Studies - Religion*, 15(3), 411-424. <https://dx.doi.org/10.47091/TurkishStudies.45443>
- Özkan, B., & Gündoğdu, A. E. (2011). Toplumsal cinsiyet bağlamında Türkçede atasözleri ve deyimler. *Turkish Studies*, 6(3), 1133-1147. <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.2653>
- Öztürk, E., (2015). Muhasebedeki değerlendirme yaklaşımları üzerine kültürel bir değerlendirme. *Journal of Accounting, Finance and Auditing Studies*, 1(3), 17-33.
- Sarı, G. (2014). XVII. yüzyıl dîvân şairlerinden Rûz-nâmeci-zâde Şinâsî'nin şiirlerinde deyimler. *Turkish Studies*, 9(6), 913-931. <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.6774>
- Savran, Ö. (2007). Neşâtî Divanı'nda söz kalıpları. *Turkish Studies*, 2(4). <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.240>
- Sevilengül, O. (2020). *Genel muhasebe*. (19. baskı). Gazi Kitabevi.
- Somuncu, M. (2020). Deyimlerde yer alan dokuz ve kırk sayılarına anlam temelli bir yaklaşım. *Turkish Studies - Language*, 15(2), 805-818. <https://dx.doi.org/10.29228/TurkishStudies.42811>
- Şahin, A. B. (2019). Hayvan isimleri ile kurulmuş Türk ve Gürcü atasözlerinde eşdeğerlikler. *Turkish Studies-Language and Literature*, 14(2), 879-890. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.14742>
- Tepegöz, Ş. M., & Türedi, H. (2015). İşletmenin sürekliliği varsayımı ve denetçinin sorumluluğu. *Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(2), 43-52. <https://izlik.org/JA43MX33WH>
- Tie, J. & Zhao, W. (2016). The influence of culture on accounting practice. in *Proceedings of the International Symposium on Business Cooperation and Development*. Atlantis Press. <https://doi.org/10.2991/isbcd-16.2016.22>
- Tokay, Y. (2024). Kitâbu Gülistân bi't-Türkî'de karşılıklı ilkesine dayalı atasözleri. *Turkish Studies - Language*, 19(Ö1), 845-858. <https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.76911>
- Turgut, K. (2023). Etekleri zil (ıslık, çalpara) çalmak deyiminin tarihsel arka planında Şamanizm izleri. *Turkish Studies - Language*, 18(3), 2013-2022. <https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.71282>
- Tüm, G. (2010). Atasözlerinin değişik kültür ve dilleri anlamadaki rolü. *Turkish Studies*, 5(4). <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.1519>
- Türk Dil Kurumu Atasözleri Deyimler Sözlüğü. <https://sozluk.gov.tr/> [Erişim Tarihi: 15.01.2026].
- Türk Dil Kurumu Güncel Türkçe Sözlük. <https://sozluk.gov.tr/> [Erişim Tarihi: 13.01.2026].
- Türk, M. (2022). Sosyal hizmet kurumlarında muhasebe sisteminin organizasyonu. *Turkish Studies - Economics, Finance, Politics*, 17(4), 1149-1173. <https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.62031>
- Türkben Aydın, F. (2018). Dil öğreniminde Türkçe-Farsça ortak deyimlerin önemi üzerine bir inceleme. *Turkish Studies*, 13(4), 1227-1236. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.12575>
- Tylor, E. B. (1871). *Primitive culture: researches into the development of mythology, philosophy, religion, art, and custom*. John Murray, Albemarle Street.
- Uluçay, M. (2014). Destan şairi Fazıl Hüsnü Dağlarca'nın söz varlığı. *Turkish Studies*, 9(9), 1023-1034. <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.7189>

- Usta Tuzcu, Ö. (2019). A syntactical study on Turkish anti-proverbs. *Turkish Studies*, 14(3), 1867–1880. <https://doi.org/10.29228/TurkishStudies.22076>
- Uşul, H. (2007). *Davranışsal muhasebe*. Asil Yayın Dağıtım.
- Uysal, H. (2020). Arap atasözlerinin Türk atasözleri ile karşılanması. *Turkish Studies - Language*, 15(2), 889-906. <https://dx.doi.org/10.29228/TurkishStudies.40269>
- Uysal, H. (2025). Ayet ve hadis kaynaklı Arap atasözlerinin Türkçe karşılıklarına dair bir deneme. *Turkish Studies-Religion*, 20(Ö1), 397-411. Ankara Bilim University Publications. <https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.87166>
- Yalçınkaya, F. (2015). Türk dünyası atasözlerinde “ateş”. *Turkish Studies*, 10(16), 1169–1184. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.8923>
- Yarullina Yıldırım, R. (2016). Kazan Tatar atasözlerinde ailenin önemi. *Turkish Studies*, 11(15), 677–690. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.9856>
- Yaylağan, N. (2015). Orhan Kemal’in hikâye ve romanlarındaki atasözlerinin tasnifi. *Turkish Studies*, 10(4), 941–964. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.7798>
- Yenice M. (2025). Cahiliye şiirinden günümüz hikmetine: İmruülkays’ın “Elimmâ ‘Alâ’r-Rab’i’İkādîmî” kasidesinin Türk atasözleri ve deyimleriyle yorumlanması. *Turkish Studies-Religion*, 20(Ö1), 413-424. Ankara Bilim University Publications. <https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.87911>
- Yılmaz Atagül, Y. (2015). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde atasözleri ve deyimlerin sıklık analizi. *Turkish Studies*, 10(7), 1021–1036. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.8213>
- Yılmaz, N. (2007). Kültürümüzden atasözlerimize yansıyan İslam dininin inanç esasları: “Âmentü”. *Turkish Studies*, 2(4). <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.216>
- Yılmaz, Y., & Demirci, O. (2016). Preindl’in *Grammaire Turque*’ünde Türk atasözleri. *Turkish Studies*, 11(20), 25–40. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.9874>
- Yılmaz, Z. & Şahin, Z. (2018). Muhasebe-kültür ilişkisi ile ilgili çalışmalarını içerik analizi yöntemi ile incelenmesi. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, (20), 107-128.
- Zengin, Y. & Tokucu, F. (2019). Küresel işletmecilikte kültürün önemi: Hofstede’nin kültürel boyutları çerçevesinde bir değerlendirme. *Turkish Studies – Economics, Finance, Politics*, 14(3), 1535–1552. <https://doi.org/10.29228/TurkishStudies.30172>

ETHICAL DECLARATIONS**Research and Publication Ethics**

The authors declare that this manuscript is an original work prepared in accordance with the principles of scientific research and publication ethics. The manuscript has not been previously published and is not currently under consideration for publication elsewhere. All sources used in the preparation of this study have been properly cited and referenced. The authors confirm that the work contains no plagiarism, fabrication, falsification, or manipulation of data. The research findings are presented honestly and transparently in accordance with the principles of academic integrity.

Author Contributions

All authors have significantly contributed to the conception, design, analysis, and preparation of the manuscript. All authors have read and approved the final version of the manuscript and agree to its submission and publication.

Contribution rate statement of authors: First author %50, Second author %50.

Conflict of Interest

The authors declare that there is no conflict of interest regarding the publication of this manuscript.

Funding

This research did not receive any specific grant, financial support, or funding from any public, commercial, or non-profit funding agencies.

Artificial Intelligence (AI) Usage Disclosure

During the preparation of this manuscript, artificial intelligence tools may have been used solely for limited purposes such as language editing, translation assistance, and stylistic improvement. Any AI-assisted translations or language corrections were carefully reviewed and verified by the authors. Artificial intelligence tools were not used to generate the core scientific content, research design, analysis, or scholarly conclusions. All academic responsibility for the content of the manuscript rests entirely with the authors.

Copyright and Permissions

The authors confirm that all necessary permissions for copyrighted materials have been obtained where required and that the manuscript does not violate any intellectual property rights.

Author Approval

All authors confirm that they have read and approved the final version of the manuscript and consent to its submission and publication.

ETİK BEYANLAR**Araştırma ve Yayın Etiği**

Yazarlar, bu makalenin özgün bir çalışma olduğunu ve bilimsel araştırma ve yayın etiği ilkelerine uygun olarak hazırlandığını beyan eder. Makale daha önce herhangi bir yerde yayımlanmamış olup başka bir dergide değerlendirme sürecinde değildir.

Çalışmada kullanılan tüm kaynaklar akademik kurallara uygun biçimde atıflanmıştır. Yazarlar, çalışmanın intihal, veri uydurma, veri tahrifi veya manipülasyon içermediğini; araştırma bulgularının bilimsel dürüstlük ilkelerine uygun şekilde sunulduğunu beyan eder.

Yazar Katkısı

Tüm yazarlar çalışmanın tasarlanması, yürütülmesi, analizi ve makalenin hazırlanmasına önemli ölçüde katkı sağlamıştır. Tüm yazarlar makalenin son hâlini okuyup onaylamış ve yayımlanmasını kabul etmiştir. Yazarların katkı oranı beyanı 1. Yazar %50, 2. Yazar %50.

Çıkar Çatışması

Yazarlar, bu makalenin yayımlanmasına ilişkin herhangi bir çıkar çatışması bulunmadığını beyan eder.

Finansal Destek

Bu araştırma herhangi bir kamu kurumu, ticari kuruluş veya kâr amacı gütmeyen kuruluş tarafından finansal olarak desteklenmemiştir.

Yapay Zekâ Kullanım Beyanı

Makalenin hazırlanması sürecinde yapay zekâ araçlarından yalnızca dil düzenleme, çeviri desteği ve anlatım iyileştirmesi amacıyla sınırlı ölçüde yararlanılmış olabilir. Yapay zekâ araçları tarafından yapılan çeviri ve dil düzenlemeleri yazar(lar) tarafından dikkatle kontrol edilmiştir. Yapay zekâ araçları çalışmanın bilimsel içeriğinin, araştırma tasarımının, analizlerinin veya akademik sonuçlarının oluşturulmasında kullanılmamıştır. Makalenin içeriğine ilişkin tüm akademik sorumluluk yazarlara aittir.

Telif Hakları ve İzinler

Yazarlar, telif hakkı gerektiren materyaller kullanılmışsa gerekli izinlerin alındığını ve çalışmanın herhangi bir fikrî mülkiyet hakkını ihlal etmediğini beyan eder.

Yazar Onayı

Tüm yazarlar makalenin son hâlini okuduklarını, onayladıklarını ve yayımlanmasını kabul ettiklerini beyan eder.

Authors' Contribution Statement / Yazarların Katkı Oranı Beyanı

The researchers' contribution statement is as follows / Araştırmacıların katkı oranı beyanı şu şekildedir:

First author / 1. Yazar %50,

Second author / 2. Yazar %50.